

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS 2021- 2030 M. STRATEGINIS PLĖTROS PLANAS

2020 m. gruodis

TURINYS

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS	4
ĮVADAS	5
PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ISTORIJA	8
1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ	10
1.1 Sektorinė oficialių informacijos šaltinių analizė	10
1.1.1 Demografinė būklė ir raidos tendencijos	10
1.1.2 Socialinė būklė ir raidos tendencijos	12
1.1.3 Švietimo būklė ir raidos tendencijos	17
1.1.4 Kultūros būklė ir raidos tendencijos	20
1.1.5 Ekonominė būklė ir raidos tendencijos	22
1.1.6 Turizmo būklė ir raidos tendencijos	24
1.2 Aplinkos ir infrastruktūros išteklių analizė	26
1.2.1 Materialinė techninė bazė	26
1.2.2 Gamtiniai ir biologiniai ištekliai	28
1.2.3 Susisiekimo sistema	29
1.2.4 Inžinerinė infrastruktūra	31
1.3 Finansinių išteklių analizė	33
1.4 Urbanistinės plėtros/viešųjų erdvių vystymosi gairių įvertinimas	34
2. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS SSGG ANALIZĖ	37
3. PLUNGĖS RAJONO VIZIJA 2030 M.	40
4. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS PRIORITETAİ	44
5. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIORITETAİ, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI	47
5.1 Prioritetai ir tikslai	47
5.1.1 Prioritetų įgyvendinimo vertinimo kriterijai	48
5.2 Uždaviniai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai	49
5.2.1 I-ojo prioriteto uždaviniai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai	49
5.2.2 II-ojo prioriteto uždaviniai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai	56
5.2.3 III-ojo prioriteto uždaviniai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai	58
5.2.4 IV-ojo prioriteto uždaviniai ir įgyvendinimo vertinimo kriterijai	61
5.3 Svarbiausi investiciniai projektai	65
6. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKA	69
6.1 SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarkos paskirtis	69
6.2 Plungės rajono savivaldybės SPP įgyvendinimo stebėsenos institucinė struktūra	69
6.3 Įgyvendinimo stebėsenos procesas	71

6.4 Įgyvendinimo rodiklių stebėseną.....	73
PRIEDAS NR. 1. DARBO GRUPIŲ IR STRATEGINIO PLANAVIMO KOMISIJOS SUDĖTIS	75
PRIEDAS NR. 2. PIRMOJO ETAPO ATASKAITA.....	75
PRIEDAS NR. 3. GYVENTOJŲ APKLAUSOS REZULTATAI	75
PRIEDAS NR. 4. OFICIALIŲ INFORMACIJOS ŠALTINIŲ DUOMENŲ ANALIZĖS SKYDELIS	75
PRIEDAS NR. 5. ANTROJO ETAPO ATASKAITA	75

NAUDOJAMOS SANTRUMPOS

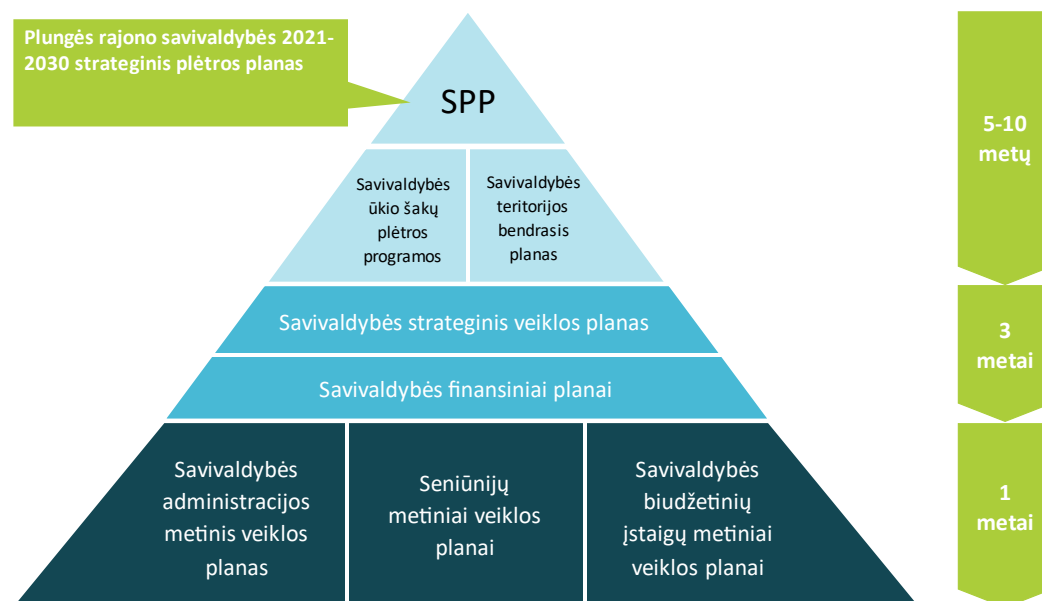
BVP	Bendrasis vidaus produktas
ES	Europos Sąjunga
JT	Jungtinės Tautos
LR	Lietuvos Respublika
LSD	Lietuvos statistikos departamentas
MI	Materialinės investicijos
Plungės r., Plungės r. sav., Savivaldybė	Plungės rajono savivaldybė
SPP	Strateginis plėtros planas
SSGG	Stiprybės, silpnybės, galimybės, grėsmės
SVP	Strateginis veiklos planas
SVV	Smulkus ir vidutinis verslas
TIC	Turizmo informacijos centras
TUI	Tiesioginės užsienio investicijos
ŽNP	Žemaitijos nacionalinis parkas

IVADAS

Savivaldybės strateginis plėtros planas (toliau – SPP) – tai ilgesnės kaip 3 metų trukmės strateginio planavimo dokumentas, skirtas aplinkos, socialinei ir ekonominei raidai savivaldybės teritorijoje numatyti. Be pastarojo, savivaldybėje taip pat yra rengiami kiti strateginio planavimo dokumentai, kurie yra tarpusavyje susiję kaip vieninga visuma. Strateginio planavimo dokumentai klasifikuojami į ilgalaikius, vidutinės trukmės bei trumpalaikius. Savivaldybėje rengiamų planų hierarchijos schema pateikiama paveiksle žemiau (Pav. 1).

PAV. 1: SAVIVALDYBĖS RENGIAMŲ STRATEGINIO PLANAVIMO DOKUMENTŲ SCHEMA

Plungės rajono savivaldybės (toliau – Plungės r. sav., Savivaldybė) SPP parengtas vykdant Plungės rajono savivaldybės tarybos 2019 m. gruodžio 19 d. sprendimą Nr. T1-304 „Dėl pritarimo Plungės rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginio plėtros plano rengimui ir lėšų skyrimui“.

Pagrindiniai Savivaldybės SPP rengimo tikslai ir uždaviniai:

- Užtikrinti efektyvų, racionalų ir skaidrų Plungės r. sav. funkcijų vykdymą;
- Tobulinti strateginio planavimo procesą, leidžiantį pagerinti Savivaldybės veiklos planavimą;
- Identifikavus Savivaldybės stiprybes, galimybes bei silpnybes ir grėsmes, nustatyti Savivaldybės vietą ir vaidmenį regiono, šalies ir tarptautiniame kontekste;
- Suformuluoti plėtros perspektyvas tam, kad būtų tikslingiausiai ir efektyviausiai panaudoti turimi ir planuojami gauti finansiniai, materialiniai ir darbo ištekliai numatytiems tikslams pasiekti;
- Sukurti SPP įgyvendinimo priežiūros, vertinimo bei atsiskaitymo už rezultatus sistemą.

Rengiant Plungės r. sav. strateginį plėtros planą 2021-2030 m. buvo atlikti šie veiksmai:

- Suformuota strateginio planavimo komisija ir trys darbo grupės, patvirtintos Plungės rajono savivaldybės mero 2020 m. birželio 11 d. potvarkiu Nr. PE-2 „Dėl savivaldybės strateginio planavimo komisijos sudarymo“ ir Plungės rajono savivaldybės administracijos direktoriaus 2020 m. birželio 12 d. įsakymu Nr. DE-236 „Dėl Plungės rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginio plėtros plano rengimo darbo grupių sudarymo“:

- Aplinkos ir infrastruktūros darbo grupė;
- Gyventojų gerovės klausimų darbo grupė;
- Ekonomikos klausimų darbo grupė.

Strateginio planavimo komisijos ir darbo grupių narių, sąrašas pateikiamas prieduose (Priedas Nr. 1. Darbo grupių ir strateginio planavimo komisijos sudėtis);

- Suorganizuota 11 darbo grupių susitikimų, 3 strateginio planavimo komisijos posėdžiai bei įvadiniai mokymai;
- Atlikta Plungės r. sav. 2010-2020 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimo stebėseną;
- Parengta Plungės r. sav. vidaus ir išorės aplinkos analizė bei stiprybių, silpnybių, galimybių ir grėsmių (SSGG) analizė;
- Atlikta Plungės r. gyventojų nuomonės apklausa;
- Suformuluota Plungės r. sav. plėtros vizija;
- Parengtas Plungės r. sav. 2021-2030 metų strateginis plėtros planas, kuriame yra nustatyti Savivaldybės ilgalaikiai strateginiai prioritetai, tikslai, uždaviniai ir priemonės;
- Parengta SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarka.

Plungės rajono savivaldybės 2021-2030 metų strateginio plėtros plano parengimo paslaugų sutartis 2020 m. gegužės 12 d. Nr. BT6-01-168 pasirašyta su UAB „Civitta“. Rengiant SPP buvo laikomasi nuostatos, kad Paslaugų teikėjo (strateginio plėtros plano rengėjo) ekspertų pasiūlymai yra rekomendacinio pobūdžio, o galutinė SPP redakcija priklauso nuo Plungės r. sav. komisijų, darbo grupių, interesų grupių ir bendruomenės atstovų bendrai priimtų sprendimų.

Strateginio plėtros plano rengėjai nuoširdžiai dėkoja darbo grupių nariams, seniūnams, bendruomenės nariams ir visiems rajono piliečiams, kurie dalyvavo SPP rengimo procese, teikė pastabas, pasiūlymus bei rekomendacijas, siekiant, kad dokumentas geriausiai atlieptų Plungės r. sav. gyventojų lūkesčius ateities laikotarpiui ir nubrėžtų aiškią kryptį plėtros prioritetams, tikslams ir uždaviniams įgyvendinti.

UAB „Civitta“

An aerial photograph of Plungė, Lithuania, featuring a large church with two tall spires in the foreground, a residential area with various houses, and a lake with autumn-colored trees in the background. A dark blue diagonal overlay covers the left side of the image.

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ISTORIJA

PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS ISTORIJA

Plungės rajonas (toliau – Plungės r.) – teritorija Šiaurės Vakarų Lietuvoje, Žemaitijoje, Telšių apskrityje. Plungės r. sav. centras – Plungės miestas.

Pasak istorinių šaltinių, tose vietose, kur įsikūrusi Plungė, žmonių gyventa dar V–I a. prieš Kristų. 1567 m. ji paminima kaip miestelis, o nuo 1570 m. tampa tuometinio Goningos valsčiaus centru su visomis administracinėmis funkcijomis. Nuo to laiko sparčiau ėmęs augti miestelis 1792 m. sausio 13 d. gauna Magdeburgo teises¹.

Plungės miesto ir rajono urbanistiniams ir kultūriniais vystymaisi didelę įtaką turėjo XIX a. pradžioje Plungę valdę grafai Zubovai ir kunigaikščiai Oginskiai. Jų valdymo laikais Plungėje pastatyti architektūriniai objektai galėtų papuošti bet kurį miestą: pilaitė–laikrodinė, Florencijoje XIV a. pastatytų Vecchio rūmų imitacija bei neorenesansinio ir neogotikos stiliaus Mykolo Oginskio dvaro ansamblio pastatai, pradėta naujos bažnyčios statyba. Visuomeninių ir konfesinių organizacijų dėka Plungės mieste virė aktyvus kultūrinis plūgis ir gyvenimas ir veikla².

Ilgą laikotarpį Plungės ekonomikos variklis buvo linų pluošto ir medvilnės fabrikas „Kučinskis – Pabedinskiai“, žydų verslai ir amatai bei vietos žemaičių žemės ūkio produkcija. XX a. Plungėje buvo įkurta stambių aukšto lygio produkciją gaminančių įmonių atstovaujančių įvairioms pramonės šakoms: lengvajai pramonei priklausantis linų verpimo ir audimo fabrikas „Linų audiniai“, chemijos pramonei – dirbtinių odų gamykla ir kt. Tačiau 1990 m. metais Lietuvai paskelbus nepriklausomybę ir pasikeitus ekonominėms sąlygoms didelė dalis šių įstaigų nutraukė savo egzistavimą, kūrėsi nauji verslai³.

Plungės r. išsiskiria gamtinėmis sąlygomis. Didžioji rajono dalis yra Žemaičių aukštumoje, vakaruose paviršius leidžiasi link Pajūrio žemumos. Per rajoną teka Minija su intakais Sausdravu, Babrungu. Kadangi rajonas yra vakariniuose Žemaičių aukštumos šlaituose, jis vienas drėgniausių Lietuvoje. Plungės r. driekiasi Žemaitijos nacionalinis parkas – svarbi Lietuvos gamtos vertybė. Čia telkšo didžiausias Žemaitijoje Platelių ežeras, kurio reginys neatsiejamas be Platelių ežero salų.

Plungės r. tampa vis patrauklesniu Lietuvos vietinio turizmo centru. Keliautojus traukia Plungės dvaro sodybos ansamblis, kuriame įsikūręs Žemaičių dailės muziejus bei laikrodinė-oranžerija. Kasmet vis daugiau lankytojų sulaukia ir Žemaitijos nacionaliniame parke esantys objektai: Šaltojo karo ekspozicija, Užgavėnių ekspozicija, Energetinių labirintų ir geometrinių figūrų parkas, Žemaitės memorialinis muziejus.

Taigi Plungės r. pasižymi vertingais gamtiniais ir kultūriniais išteklių, įdomia istorine praeitimi, aktyvia gyventojų kultūrine veikla, augančia pramone. Tačiau Savivaldybė jaučia išorinės aplinkos iššūkius: didėjanti konkurencinė kova dėl jaunų ir talentingų gyventojų bei investicijų, auganti emigracija, poreikis užtikrinti tvarų rajono vystymąsi ir gerovės augimą. Dėl šių priežasčių aiški ir nuosekli ilgalaikė Plungės r. sav. plėtros strategija 2021–2030 m. turi svarbų vaidmenį, nustatant rajono plėtros kryptis bei prioritetus ateinančiam dešimtmečiui, sudarant sąlygas investicijų pritraukimui ir efektyviam panaudojimui bei užtikrinant gyventojams gerovę.

¹ Plungės r. sav. informacija, www.plunge.lt

² Plungės r. sav. informacija, www.plunge.lt

³ Plungės r. sav. informacija, www.plunge.lt

1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

1. VIDAUS IR IŠORĖS APLINKOS ANALIZĖ

1.1 SEKTORINĖ OFICIALIŲ INFORMACIJOS ŠALTINIŲ ANALIZĖ

Pridedamas Priedas Nr. 4. Oficialių informacijos šaltinių duomenų analizės skydelis, kuriame galima rasti statistikos departamento analizuotus interaktyvius duomenis.

1.1.1 DEMOGRAFINĖ BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

GYVENTOJŲ SKAIČIAUS MAŽĖJIMAS

2020 m. pradžioje Savivaldybėje gyveno 32,9 tūkst. gyventojų. Nuo 2010 m. gyventojų skaičius sumažėjo 6,7 tūkst. (-17%), nors pastaraisiais 2 metais tendencija gerėja, nes gyventojų skaičiaus mažėjimas lėtėja (Pav. 2).

Bendra **gyventojų skaičiaus pokyčio tendencija** Savivaldybėje nėra išskirtinė panašaus dydžio savivaldybių kontekste (Pav. 3). Išsiskiria tik Trakų r. savivaldybė, kurioje pastarąjį dešimtmetį gyventojų skaičiaus kritimas buvo mažiausias ir kurioje 2020 m. pradžioje buvo fiksuojamas minimalus gyventojų skaičiaus padidėjimas, lyginant su praėjusiais metais.

Paskutinį penkmetį metinis vidutinis gyventojų skaičiaus mažėjimas Plungės r. sav. (kaip ir daugumoje panašaus dydžio savivaldybių bei visoje Telšių apskrityje) buvo ženklėsnis nei bendras Lietuvos vidurkis: -8,5 % Savivaldybėje lyginant su -6,6% Lietuvoje.

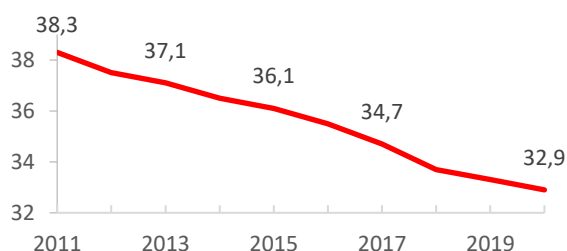
Gyventojų skaičiaus pokytį lemia keli pagrindiniai veiksniai:

- 1) natūrali gyventojų kaita;
- 2) gyventojų migracija.

Pagal Statistikos departamento metraštį, **natūrali gyventojų kaita** yra apibrėžiama kaip gyvų gimusių kūdikių ir mirusių asmenų skirtumas. 2019 m. Plungės r. sav. natūrali gyventojų kaita buvo lygi -23 asmenims (palyginimui, 2010 m. šio rodiklio reikšmė buvo -140). Visą analizuojamą laikotarpį (nuo 2010 m.) natūrali gyventojų kaita Savivaldybėje buvo neigiama, kaip ir kitose panašaus dydžio savivaldybėse (Pav. 4), tačiau, lyginant su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, Plungės r. sav. šis rodiklis buvo mažiausiai neigiamas, o remiantis 2017-2019 m. tendencijomis, natūrali gyventojų kaita 2020-2021 m. gali tapti teigiama.

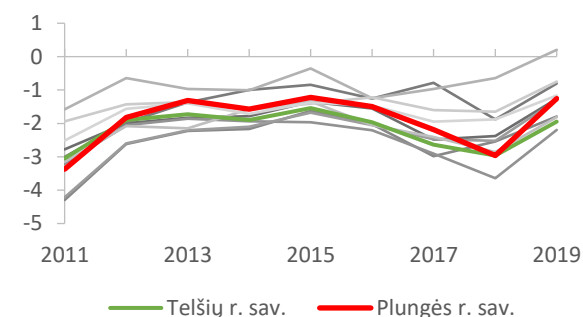
Vidaus migracija parodo, kiek asmenų išvyksta/atvyksta gyventi iš kitų savivaldybių.

PAV. 2: GYVENTOJŲ SKAIČIUS METŲ PRADŽIOJE, 2011-2020 M., TŪKST.

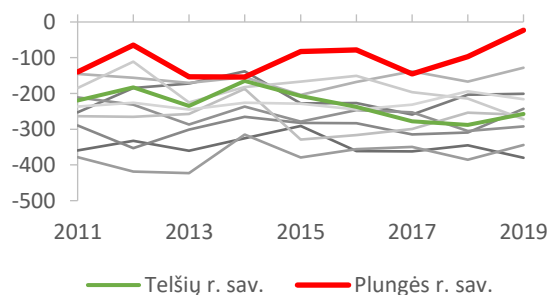
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 3: GYVENTOJŲ SKAIČIAUS PASIKEITIMAS, 2011-2019 M., %

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 4: NATŪRALI GYVENTOJŲ KAITA, 2010-2019 M., ASMENYS

Šaltinis: Statistikos departamentas

Tarptautinė migracija parodo, kiek asmenų išvyksta/atvyksta gyventi iš užsienio valstybių.

2019 m. nuolatiniam gyvenimui į Savivaldybę atvyko 1179 asmenys, iš kurių 29% – iš užsienio valstybių, 71% – iš kitų Lietuvos savivaldybių (Pav. 5). Tačiau išvyko 1449 asmenys, kas reiškia neigiamą neto migracijos rodiklį (-270 gyventojų).

Išvykstančių į užsienį skaičius tik vos didesnis nei atvykstančių (neto tarptautinė migracija lygi -17 asmenų). Lyginant su 2010 m. (kai išvykstančių į užsienį skaičius 18 kartų viršijo atvykstančių iš užsienio skaičių), neto užsienio migracija stabilizavosi ir yra gana subalansuota.

Per analizuojamą laikotarpį migracijos į kitas savivaldybes situacija šiek tiek blogėjo – nors atvykstančių iš kitų savivaldybių skaičius paaugo 20% (iki 832 asmenų), bet išvykstančių į kitas savivaldybes augo daugiau – 41% (iki 1085 asmenų).

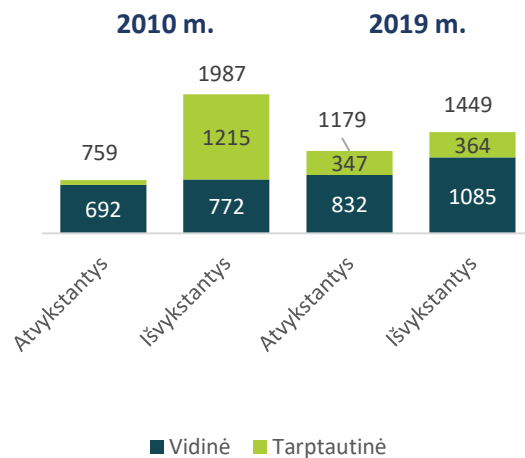
Lyginant su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, panašu, kad Lietuvoje vyraujančios urbanizacijos tendencijos Plungės r. sav. veikia labiau nei kitas savivaldybes. Trakų r., Panevėžio r., Utenos r., Ukmergės r. savivaldybės analizuojamu laikotarpiu turi arba teigiamą neto vidaus migraciją arba visą laikotarpį gerėjančią tendenciją, tačiau Vilkiškio r., Plungės r., Telšių r., Raseinių r. savivaldybėse išvykstančiųjų į kitas savivaldybes skaičius nuosekliai augo, lyginant su atvykstančiųjų skaičiumi.

Apibendrinant, bendra neto migracijos tendencija Savivaldybėje yra gerėjanti (mažiau neigiama), tačiau neto vidinės migracijos dinamika (daugiau gyventojų išvyksta gyventi į kitas savivaldybes nei atvyksta į Plungės r. sav.) kelia tolimesnio gyventojų skaičiaus mažėjimo Savivaldybėje riziką. Siekiant stabilizuoti gyventojų skaičiaus mažėjimą, reiktų ieškoti priemonių, kaip išlaikyti Savivaldybės gyventojus ir pritraukti naujakurius.

SENSTANTI VISUOMENĖ

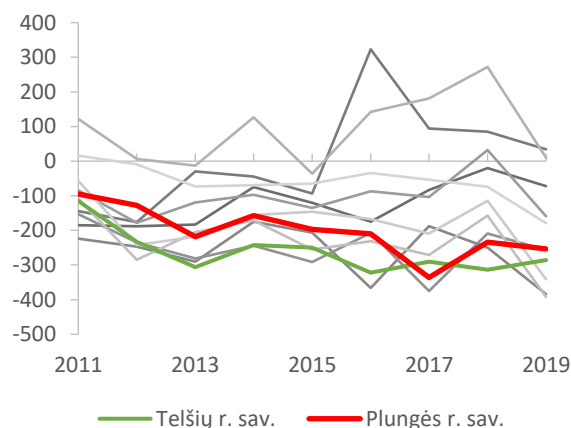
Plungės r. sav. visuomenė sensta. **Medianinis gyventojų amžius** Savivaldybėje per pastarąjį dešimtmetį padidėjo 5 metais – nuo 40 metų 2011 m. iki 45 metų 2019 m. (Pav. 7). Visuomenės senėjimas yra valstybės mastu aktuali tema, tačiau Lietuvos mastu medianinis gyventojų amžius kyla lėčiau: per tą patį laikotarpį medianinis gyventojų amžius padidėjo 3 metais (nuo 41 iki 44 metų). Kitų panašaus dydžio savivaldybių kontekste Plungės r. sav. visuomenės senėjimo tendencijos nėra išskirtinės – beveik visos lyginamos savivaldybės sensta panašiu tempu,

PAV. 5: VIDINĖ IR TARPTAUTINĖ MIGRACIJA 2010 M. IR 2019 M., ASMENYS

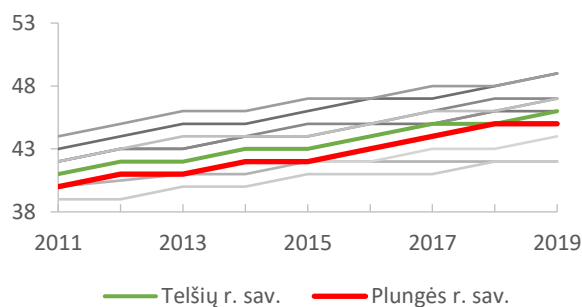
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 6: NETO VIDAUS MIGRACIJA, 2011-2019 M., ASMENYS

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 7: MEDIANINIS GYVENTOJŲ AMŽIUS 2011-2019 M., METAI

Šaltinis: Statistikos departamentas

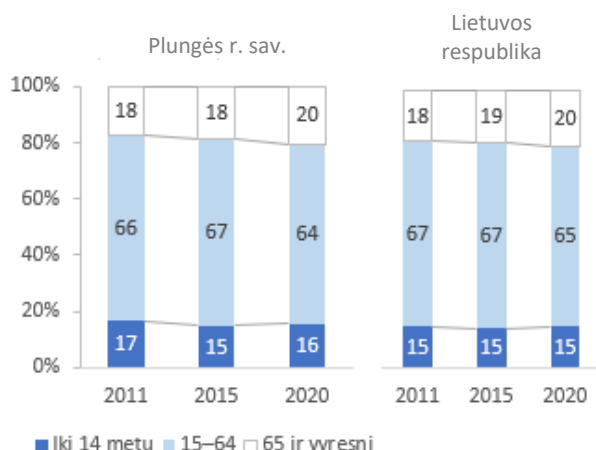
išskyrus Trakų r., Kaišiadorių r. ir Šalčininkų r. savivaldybes, kuriose visuomenės senėjimo tempas yra lėtesnis ir 2019 m. medianinis gyventojų amžius buvo mažesnis nei Plungės r. sav.

Nuolatinių gyventojų amžiaus struktūra. 2020 m. nuolatinių gyventojų iki 14 m. dalis buvo 15,5%, kas yra 1 procentiniu punktu mažiau nei 2011 m.

15–64 metų amžiaus nuolatinių gyventojų dalis 2020 m. pradžioje buvo 64,2%. Nuo 2011 m. ši gyventojų grupė susitraukė 1,8 procentinio punkto. Lietuvoje tendencijos buvo labai panašios – 65 ir vyresnių gyventojų dalis didėjo ir 2020 m. siekė 20%, 15–65 metų gyventojų dalis mažėjo. Tik iki 14 metų gyventojų dalis išliko nepakitusi. (Pav. 8)

Pensinio amžiaus gyventojų dalis (t.y. 65 metų ir vyresni gyventojai) 2020 m. pradžioje sudarė 20,3% ir per analizuojamą laikotarpį nuosekliai augo (nuo 2011 m. iš viso padidėjo 2,8 procentinio punkto).

PAV. 8: NUOLATINIŲ GYVENTOJŲ AMŽIAUS STRUKTŪRA, 2011 M., 2015 M., 2020 M.

Šaltinis: Statistikos departamentas

IŠVADOS

Bendras gyventojų skaičius Savivaldybėje vis dar mažėja, tačiau pastarųjų metų mažėjimo lėtėjimas rodo teigiamą tendenciją. Teigiamos tendencijos matomos natūralioje gyventojų kaitoje (visą laikotarpį buvusi neigiama, rodiklio reikšmė artėja prie 0) ir tarptautinėje migracijoje (nuolatiniame gyvenime iš/j užsienio išvykstančių ir atvykstančių santykis susibalansavo apie 0). Pagrindinis iššūkis – didėjantis į kitas Lietuvos savivaldybes nuolatiniame gyvenime išvykstančių gyventojų skaičius, lyginant su atvykstančių gyventojų skaičiumi. Mažėjantis gyventojų skaičius Savivaldybėje daro įtaką ir gyventojų demografiniai struktūrai: Plungės r. sav. visuomenės senėjimo tempas lenkia Lietuvos vidurkį, o vaikų/jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų dalis Savivaldybėje mažėja.

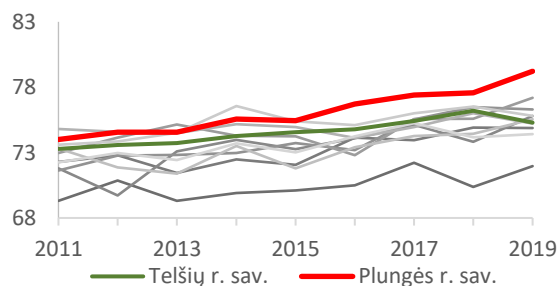
1.1.2 SOCIALINĖ BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

SVEIKATOS PRIEŽIŪRA

Sveikatos priežiūros paslaugos ir ištekliai. Viena iš savarankiškųjų Plungės r. sav. funkcijų yra pirminė asmens ir visuomenės sveikatos priežiūra. Savivaldybės vykdomosios institucijos taip pat įgyvendina įstatymo deleguotą valstybės funkciją – organizuoja antrinę asmens sveikatos priežiūrą. Tretinę asmens sveikatos priežiūrą organizuoja Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija.

Plungės r. sav. 2019 m. duomenimis asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia 13 įstaigų ir jų filialai – 2 iš jų viešos (VšĮ Plungės r. sav. ligoninė ir VšĮ Plungės rajono greitoji medicinos pagalba), o 11 iš jų privačios.

PAV. 9: VIDUTINĖ TIKĖTINA GYVENIMO TRUKMĖ, 2011-2019 M., METAI

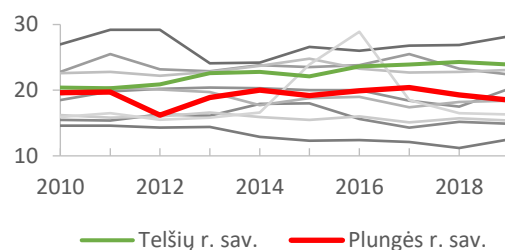
Šaltinis: Statistikos departamentas

Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė – vienas iš pagrindinių rodiklių, reprezentuojančių gyventojų gyvenimo gerovę. Nuo 2011 m. gyvenimo trukmė pailgėjo daugiau nei 5 metais ir 2019 m. šis rodiklis siekė 79,22 metus ir viršijo Lietuvos vidurkį – 76,4 metus (2019 m. duomenimis). Plungės r. sav. gyventojų vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė yra ilgiausia ir lyginant su visomis panašaus dydžio savivaldybėmis (Pav. 9)

Išvengiamas mirtingumas – mirtingumas, nulemtas ligų, kurių galima išvengti taikant žinomas efektyvias prevencines ir/ar diagnostikos ir/ar gydymo priemones. Remiantis duomenimis apie išvengiamą mirtingumą, galima spręsti apie sveikatos priežiūros ir sveikatos politikos įtaką gyventojų sveikatai bei numatyti naujas veiksmų kryptis. 2017 m. duomenimis Plungės r. sav. išvengiamas mirtingumas siekė 28,1% (tiek procentų mirčių buvo galima išvengti) ir patenka tarp 12 geriausių savivaldybių pagal šį rodiklį⁴. Geriausią išvengiamo mirtingumo rodiklį demonstruoja Kretingos r. savivaldybė, kurios išvengiamo mirtingumo rodiklis 2017 metais buvo 23,1%, Lietuvos vidurkis buvo 31,3%.

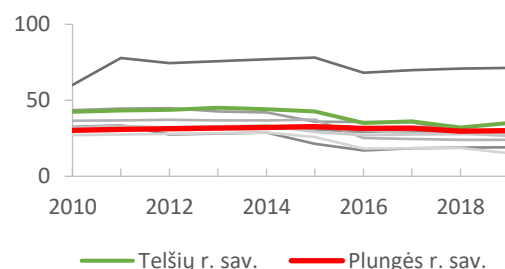
Gydytojų skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyv. (Pav. 10) Plungės r. sav. šiuo laikotarpiu beveik nepakito – nuo 19,6 iki 18,5 gydytojų 2010-2019 m. laikotarpiu. Neženkliai kintant gydytojų skaičiui, tenkančiam 10 tūkst. gyv., neženkliai kito ir **lovų ligoninėse skaičius, tenkantis 10 tūkst. gyv.**: nuo 30,3 iki 30 lovų 2010-2019 m. laikotarpiu (Pav. 11). Lyginant su panašaus dydžio savivaldybėmis, išsiskiria Utenos r. savivaldybė, kur tiek gydytojų, tiek lovų ligoninėse, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičiai visą laikotarpį buvo didžiausi. Nors dauguma savivaldybių išlaikė panašų gydytojų, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičių, Panevėžio r. savivaldybė sistemingai mažino gydytojų ir gyventojų santykį, nors ir taip turėjo mažiausią šio rodiklio reikšmę. 2014-2016 m. dauguma panašaus dydžio savivaldybių mažino lovų ligoninėse, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, skaičių, kai Plungės r. sav. išlaikė pastovią šio rodiklio reikšmę. Dėl to, 2019 m. tik Utenos r., Telšių r. ir Ukmergės r. sav. Turėjo daugiau lovų, tenkančių 10 tūkst. gyventojų, nei Plungės r. sav. Apibendrinant, mažėjant gyventojų skaičiui Savivaldybėje, Plungės r. sav. racionaliai išnaudoja resursus išlaikant pastovius gydytojų ir lovų ligoninėse, tenkančius 10 tūkst. gyv., skaičius, tačiau nesiekia papildomo

PAV. 10: GYDYTOJŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 10 TŪKST. GYV., 2010-2019 M., VNT

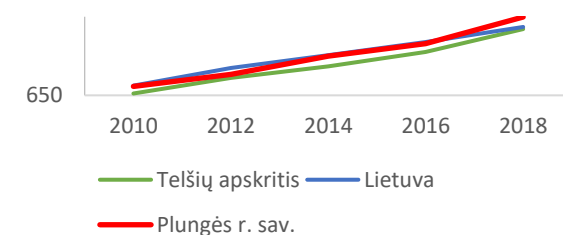
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 11: LOVŲ LIGONINĖSE SKAIČIUS, TENKANTIS 10 TŪKST. GYV., 2010-2019 M., VNT

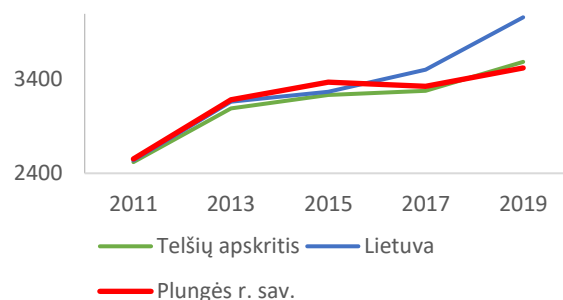
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 12: APSILANKYMŲ PAS GYDYTOJUS SKAIČIUS, TENKANTIS 100 GYV., 2010-2018 M., VNT

Šaltinis: Higienos institutas

PAV. 13: UŽREGISTRUOTŲ SUSIRGIMŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 1000 GYV., 2011-2019 M., VNT

Šaltinis: Higienos institutas

⁴ Higienos instituto ataskaita: „Visuomenės sveikatos būklė Lietuvos savivaldybėse 2017 m.“

sistemos efektyvumo didinimo, kaip tai daro kitos savivaldybės.

Nors gydytojų skaičius išliko panašus, **apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis 100 gyventojų**, augo (Pav. 12). 2018 m. šis rodiklis siekė 949 apsilankymus pas gydytojus per metus, kas yra 39% daugiau nei 2010 metais. Augimo tendencijos nesiskyrė nuo visos Telšių apskrities ar Lietuvos. Glaudžiai susijęs ir **užregistruotų susirgimų skaičius, tenkantis 1000 gyventojų**, rodiklis. Plungės r. sav. 2019 m. 1000 gyventojų teko 3523 užregistruoti susirgimai (38% augimas nuo 2011m.) (Pav. 13). Tendencijos šalyje buvo labai panašios kaip ir Plungės r. sav., o Telšių apskrityje nuo 2017 m. užregistruoti susirgimai pradėjo sparčiai augti ir šiuo metu ženkliai lenkia ir Lietuvos vidurkį, ir Plungės r. sav. (15% didesnis nei Plungės r. sav.).

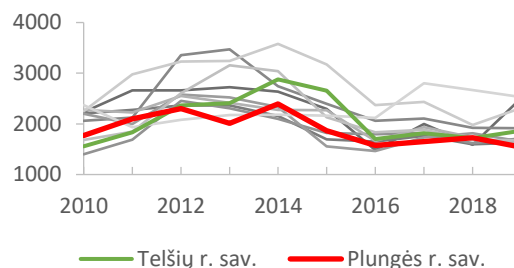
Savivaldybėje **mirtingumo rodiklis** yra žemesnis nei Lietuvoje ar Telšių apskrityje – 2019 m. jis siekė 1170 mirčių 100 tūkst. gyventojų, Telšių apskrityje – 1379, Lietuvoje – 1 601. Pagrindinės mirties priežastys buvo – kraujotakos sistemos ligos – 652 mirtys 100 tūkst. gyv., piktybiniai navikai – 263 mirtys 100 tūkst. gyv., ir išorinės priežastys – 48 mirtys 100 tūkst. gyv. Remiantis higienos instituto duomenimis, pasiskirstymas pagal mirties priežastis buvo panašus ir Lietuvoje.

VIEŠASIS SAUGUMAS

Vienas iš pagrindinių viešojo saugumo rodiklių yra **nusikaltimų skaičius tenkantis 100 tūkst. gyv.** (Pav. 14) 2019 m. šis rodiklis siekė 1540 nusikaltimus ir, lyginant su panašiomis savivaldybėmis ir Lietuvos vidurkiu (2019 m. – 1841), buvo vienas mažiausių (kaip ir didžiąją 2010-2019 m. laikotarpio), tad Plungės r. sav. – saugi savivaldybė. **Nepilnamečių padarytų nusikaltimų skaičius** (Pav. 15) 2019 m. taip pat buvo itin mažas – vos 10 nusikaltimų (ženklus sumažėjimas nuo 2011 m. piko su 113 nusikaltimų). 2019 m. lyginant su panašiomis savivaldybėmis, Plungės r. sav. buvo mažiausiai nepilnamečių padarytų nusikaltimų.

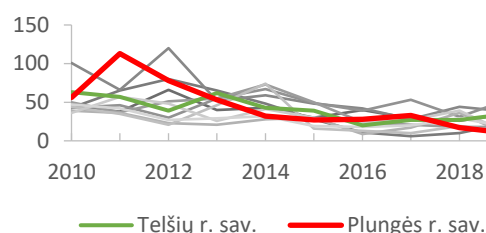
Nuosekliai su nusikaltimų skaičiumi, sistemingai mažėjo ir **policijos pareigūnų skaičius, tenkantis 100 tūkst. gyventojų** (Pav. 16). 2019 m. Savivaldybėje dirbo 178 policijos pareigūnai, tenkantys 100 tūkst. gyventojų, kas yra 28% mažiau nei 2010 m. (248 pareigūnai) ir net 39% mažiau už 2019 m. šalies vidurkį (286 pareigūnai). Lyginant su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, tik

PAV. 14: NUSIKALTIMŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 100 TŪKST. GYV., 2010-2019 M., VNT

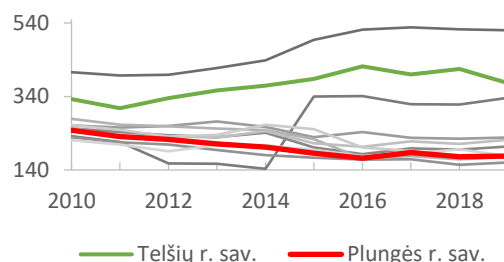
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 15: NEPILNAMEČIŲ PADARYTŲ NUSIKALTIMŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

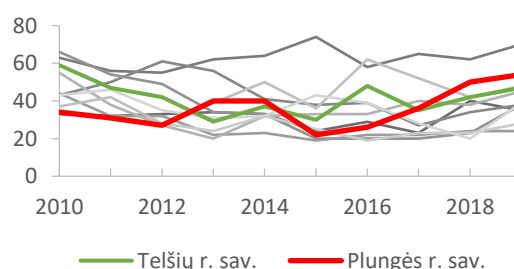
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 16: POLICIJOS PAREIGŪNŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 100 TŪKST. GYV., 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 17: KELIŲ EISMO ĮVYKIŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

Vilkaviškio r. savivaldybė turėjo mažiau policijos pareigūnų, tenkančių 100 tūkst. gyventojų.

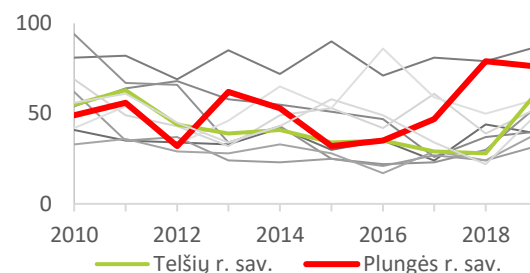
Tačiau reikėtų atkreipti dėmesį į **kelių eismo įvykių skaičiaus tendencijas** (Pav. 17). Nuo 2015 m., kai Savivaldybėje buvo mažiausiai įvykių analizuojamu laikotarpiu, iki 2019 m. šis skaičius daugiau nei padvigubėjo iki 79 eismo įvykių. Tendencijos daugumoje panašių savivaldybių ir Lietuvoje buvo mažėjančios. Taip pat situacija blogėja ir **kelių eismo įvykiuose sužeistų ir žuvusių žmonių** skaičiuje. Pav. 18 parodo, kad nuo 2015 m. Plungės r. sav. kelių eismo įvykiuose sužeistų asmenų skaičius išaugo beveik 2,5 karto ir šiuo metu yra vienas aukščiausių palyginus su panašiomis savivaldybėmis. Tarp visų savivaldybių, pagal šį rodiklį Plungės r. sav. užima 8 vietą iš 60. Taip pat didėja ir žuvusių keliuose skaičius (Pav. 19). 2016 m. Plungės r. sav. keliuose nežuvo nei vienas žmogus. Tačiau nuo 2016 m. šis skaičius stabiliai auga – 2019 m. jau 4 žuvę. Pagal šį rodiklį Plungės r. sav. užima 13 vietą iš 60, tarp visų Lietuvos savivaldybių.

SOCIALINĖ APSAUGA

Socialinių paslaugų gavėjai – Plungės r. sav. 2019 m. daugiausiai socialinių paslaugų gavo pensinio amžiaus žmonės – 13 550 gavėjų. Išmokų skaičius šeimoms auginančioms vaikus buvo 6798, socialinės pašalpos gavėjų skaičius buvo 613 ir vienkartinių pašalpų socialiai remtiniams asmenims gavėjų skaičius buvo 69.

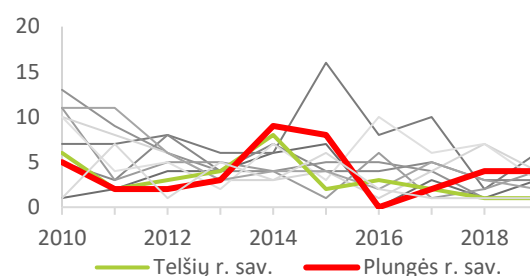
Socialinės rizikos šeimų Plungės r. sav. 2018 m. buvo 182. Pagal šį rodiklį Savivaldybė rikiuojasi 16 vietoje iš 60. Plungės r. sav. socialinės rizikos šeimų skaičius auga (20% nuo 2010 m.), kai tuo pačiu laikotarpiu Lietuvoje socialinės rizikos šeimų skaičius nukrito 15%. Tendencijos Telšių apskrityje ir daugumoje panašių savivaldybių taip pat buvo mažėjančios (Pav. 20). Savivaldybei reikėtų atkreipti didesnę dėmesį į socialinės rizikos šeimą ir taikyti veiksmingesnes prevencijos priemones. **Vaikų skaičius socialinės rizikos šeimose** išliko panašus (Pav. 21)– 2010 m. iš viso buvo 357 vaikai, 2018 m. 377 (6% augimas). Net 66% vaikų priklauso socialinės rizikos šeimoms dėl tėvų vaiko priežiūros įgūdžių stokos, apie 27% – dėl tėvų girtuokliavimo, psichotropinių medžiagų vartojimo. Nors Plungės r. sav. rikiuojasi per vidurį tarp panašių savivaldybių, tendencijos panašiose savivaldybėse buvo mažėjančios.

PAV. 18: KELIŲ EISMO ĮVYKIUOSE SUŽEISTŲ ASMENŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

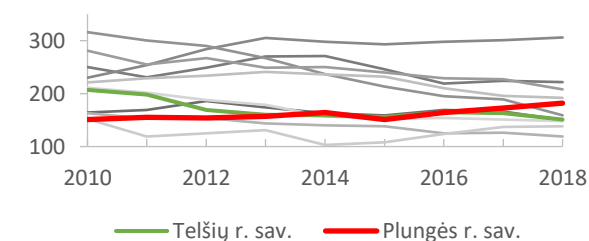
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 19: KELIŲ EISMO ĮVYKIUOSE ŽUVUSIŲ ASMENŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

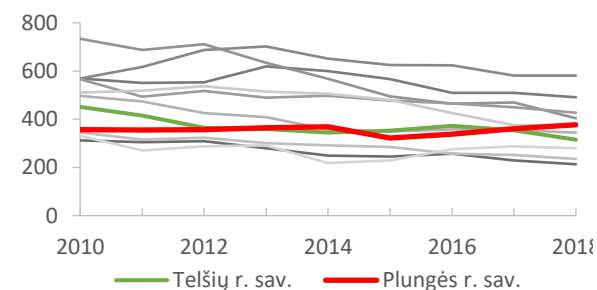
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 20: SOCIALINĖS RIZIKOS ŠEIMŲ SKAIČIUS, 2010-2018 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 21: VAIKŲ SOCIALINĖS RIZIKOS ŠEIMOSE SKAIČIUS, 2010-2018 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

2012 m. pradėta kaupti statistika apie policijoje užregistruotus pranešimus dėl **smurto artimoje aplinkoje**. Nors 2019 m. smurto atvejų artimoje šeimoje buvo daugiau nei dvigubai daugiau lyginant su 2012 m., 468 ir 193 atvejai, atitinkamai, nuo 2015 m. Plungės r. sav. šis rodiklis šis rodiklis išlieka stabilus su minimalia mažėjimo tendencija (Pav. 22). Kadangi daugumoje panašaus dydžio savivaldybių pastaraisiais metais nepavyko stabilizuoti smurto artimoje šeimoje atvejų skaičiaus ir jose matomos smurto dažnėjimo tendencijos, Plungės r. sav. 2019 m. turėjo mažiausią pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje skaičių.

2018 m. pradėta kaupti statistika apie užregistruotus pranešimus apie **smurtą prieš vaikus artimoje aplinkoje**. 2019 m. Savivaldybėje užregistruota 119 smurto (seksualinio, fizinio, psichologinio, vaikų nepriežiūros) prieš vaikus atvejų. Tai antras blogiausias rezultatas panašaus dydžio savivaldybių sąraše (Pav. 23). Tai viena iš sričių, į kurią Plungės r. sav. reikėtų skirti išskirtinį dėmesį.

2019 m. Plungės r. sav. buvo 15 **vaikų, kuriems nustatyta globa (rūpyba)** (Pav. 24). 2013 m. šis skaičius buvo pakilęs iki 29. Lyginant su panašiomis savivaldybėmis, Plungės r. sav. turi ženkliai mažiau vaikų, kuriems nustatyta globa – Šalčininkų r. sav. 2019 m. globa nustatyta 51 vaikams – 76% daugiau vaikų.

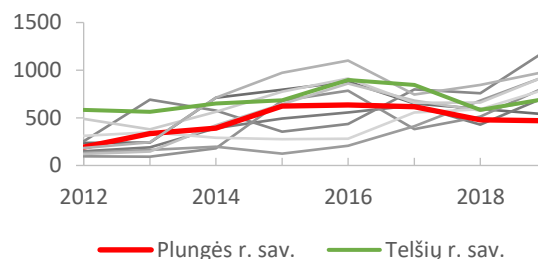
2019 m. Savivaldybėje buvo 613 **socialinės pašalpos gavėjų** (Pav. 25). Nuo 2010 m. šis skaičius sumažėjo 80% (nuo 3 062 asmenų). Šis rodiklis Plungės r. sav. yra žemiausias palyginus su panašiomis savivaldybėmis.

Socialinis būstas. 2019 m. šeimų, gavusių socialinį būstą, buvo 169 ir beveik tiek pat (152) šeimų laukė socialinio būsto nuomos. Pagal nuomojančių ir laukiančių socialinio būsto šeimų skaičių panašaus dydžio savivaldybių sąraše Plungės r. sav. rikiuojasi per vidurį ir lenkia Telšių r. savivaldybę, turinčią 346 šeimas, nuomojančias arba laukiančias išsinuomoti socialinį būstą (Pav. 26).

IŠVADOS

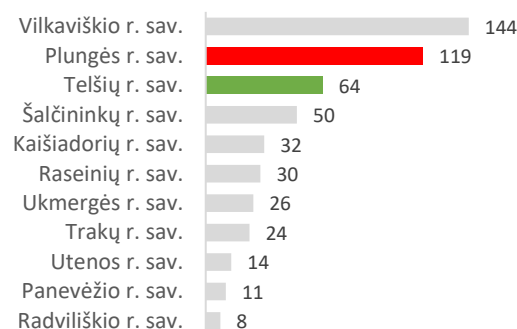
Lyginant su šalies vidurkiais ir panašaus dydžio savivaldybėmis, bendra socialinė būklė Plungės r. sav. yra gera, tendencijos didžiojoje dalyje sričių yra teigiamos.

PAV. 22: UŽREGISTRUOTI PRANEŠIMAI DĖL SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE, 2012-2019 M., VNT

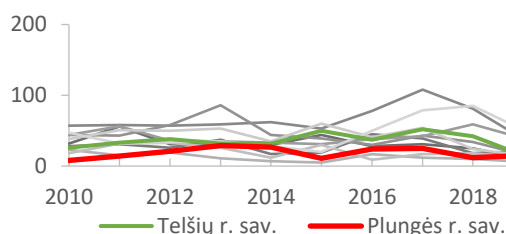
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 23: PRANEŠIMAI APIE SMURTĄ PRIEŠ VAIKUS ARTIMOJE APLINKOJE, 2019 M., VNT

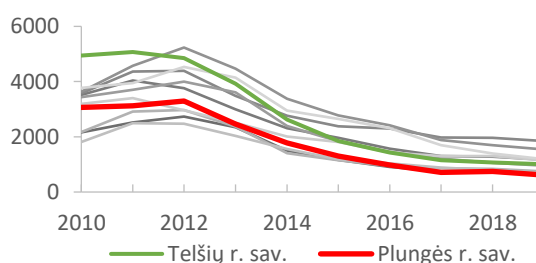
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 24: VAIKŲ, KURIEMS NUSTATYTA GLOBA, PER METUS, 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 25: SOCIALINĖS PAŠALPOS GAVĖJŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

Plungės r. sav. gyventojai gali džiaugtis išskirtinai ilgą (ir vis ilgėjančią) gyvenimo trukmę. Visuomenei senstant, kaip ir visoje šalyje, Savivaldybėje didėja sergančiųjų skaičius ir apsilankymų pas gydytoją skaičius (1000 ir 100 gyventojų, atitinkamai). Sergančiųjų skaičiaus augimo tempas Savivaldybėje lenkia šalies vidurkį, kas gali tapti ateities iššūkiu. Nors sergančiųjų ir apsilankymų pas gydytojus skaičiai auga, sveikatos priežiūros sistemos resursai Savivaldybėje yra išnaudojami racionaliai – gydytojų ir lovų ligoninėse skaičiai, tenkantys 10 tūkst. gyventojų, išlieka stabilūs.

Plungės r. sav. yra gana saugi savivaldybė – nusikalstamumas mažėja, kas leidžia mažinti policijos pareigūnų skaičių ir tuos resursus panaudoti kitose srityse. Pagrindinis iššūkis viešojo saugumo srityje yra didėjantis kelių eismo įvykių skaičius, taip pat aukšti sužeistų ir žuvusių asmenų keliuose skaičiai.

Socialinės apsaugos srityje labiausiai dėmesį reikėtų atkreipti į augantį socialinės rizikos šeimų skaičių ir jose augančių vaikų skaičių – šios tendencijos yra priešingos nei šalyje ar panašaus dydžio savivaldybėse. Savivaldybė taip pat turėtų atkreipti dėmesį ir į didelį, lyginant su panašaus dydžio savivaldybėmis, pranešimų apie smurtą prieš vaikus artimoje aplinkoje skaičių.

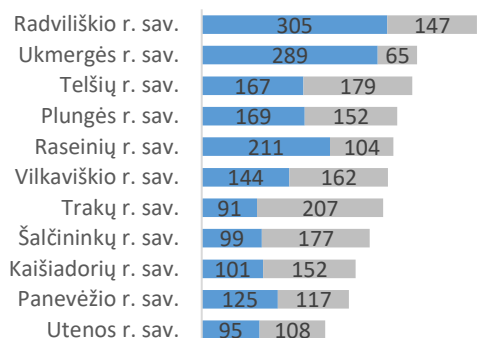
1.1.3 ŠVIETIMO BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

Stipri švietimo sistema yra viena svarbiausių ir labiausiai akcentuojamų sričių miesto, rajono ir valstybės atžvilgiu. Siekiant į Plungės r. sav. pritraukti daugiau jaunų šeimų, talentų, investicijų, didinti ekonominį konkurencingumą, vienas iš svarbiausių aspektų yra bendrojo lavinimo kokybė. Mokinių pasiekimai, infrastruktūra ir mokymosi sąlygos lemia bendrojo lavinimo sistemos savivaldybėje patrauklumą.

Ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius neženkliai pasikeitė – 2010 m. Savivaldybėje buvo 9 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, o 2019 m. – 7. 16% išaugo ikimokyklinio ugdymo auklėtinių skaičius – 2010 m. jis siekė 1264 auklėtinius, o 2019 m. padidėjo iki 1460.⁵

2018 m. Plungės r. sav. veikė 14 **mokyklų**, 6-iomis mokyklomis mažiau nei 2015 metais. 2018 m.

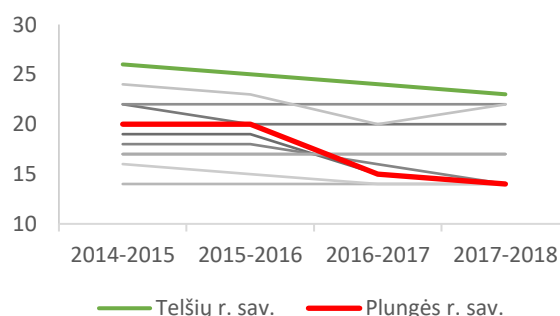
PAV. 26: ŠEIMŲ NUOMOJANČIŲ IR LAUKIANČIŲ SOCIALINIO BŪSTO SKAIČIUS, 2019 M., VNT

■ Šeimos nuomojančios socialinį būstą
■ Šeimos laukiančios socialinio būsto

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 27: MOKYKLŲ SKAIČIUS, 2014-2018 M., VNT

Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

⁵ Statistikos departamento duomenys

Savivaldybėje veikė mažiausiai mokyklų, lyginant su panašiomis savivaldybėmis (Pav. 27).

Plungės r. sav. visą laikotarpį buvo viena **profesinio mokymo įstaiga** – Plungės technologijų ir verslo mokykla. Mokinių skaičius šioje mokykloje nuo 2012-2013 mokslo metų nukrito nuo 527 mokinių, iki 330 (37% kritimas).⁶

Neformalusis švietimas statistikos departamento apibrėžiamas kaip: švietimas pagal įvairias švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo, papildomos kompetencijos įgijimo programas. Nuo 2017 m. (kada buvo pradėtas rinkti šis rodiklis) neformaliame ugdyme dalyvaujančių moksleivių dalis padidėjo beveik 6 procentiniais punktais – nuo 20,7% 2017 m., iki 26,5% 2019 m.⁷

BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ MOKINIAI

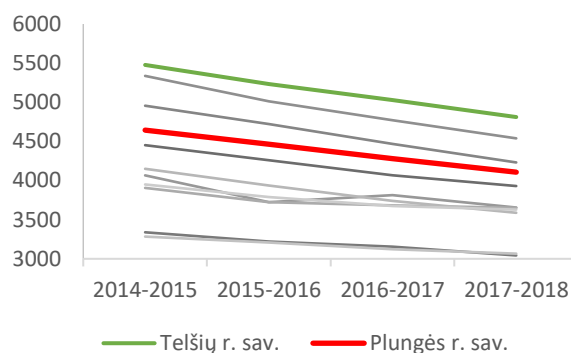
Mokinių skaičiaus tendencijos buvo panašios kaip ir gyventojų skaičiaus tendencijos. 2014-2015 mokslo metais Plungės r. sav. mokėsi 4,5 tūkst. mokinių, 2017-2018 mokslo metais – 4,1 tūkst. (9% kritimas) (Pav. 28). Šiuo laikotarpiu gyventojų skaičius nukrito 6,5% – mokinių skaičius mažėja greičiau nei gyventojų skaičius. Viena iš to priežasčių galėtų būti tai, kad dažniausiai emigruoja jaunos šeimos. Šia mokinių mažėjimo tendencija Plungės r. sav. neišsiskyrė kitų panašaus dydžio savivaldybių kontekste.

Vidutinis mokinių skaičius klasės komplekte nepakito ir atitiko Lietuvos vidurkį – tiek 2014-2015 m. mokslo metais, tiek 2017-2018 m. mokslo metais siekė 20 mokinių (Pav. 29). Didesnes klases visą šį laikotarpį formavo tik Utenos r. savivaldybė (21,48 mokinių klasėje 2017-2018 m. mokslo metais).

Mažėjant mokinių skaičiui, **kompiuterių skaičius, tenkantis 100 mokinių**, augo – 2014-2015 mokslo metais jis siekė 27 kompiuterius, o 2017-2018 mokslo metais – 33 (Pav. 30). Panaši tendencija pastebima ir kitose panašaus dydžio savivaldybėse. Ten 2017-2018 m. mokslo metais 100 mokinių teko nuo 26 kompiuterių (Telšių r. sav.) iki 38 kompiuterių (Šalčininkų r. sav.).

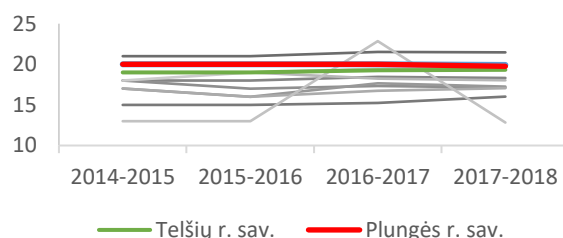
1 mokiniui tenkanti ploto dalis yra rodiklis, kuris dažnai parodo, kurios savivaldybės, mažėjant mokinių skaičiui, neoptimizuoja mokyklos erdvės. 2014-2015 mokslo metais 1 mokiniui teko 18,5 m², o 2017-2018

PAV. 28: MOKINIŲ SKAIČIUS, 2014-2018 M., VNT

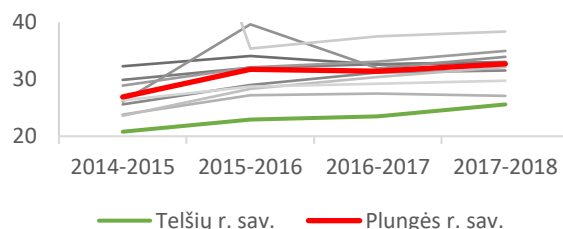
Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

PAV. 29: VIDUTINIS MOKINIŲ SKAIČIUS KLASĖS KOMPLEKTE, 2014-2018 M., VNT

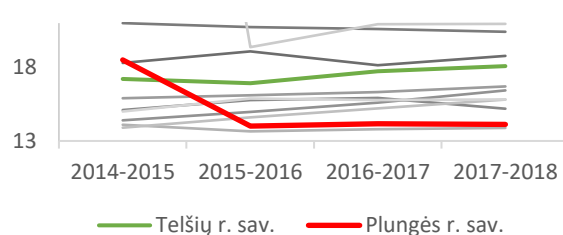
Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

PAV. 30: KOMPIUTERIŲ SKAIČIUS 100 MOKINIŲ, 2014-2018 M., VNT

Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

PAV. 31: 1 MOKINIUI TENKANTI MOKYKLOS PLOTO DALIS, 2014-2018 M., M2

Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

⁶ Statistikos departamento duomenys

⁷ Statistikos departamento duomenys

mokslo metais šis rodiklis sumažėjo iki 14 m² (24% kritimas) ir atitiko Lietuvos vidurkį (Pav. 31).

BENDROJO UGDYMO MOKYKLŲ PEDAGOGAI

Mokinių skaičius, tenkantis vienam pedagogui, Plungės r. sav. 2014-2018 m. šiek tiek išaugo – nuo 9 iki 9,5. Pagal šį rodiklį Plungės r. sav. rikiuojasi 3 vietoje palyginus su panašiomis savivaldybėmis. (Pav. 32).

Nauji mokytojai – mokytojai, kurie dirba mažiau nei metus. **Naujų mokytojų dalis** išliko panaši – apie 2%, išskyrus 2016-2017 mokslo metus, kai šis skaičius siekė 7%. Pagal šį rodiklį 2017-2018 mokslo metais Plungės r. sav. rikiuojasi per vidurį tarp panašių savivaldybių (Pav. 33).

Atestuotų mokytojų dalis Plungės r. sav. šiuo laikotarpiu išliko panaši – apie 87%. Pagal šį rodiklį tarp panašių savivaldybių Plungės r. sav. rikiuojasi 3 vietoje.

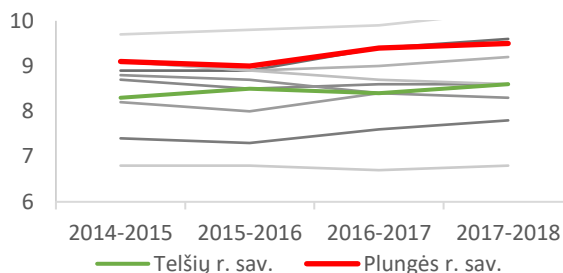
BRANDOS EGZAMINŲ REZULTATAI

Vienas svarbiausių švietimo rodiklių, kuris apibūdina švietimo lygį – egzaminų rezultatai. Pav. 34 parodo **bendrus brandos egzaminų rezultatus** Plungės r. sav. Neišlaikiusiais yra laikomi mokiniai, kurie surenka mažiau nei 16%. 2014-2019 m. laikotarpiu Savivaldybėje egzaminų rezultatai gerėja – 4% procentiniais punktais padidėjo virš 86% gavusių mokinių skaičius – 2019 m. dešimtadalis mokinių pasiekia šį aukštą rezultatą. Taip pat, sumažėjo neišlaikiusių dalis – nuo 8% 2014 m. iki 6% 2019 m.

Stipriausia sritis buvo anglų kalba. Iš Pav. 36 galime matyti jog mokinių dalis, gaunančių virš 86% išaugo net 20 procentinių punktų – iki 27%. Neišlaikiusiųjų dalis yra gana pastovi – svyruoja tarp 1% ir 2%. Panašaus dydžio savivaldybių kontekste Plungės r. savivaldybės mokinių rezultatai atrodo gerai: 2019 m. didesnė dalis mokinių gavo aukščiausius įvertinimus tik Raseinių r. (27% laikiusiųjų), Utenos r. (29% laikiusiųjų) ir Kaišiadorių r. (30% laikiusiųjų) savivaldybės.

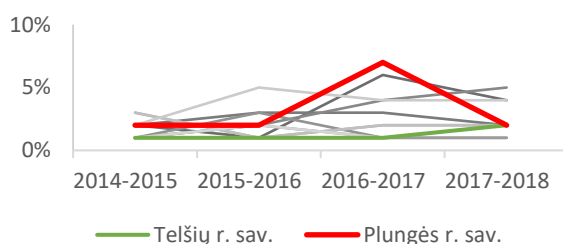
Labiausiai pablogėjusi ir silpniausia sritis buvo matematika. Iš Pav. 35 galime matyti, jog 2019 m. virš 35% rinko tik 30% mokinių – 8 procentinių punktų kritimas nuo 2014 m., o neišlaikiusiųjų matematikos brandos egzaminų dalis padvigubėjo – nuo 8% iki 18%. Kitų panašaus dydžio savivaldybių kontekste šie rezultatai neatrodė blogiausiai – mažiau neišlaikiusiųjų turėjo tik Raseinių, Utenos ir Kaišiadorių r. savivaldybės.

PAV. 32: MOKINIŲ SKAIČIUS, TENKANTIS VIENAM PEDAGOGUI, 2014-2018 M., VNT

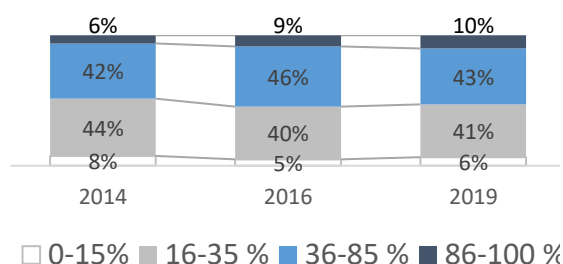
Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

PAV. 33: NAUJŲ MOKYTOJŲ DALIS, 2014-2018 M., %

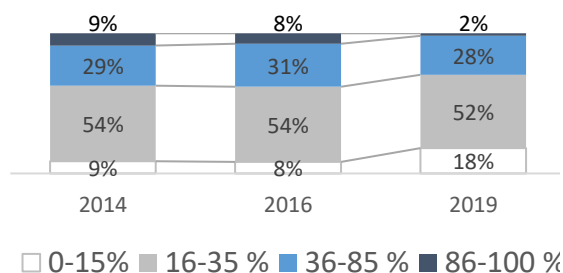
Šaltinis: Švietimo, mokslo ir sporto ministerija

PAV. 34: BENDRI BRANDOS EGZAMINŲ REZULTATAI, 2014-2019 M.

Šaltinis: Nacionalinis egzaminų centras

PAV. 35: MATEMATIKOS EGZAMINŲ REZULTATAI, 2014-2019 M.

Šaltinis: Nacionalinis egzaminų centras

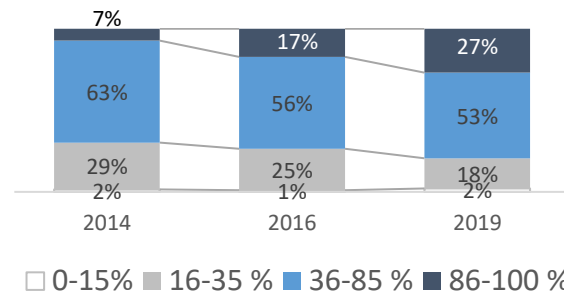

IŠVADOS

Švietimo resursai gerai optimizuojami. Pagrindiniais iššūkiais išlieka mokinių skaičiaus mažėjimas, kuris susijęs su gyventojų skaičiaus mažėjimu ir naujų mokytojų pritraukimas, tačiau šie iššūkiai nėra išskirtiniai panašaus dydžio savivaldybių kontekste.

Matematikos egzaminų rezultatų gerinimas turėtų tapti vienu iš prioritetų Savivaldybės bendrojo lavinimo mokyklose. Didėjant neišlaikančių matematikos egzaminus mokinių skaičiui, didėja ir mokinių skaičius, kurie negaus valstybės finansuojamos vietos aukštosiose mokymo įstaigose ir turės mažesnes galimybes studijuoti.

PAV. 36: ANGLŲ KALBOS EGZAMINŲ REZULTATAI, 2014-2019 M.

Šaltinis: Nacionalinis egzaminų centras

1.1.4 KULTŪROS BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

KULTŪRA

Kultūra – svarbi augančio ir besivystančio miesto ar rajono dalis. Aukštas kultūros lygis padeda pritraukti jaunų, išsilavinusių ir kvalifikuotų specialistų.

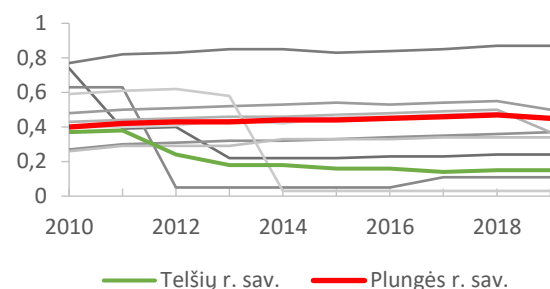
Savivaldybėje veikia Plungės viešoji biblioteka, kuri turi skyrių Plungės mieste ir dar 17 skyrių įvairiose gyvenvietėse.⁸

Plungės TIC duomenimis, Savivaldybėje veikia 7 muziejai. 3 pagrindiniai – Žemaičių dailės muziejus, Žemaitės memorialinis muziejus, Šaltojo karo ekspozicija ir Žemaitijos nacionalinio parko ir Užgavėnių ekspozicijos.

2019 m. Plungės r. sav. veikė 15 **kultūros centrų**, vienu mažiau nei 2010 metais. Palyginus **kultūros centrų skaičių, tenkantį 1000 gyventojų** (Pav. 37), su kitomis savivaldybėmis, matome jog Plungės r. sav. rikiuojasi 3 vietoje. Ją lenkia tik Ukmergės r. sav. ir Panevėžio r. sav. Lietuvos vidurkis yra beveik dvigubai mažesnis nei Plungės r. sav. – 0,23.

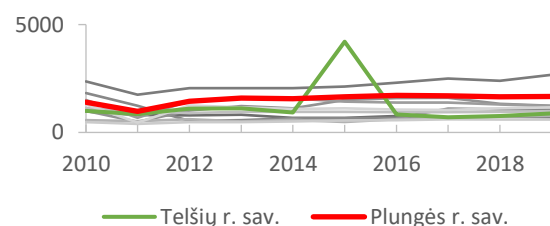
Išliekant panašiam kultūros centrų skaičiui neženkliai augo ir **kultūros centrų dalyvių skaičius**. (Pav. 38). 2010 m. dalyvių skaičius siekė 1403, o 2019 m. išaugo iki 1661 (18% augimas). Lyginant su panašiomis savivaldybėmis, Plungės r. sav. 2018 m. užima

PAV. 37: KULTŪROS CENTRŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 1000 GYV., 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 38: KULTŪROS CENTRŲ DALYVIŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

⁸ Plungės rajono savivaldybės viešosios bibliotekos duomenys, www.plunge.rvb.lt

antrą vietą – atsilieka tik nuo Panevėžio r. sav. Tendencijos Lietuvoje buvo panašios – nuo 2012 m. ženklus augimo neužfiksuota.

Meno mėgėjų kolektyvų skaičius taip pat šiuo laikotarpiu beveik nesikeitė – 2010 m. buvo 77 kolektyvai, o 2019 m. – 78. Panašiose savivaldybėse tendencijos buvo įvairios, tačiau kolektyvų skaičius stipriai nesikeitė. (Pav. 39)

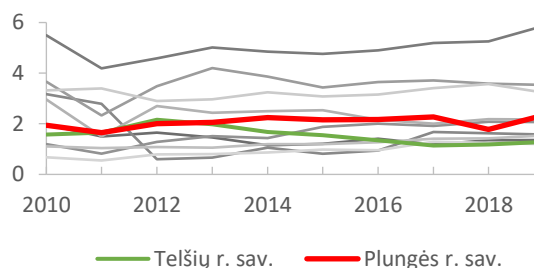
Sporto varžybų ir sveikatingumo renginių dalyvių skaičius (Pav. 40) 2010 m. buvo 5,9 tūkst., o 2018 m. išaugo iki 7,7 tūkst. (31% augimas). Nors renginių skaičius augo, tačiau Plungės r. sav. rikiuojasi 8 vietoje tarp panašių savivaldybių, pagal šį skaičių. Savivaldybėje šį skaičių galėtų pakelti didesnė aktyvių pramogų ir varžybų pasiūla.

Prie kultūros taip pat būtų galima priskirti **laikraščių metinį tiražą**. Rajonuose, kuriuose gyventojų vidutinis amžius yra didesnis, laikraščiai yra vienas iš pagrindinių būdų gauti rajono naujienas, įdomias istorijas ir informaciją apie kultūros renginius. Plungės r. sav. 2019 m. laikraščių metinis tiražas siekė 868 tūkst., kas yra 32% mažiau nei 2010 metais. (Pav. 41). Viena iš priežasčių mažėjančio tiražo yra vis didėjantis skaitytojų internetu skaičius. Pagal laikraščių metinio tiražo rodiklį Plungės r. sav. užėmė 2 vietą tarp panašių savivaldybių, kas rodo, kad Savivaldybės gyventojai propaguoja tradicines medijos rūšis.

IŠVADOS

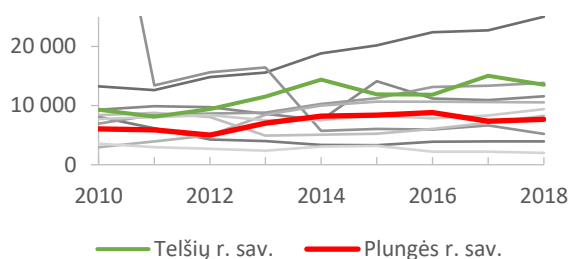
Plungės r. sav. kultūros lygis labai panašus kaip ir panašaus dydžio savivaldybėse. Daugiau dėmesio reikėtų skirti sporto varžyboms ir sveikatingumo renginiams.

PAV. 39: MENO MĖGĖJŲ KOLEKTYVŲ SKAIČIUS TENKANTIS 1000 GYV., 2010-2019 M., VNT.

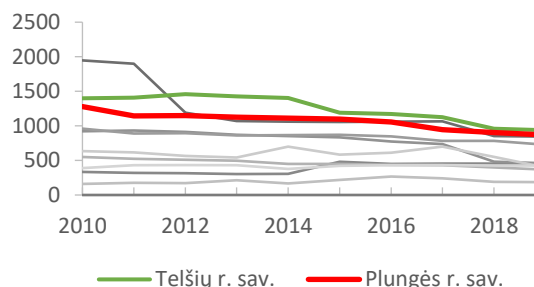
Šaltinis: statistikos departamentas

PAV. 40: SPORTO VARŽYBŲ IR SVEIKATINGUMO RENGINIŲ DALYVIŲ SKAIČIUS, 2010-2018 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 41: LAIKRAŠČIŲ METINIS TIRAŽAS, TŪKST., 2010-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas.

1.1.5 EKONOMINĖ BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

EKONOMINĖ SPECIALIZACIJA

Duomenys apie savivaldybių bendrąjį vidaus produktą (BVP) nėra renkami, todėl Plungės r. sav. ekonomikos augimas bus vertinamas remiantis Telšių apskrities BVP. Telšių apskrities BVP nuosekliai augo, išskyrus 2014 m., ir 2010-2018 m. padidėjo apie 32%. Tačiau, dalis Lietuvos BVP, kurią sudarė Telšių apskritis, stabiliai traukėsi – 2010 m. Telšių apskritis sudarė 4,2% Lietuvos BVP, o 2018 m. – 3,4% (Pav. 42), kas parodo, kad Telšių apskrities sukuriama BVP augimas buvo lėtesnis nei visoje šalyje.

Plungės rajono ekonomika orientuota į santykinai mažos pridėtinės vertės sektorius: 2018 m. duomenimis, apdirbamosios gamybos, didmeninės ir mažmeninės prekybos ir statybos sektoriai sukuria 75% Plungės rajono pridėtinės vertės (Pav. 43). Šie sektoriai įdarbina ir 71% visų dirbančiųjų pagal veiklos vykdymo vietą. Padalinus veiklos vykdymo vietas pridėtinę vertę iš darbuotojų skaičiaus, gauname našumo įvertį.

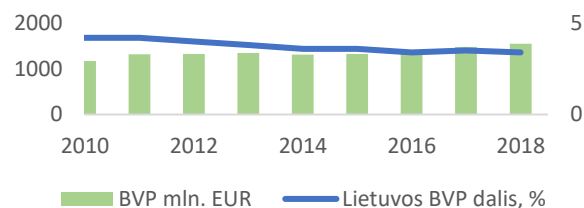
Pav. 44 parodo Plungės r. ekonominę specializaciją (detalesnis ekonominės specializacijos grafikas pateikiamas priede Nr. 3). Matome, kad be apdirbamosios gamybos, aukštesnio našumo sektoriai nei sukuria rajonui didelės pridėtinės vertės, nei įdarbina daug darbuotojų.

INVESTICIJOS

Tiesioginės užsienio investicijos (TUI) – svarbus rajono verslo plėtros, žinių perdavimo ir kompetencijų ugdymo šaltinis. 2018 m. TUI vienam žmogui buvo 425 Eur, kas yra 40% daugiau nei 2010 m., tačiau Plungės r. sav. patrauklumo užsienio investicijoms tendencijos yra gana neigiamos – nuo 2016 m. TUI vienam žmogui mažėja (Pav. 45), nuo Lietuvos vidurkio atsilieka 15 kartų, o Plungės r. sav. pagal šį rodiklį užima tik 36 vietą Lietuvos savivaldybių sąraše.

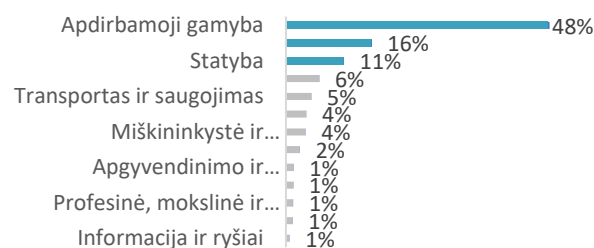
Materialinės investicijos (MI) – tai investicijos ilgalaikiam materialiam turtui sukurti, įsigyti arba jo vertei padidinti. 2018 m. materialinės investicijos buvo lygios 1 434 Eur vienam žmogui – beveik dvigubai daugiau nei 2010

PAV. 42: TELŠIŲ APSKRITIES BVP, 2010-2018 M.

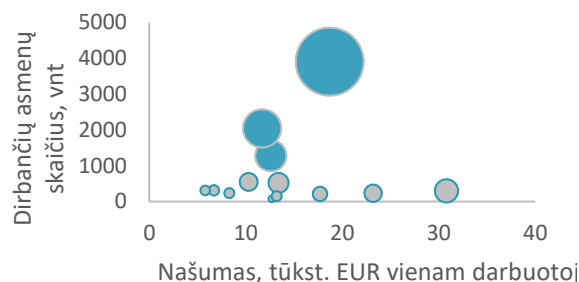
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 43: PRIDĖTINĖ VERTĖ PAGAL VEIKLOS VYKDYMO VIETĄ, 2018 M., MLN. EUR

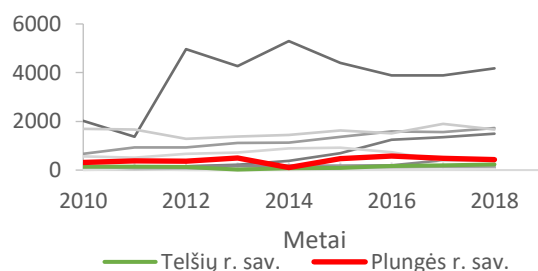
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 44: EKONOMINĖ SPECIALIZACIJA, 2018 M.

Šaltinis: Statistikos departamentas, sudaryta autorių

PAV. 45: TIESIOGINĖS UŽSIENIO INVESTICIJOS VIENAM GYVENTOJUI, 2010-2018 M., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

m., tačiau bendras MI augimo tempas visu laikotarpiu smarkiai atsiliko nuo Lietuvos vidurkio ir 2018 m. šis rodiklis buvo dvigubai mažesnis nei Lietuvos vidurkis (2 844 Eur vienam žmogui). Pagal šį rodiklį 2018 m. Plungės r. sav. Lietuvos savivaldybių sąrašė rikiavosi 36 vietoje, o iš panašaus dydžio savivaldybių tik Vilkaviškio r. ir Šalčininkų r. savivaldybės visą lyginamą laikotarpį pritraukdavo mažiau MI vienam žmogui nei Plungės r. sav. (Pav. 46).

VERSLO APLINKA

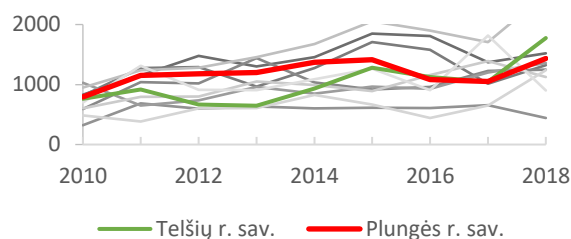
2020 m. Plungės r. sav. veikė 899 įmonės (ūkio subjektai), 12 % daugiau nei 2010 metais. 2010-2020 m. verslo apimčių augimo tempas Plungės r. sav. atsiliko nuo Lietuvos vidurkio: Savivaldybėje veikiančių **ūkio subjektų skaičius 1000 gyventojų** per šį laikotarpį padidėjo 7 vienetais, kai Lietuvoje šis rodiklis augo 12 vienetų (Pav. 47). Kitose panašaus dydžio savivaldybėse tendencijos buvo panašios kaip Plungės r. sav., vienintelės Telšių r. sav. ir Panevėžio r. sav. lenkė Plungės r. sav. šiuo skaičiumi.

Plungės r. sav., kaip ir visoje Lietuvoje, dominuoja smulkus (iki 50 darbuotojų) ir vidutinis verslas (nuo 50 iki 250 darbuotojų) (SVV), kuris reikšmingai prisideda prie konkurencingumo regione ir šalyje skatinimo, naujų darbo vietų kūrimo, socialinio stabilumo. Remiantis Verslios Lietuvos apibrėžimu, mažų ir vidutinių įmonių skaičius, tenkantis 1000 gyventojų, nusako **verslumo lygį**. Verslumo lygis Plungės r. sav. augo panašiai kaip ir šalyje ir kitose panašaus dydžio savivaldybėse ir šiuo laikotarpiu padidėjo 48%, o didelių įmonių įdarbinamų darbuotojų dalis – 27% – Savivaldybėje 2020 m. buvo didesnė nei apskrities vidurkis – 23% – ir panaši kaip šalyje – 28% (Pav. 49). Taigi verslumo lygis Savivaldybėje yra labai panašus kaip šalyje ir toliau reikėtų nenustoti plėtros šioje srityje.

DARBO RINKA

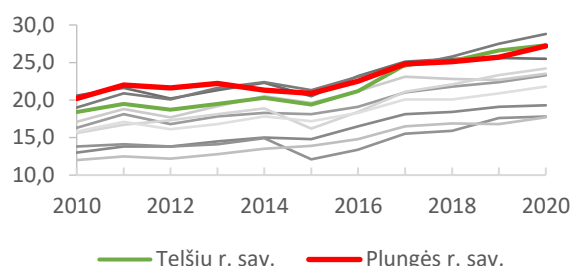
Nedarbo lygis, kuris parodo registruotų bedarbių ir darbingo amžiaus žmonių skaičiaus savivaldybėje santykį, 2020 m. liepos mėn. buvo lygus 12,7% ir buvo mažesnis nei šalyje (12,9%). 2020 m. liepos mėn. pagal nedarbo lygį Plungės r. sav. rikiavosi 21 vietoje

PAV. 46: MATERIALINĖS INVESTICIJOS VIENAM GYVENTOJUI, 2010-2018 M., EUR

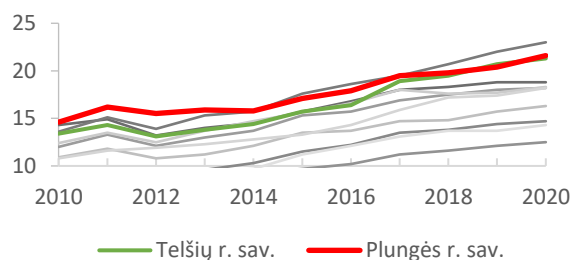
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 47: VEIKIANTYS ŪKIO SUBJEKTAI, TENKANTYS 1000 GYVENTOJŲ, 2010-2020 M., VNT

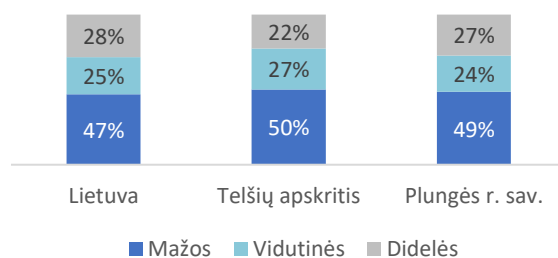
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 48: VEIKIANČIŲ MAŽŲ IR VIDUTINIŲ ĮMONIŲ SKAIČIUS, TENKANTIS 1000 GYV., 2010-2020 M.

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 49: DARBUOTOJŲ SKAIČIUS PAGAL ĮMONĖS DYDĮ, 2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

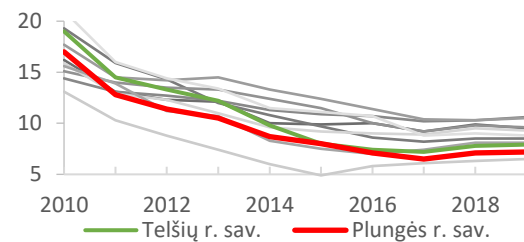
Lietuvoje. Pav. 50 pateikiamos 2010-2019 m. tendencijos.

Vidutinis bruto darbo užmokestis 2019 m. buvo 857 Eur, tačiau 17% atsiliko nuo Lietuvos vidurkio ir palyginus su visomis savivaldybėmis, 2019 m. rikiuojasi 21 vietoje. Tendencijos Plungės r. sav. buvo beveik identiškos kaip ir panašiose savivaldybėse. (Pav. 51)

IŠVADOS

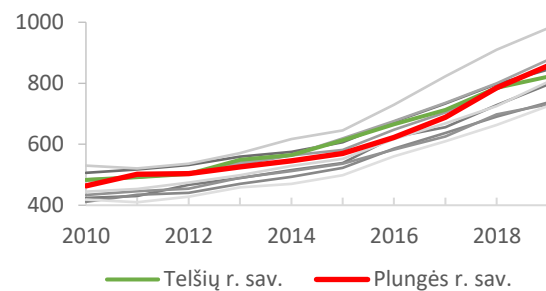
Lyginant su kitomis panašaus dydžio savivaldybėmis, verslumo lygis Plungės r. sav. yra santykinai aukštas (daug SVV), kas didina konkurenciją, prisideda prie užimtumo didinimo ir vysto aktyvią visuomenę, tačiau Savivaldybė turi neišnaudoto potencialo materialijų ir užsienio investicijų pritraukime. Investicijų pritraukimas, ypač užsienio, skatintų kompetencijų auginimą, sukurtų naujų nišų smulkiam ir vidutiniam verslui, didintų našumą, o tuo pačiu ir bendrą pragyvenimo lygį: 2019 m. vidutinis darbo užmokestis buvo gana ženkiai mažesnis nei Lietuvos vidurkis.

PAV. 50: NEDARBO LYGIS, 2010-2019 M., %

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 51: VIDUTINIS DARBO UŽMOKESTIS BRUTO, 2010-2018 M., EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

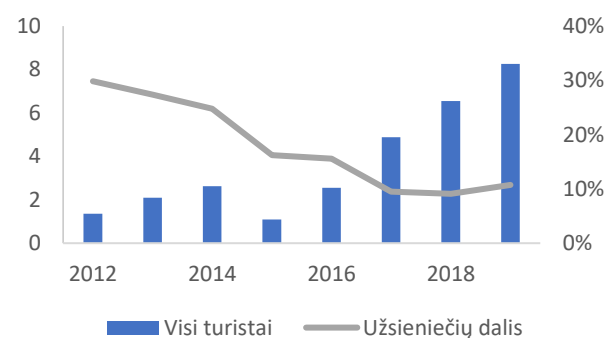
1.1.6 TURIZMO BŪKLĖ IR RAIDOS TENDENCIJOS

TURIZMAS

Plungės r. sav. turizmas yra viena iš svarbiausių sričių. Žemaitijos nacionalinis parkas ir Platelių ežeras kasmet pritraukia daugybę lankytojų ir didina Savivaldybės žinomumą, kuria įvaizdį. Vienas iš rodiklių parodantis turistų skaičiaus tendencijas yra **lankytojų skaičius turizmo informacijos centruose**. 2012 m. lankytojų skaičius siekė 1,4 tūkst. turistų, o 2019 m. šis skaičius išaugo apie 6 kartus – iki 8,3 tūkst. turistų (Pav. 52). Nors turistų skaičius augo, užsieniečių lankytojų dalis turizmo informacijos centruose nuosekliai mažėjo – 2012 m. sudarė maždaug 27%, o 2019 m. tik apie 11%. To priežastis – didesnis lietuvių lankytojų skaičiaus augimas nei užsieniečių.

Turizmo informacijos centrai (TIC) taip pat pateikia **Plungės r. lankytojų skaičių** – muziejų lankytojai, TIC lankytojai, Žemaitijos nacionalinio parko lankytojai, ekskursijų lankytojai. 2016 m. lankytojų skaičius buvo 223

PAV. 52: TURIZMO INFORMACIJOS CENTRŲ LANKYTOJŲ SKAIČIUS, TŪKST., 2012-2019 M.

Šaltinis: Statistikos departamentas

tūkst, 2019 m. neženkliai išaugo iki 228 tūkst. lankytojų.

Augant rajono lankytojų skaičiui ženkliai augo ir **muziejų lankytojų skaičius**. 2010 m. šis rodiklis siekė 5 tūkst., o 2019 m. išaugo daugiau nei 10 kartų iki 54 tūkst. (Pav. 53). Pagal šį rodiklį tarp panašių savivaldybių Plungės r. sav. nusileidžia tik Trakų r. sav. ir Kaišiadorių r. sav. (Trakų r. sav. nepridėta tam, kad geriau matytųsi kitų savivaldybių duomenys)

Apgyvendinimo įstaigų skaičius statistikos departamento duomenimis 2010 m. buvo 40, o 2019 m. neženkliai pakilo iki 43. Plungės r. sav. yra antra pagal apgyvendinimo įstaigų skaičių tarp panašių savivaldybių. (Pav. 54)

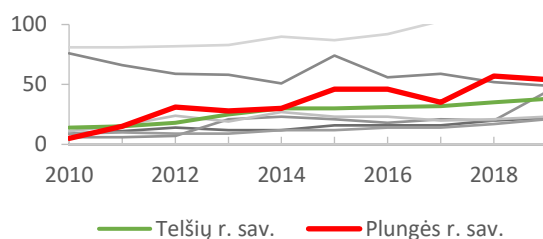
Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose išaugo nuo 8,9 tūkst. 2012 m. iki 17,3 tūkst. 2019 m. (94% augimas) (Pav. 55). Pagal šį rodiklį Plungės r. sav. užima antrą vietą tarp panašių savivaldybių, tačiau apie 5 kartus atsilieka nuo Trakų r. sav.

Tačiau, pagal **užsienio turistų skaičių apgyvendinimo įstaigose** užima tik 7 vietą tarp panašių savivaldybių (Pav. 56) ir šiuo laikotarpiu šis rodiklis šiek tiek padidėjo – 1292 užsienio turistų 2012 m., 1020 užsienio turistų 2019 m. (27% užsienio turistų kritimas, palyginus su bendru augimu 40%). (Trakų r. sav. nepridėta tam, kad geriau matytųsi kitų savivaldybių duomenys)

IŠVADOS

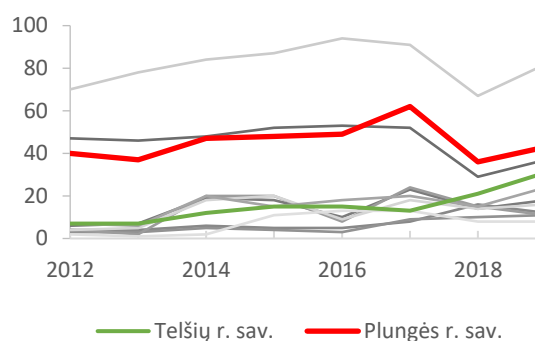
2010-2019 m. laikotarpiu turistų skaičius Plungės r. sav. augo ir tendencijos buvo teigiamos. Pagrindinis iššūkis turizmo srityje – užsienio turistų skaičiaus ir turistų, kurie praleistų nakvynes skaičiaus didinimas.

PAV. 53: MUZIEJŲ LANKYTOJŲ SKAIČIUS, 2010-2019 M., TŪKST.

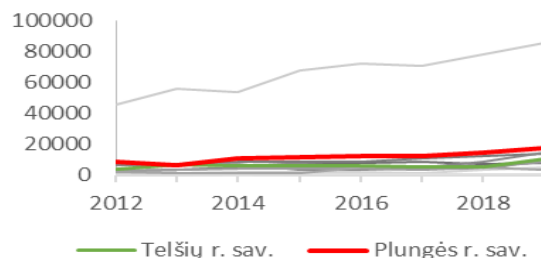
Šaltinis: statistikos departamentas

PAV. 54: APGYVENDINIMO ĮSTAIGŲ SKAIČIUS, 2012-2018 M., VNT

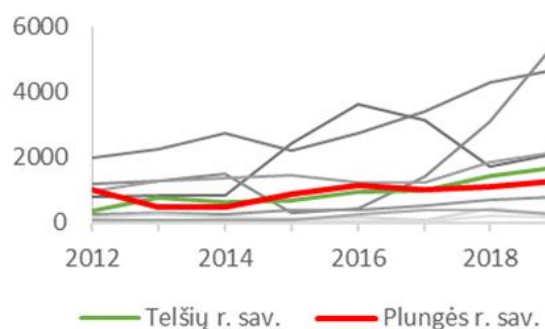
Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 55: TURISTŲ SKAIČIUS APGYVENDINIMO ĮSTAIGOSE, 2012-2019 M., VNT

Šaltinis: Statistikos departamentas

PAV. 56: UŽSIENIO TURISTŲ SKAIČIUS APGYVENDINIMO ĮSTAIGOSE, 2012-2019 M., VNT

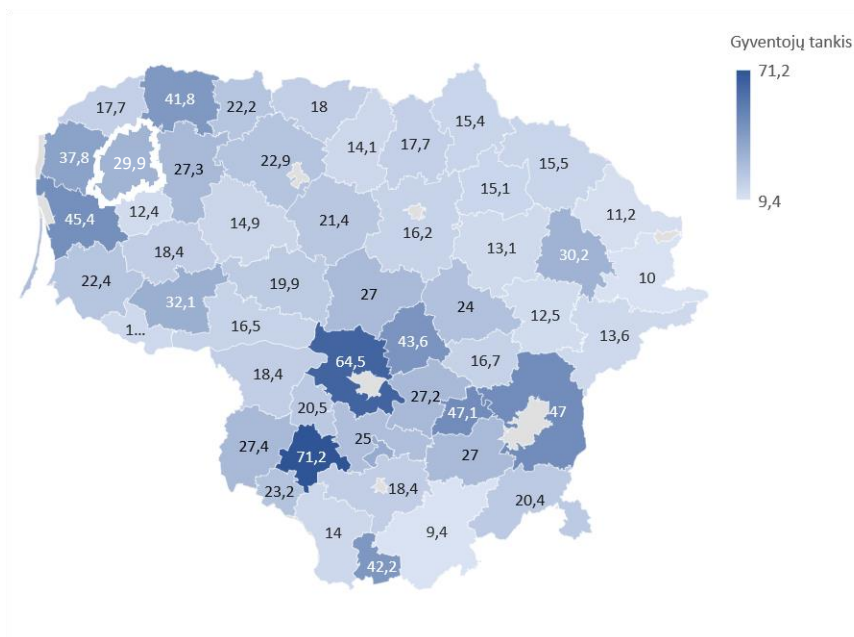
Šaltinis: Statistikos departamentas

1.2 APLINKOS IR INFRASTRUKTŪROS IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

1.2.1 MATERIALINĖ TECHNINĖ BAZĖ

TERITORIJA | Plungės r. sav. teritorija 2019 m. buvo 1 105 km². Gyventojų tankumas 2019 m. siekė 37,8 gyv./km². (Pav. 57)

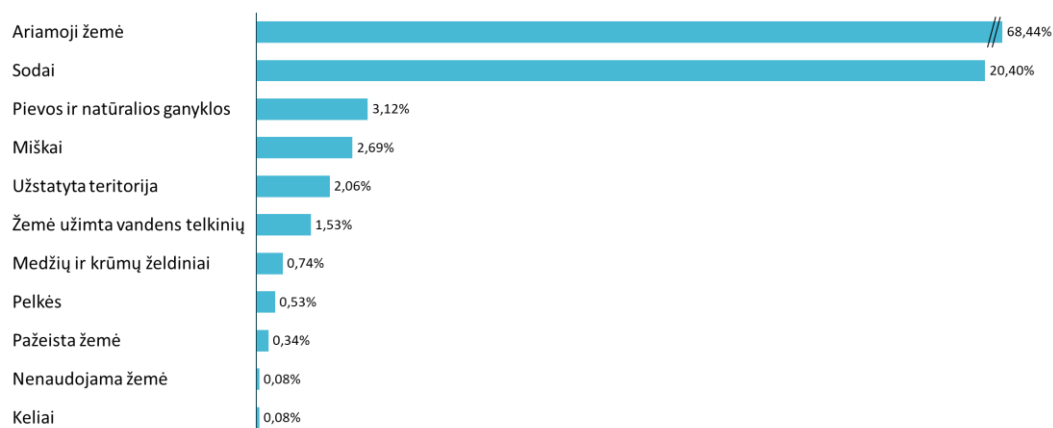
PAV. 57: GYVENTOJŲ TANKIS 2020 M. PRADŽIOJE, GYV/KM2, BE 6 DIDŽIAUSIŲ MIESTŲ, VISAGINO R. SAV. IR PALANGOS R. SAV.

Šaltinis: statistikos departamentas

Pagal tikslinę žemės naudojimo paskirtį 2019 m. Plungės r. sav. teritorijos sandara buvo tokia: miškų ūkio paskirties žemė – 20,4 %, ariamoji žemė – 68,44 %, užstatyta teritorija – 3,13%. Detalesnis žemės fondo pasiskirstymas pagal tikslinę žemės naudojimo paskirtį pateiktas Pav. 58

PAV. 58: ŽEMĖS FONDO PASISKIRSTYMAS PAGAL TIKSLINĘ ŽEMĖS NAUDOJIMO PASKIRTĮ, 2019 M., %

Šaltinis: Nacionalinė žemės ūkio tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

PAV. 59: ŽEMĖS PASISKIRSTYMAS PAGAL MIESTELIUS, 2019 M.

Apskritis, savivaldybė	Bendras plotas	Žemės ūkio naudos				Miškai	Keliai	Užstatyta teritorija	Žemės užimta vandens telkinių	Kita žemė				Nusausinta žemė	Apleista žemė	
		Iš viso	Iš jų							Iš viso	Iš jos					
			Ariamoji žemė	Sodai	Pievos ir natūralios ganyklos						Medžių ir krūmų želdiniai	Pelkės	Pažeista žemė			Nenaudojama žemė
Telšių apsk.	434925,75	225748,1	193849,3	649,6	31249,16	155831	6579,4	14053,92	13686,97	19026,4	8186,42	7172,2	1250,15	2417,63	186320,48	1520,73
Plungės r.	110548,97	55960,07	47310,41	121,6	8528,06	39347,22	1673,8	3630,62	3955,31	5982	2429,35	2810,2	122,66	619,76	41220,83	361,26
Alksnėnai	5657,9	4028,82	3872,5	4,27	152,05	1153,98	86,41	176,47	116,37	95,85	41,79	4,71	19,25	30,1	3761,81	13,68
Alsėdžiai	5094,03	3140,63	2677,17	0,54	462,92	1212,15	86,24	186,83	208,15	260,03	132,37	95,17	3,89	28,6	2097,82	23,9
Didvyčiai	6361,94	3505,34	3029,16	1,09	475,09	1967,99	122,93	227,53	152,47	385,68	135,82	197,81	10,75	41,3	2326,2	17,88
Gegrėnai	6163,82	3074,43	2711,91	1,56	360,96	2325,4	98,11	141,04	123,39	401,45	105,24	271,39	0,4	24,42	1700,65	17,52
Gintališkė	4058,4	2170,51	1807,99	-	362,52	1492,11	54,95	85,16	63,16	192,51	116,48	64,11	-	11,92	1468,65	8,6
Glaudžiai	3659,35	2165,98	1882,68	3,33	279,97	1013,34	71,28	191,31	102,3	115,14	56,68	11,98	14,92	31,56	1795,44	12,92
Grumbliai	9683,31	4862,59	3961,49	2,77	898,33	3396,65	162,13	220,75	293,27	747,92	295,93	373,05	10,69	68,25	3426,45	51,58
Kantaučiai	7043,51	3677,21	2540,33	-	1136,88	2423,64	79,75	122,72	112,01	628,18	410,41	188,64	3,38	25,75	2919,45	83,99
Karklėnai	6754,02	3446,55	3065,03	1,39	380,13	2759,52	84,35	122,43	146,09	195,08	95,54	73,34	0,16	26,04	2711,24	2,56
Kuliai	12850,9	5172,74	4407,62	83,37	681,75	6150,62	124,78	181,4	238,23	983,13	200,55	706,24	-	76,34	4405,3	6,08
Plateliai	9618,26	3119,16	2333,53	-	785,63	3944,27	129,15	251,07	1524,58	650,03	129,71	468,3	21,01	31,01	1713,43	28,34
Plungė m.	1184,15	186,98	26,19	-	160,79	42,12	80,09	707,72	67,78	99,46	78,8	-	-	20,66	16,84	1,2
Šateikiai	7707,25	4929,66	4447,15	2,72	479,79	2013,52	108,28	184,35	194,53	276,91	132,33	102,61	3,38	38,59	4002,27	24,3
Stalgėnai	8243	2795,6	2355,63	1,68	438,29	4601,08	107,1	157,88	166,91	414,43	184,19	94,2	31,58	104,46	2429,72	15,89
Varkaliai	3855,84	2222,33	1925,34	12,4	284,59	971,86	94,18	360,13	150,08	57,26	31,95	6,55	2,69	16,07	1780,28	6,31
Žemaičių Kalvarija	6291,12	4329,42	3581,5	6,3	741,62	1153,07	112,95	205,47	204,19	286,02	139,39	125,54	0,56	20,53	2252,23	30,09
Žlibinai	6322,17	3132,12	2685,19	0,18	446,75	2725,9	71,07	108,36	91,8	192,92	142,17	26,59	-	24,16	2413,05	16,42

Šaltinis: Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos

DIRVOŽEMIS | Pagal dirvožemio dangos struktūros zonas, Plungės rajono teritorija patenka į vieną Vakarų Lietuvos zoną, bei 3 joje esančius dirvožemio rajonus, t.y.:

- 1) Vakarų Žemaičių lygumos ir Vakarų žemaičių plynaukštės priesmėlių ir smėlingų priemolių glėjiškų balkšvažemių rajoną;
- 2) Vidurio žemaičių aukštumos vakarinės dalies ir Vakarų Kuršo aukštumų priesmėlių ir smėlingų priemolių nepasotintųjų balkšvažemių rajoną;
- 3) Žemaičių aukštumos rytinės plynaukštės priesmėlių, smėlingų lengvų bei vidutinių priemolių pasotintųjų balkšvažemių rajonas.

Darytina išvada, kad dirvožemių danga yra vidutiniškai įvairi, o vidutinis derlingumo laipsnis svyruoja nuo 27 iki 43 balų.

PAVIRŠINIAI VANDENYS | Plungės r. sav. yra drėgmės pertekliaus zonoje (vid. m. kritulių kiekis – 800-1040 mm, iš kurių vidutiniškai 500-600 mm išgaruoja, o 300-440 mm paviršiumi nuteka į upes, kurios papildo stambesnes vandentėkmes ir didesnius vandens telkinius), o paviršinių vandenų struktūrą formuoja upės, ežerai ir tvenkiniai. Plungės rajonas papuola į ežeringų Lietuvos rajonų tarpą. Bendras Plungės r. vandeningumo rodiklis siekia 3,19% (įskaitant ir tekančio vandens paviršių). Plungės r. teritorijoje ežerų pasiskirstymas yra netolygus. Ežeringumo (ežerų užimamas plotas) procentinė dalis visoje rajono teritorijoje svyruoja nuo 0,5% pietvakarinėje, iki 2% šiaurinėje rajono dalyje. Rajono teritorijoje priskaičiuojama 38 įvairaus dydžio ežerai. Didžiausi iš jų: Platelių, Ilgio, Beržoro, Lešnalio, Luokos Alsėdžių. Be natūralios kilmės ežerų paviršinius Plungės r. teritorijos vandenų sistemą formuoja 8 dirbtinės kilmės vandens telkiniai.

SAUGOMOS GAMTINĖS TERITORIJOS | Plungės r. sav. teritorija pasižymi didele saugomų teritorijų tipų gausa. Ypač saugomas teritorijas Plungės r. atstovauja: Žemaitijos nacionalinis parkas 20,94 tūkst. ha. (21,70 tūkst. ha.), dalis Salantų regioninio parko 0,29 tūkst. ha. (viso 13,63 tūkst. ha.), 7 valstybiniai gamtiniai draustiniai (neįskaitant draustinių esančių valstybiniuose parkuose), vienas biosferos poligonas (Plinkšių miško) ir 31 gamtos paveldo objektų. Valstybiniai draustiniai Plungės r. esančių saugomų teritorijų tarpe užima gana ženklų padėtį. Jie pagal užimamo ploto dalį sudaro 23,07% bendro saugomų teritorijų sistemos, arba 5,76% rajono ploto. Plungės r. didžiausią dalį pagal plotą (75,84%) bendroje saugomų teritorijų sistemoje sudaro rajone esanti didžioji Žemaitijos nacionalinio parko dalis. Toliau, pagal dalį saugomų teritorijų sistemoje seka valstybiniai draustiniai 23,07%. Likusios dalys (1,05% ir 0,03%) tenka vieninteliam rajone esančiam Salantų regioniniam parkui ir Plinkšių miško biosferos poligonui, tiksliau jų dalims.

1.2.2 GAMTINIAI IR BIOLOGINIAI IŠTEKLIAI

MEDIENOS IŠTEKLIAI | Plungės r. teritorija priklauso trečiai pagal miškingumą Lietuvoje Telšių apskrčiai. Jos miškingumas siekia 35,6% viso apskrities ploto, t.y. nežymiai viršija Lietuvos teritorijos miškingumo vidurkį. Pagal sukauptus medienos išteklius Telšių apskritis kitų apskričių tarpe užima 8 vietą (26,7 mln. m³), ir ganėtinais daug atsilieka nuo Vilniaus apskrities, kurioje medienos ištekliai sudaro 82,1 mln. m³. Pagal medynų produktyvumą Telšių apskritį reikėtų priskirti prie žemo produktyvumo. Ji Lietuvos apskričių tarpe pagal produktyvumą užima tik 9 vietą. Joje esančių miškų produktyvumas siekia 184 m³/1ha. Plungės rajono miškingumas (34,13%) nežymiai viršija bendrą Lietuvos teritorijos, bei pačios Telšių apskrities miškingumo rodiklį. Miško žemė apima 41 915,4 ha. teritoriją iš kurių 37 457,8 ha. plotą sudaro medynai. Juose esantis medienos tūris sudaro 6 913 960 m³. Iš jų spygliuočiai 4 527 390 m³, kietieji lapuočiai – 337 880 m³, ir minkštieji lapuočiai – 2 048 750 m³.

Pagal miškų nuosavybę Plungės r. beveik pusę visų miškų sudaro privatūs, kurie užima 17 251,6 ha. arba 45,2% visų rajonų miškų. Įregistruoti 4 989 miško sklypų savininkai ir 6 099 miško sklypai, kur vidutinis sklypo dydis sudaro 2,83 ha., o miško valdos gerokai didesnės 3,45 ha.

Pagal medienos išteklių rūšinę sudėtį Plungės r. sav. teritorijoje vyrauja spygliuočiai Jiems tenka 70,28% valstybinės reikšmės miškų ploto, ir 65,48% juose esančių medynų tūrio.

ŽUVŲ IŠTEKLIAI | Dėl menkai išvystytos žuviniausios ankstesniu laikotarpiu, žuvų išteklių ežeruose kokybė ir vertė nėra didelė. Didžioji dauguma upių tinkamos žuvininkystei – verslinei ir mėgėjiškai. Iš šiuo metu Lietuvos vandens telkiniuose gyvenančių 50 žuvų rūšių, 35 sutinkamos Plungės r. sav. vandens telkiniuose. Plungės r. mažuosiuose upokšniuose, žuvų biomasė yra maža 2 – 10 kg./ha. Upeliuose ir upių aukštupiuose – apie 40kg/ha. Ir įvairuoja priklausomai nuo jų terminio režimo. Šiltuose upeliuose 50 kg/ha, šaltuose – upėtakinio tipo upeliuose – 25 kg/ha. Vidutinio dydžio upėse ar didžiųjų upių vidurupiuose žuvų biomasė kinta nuo 50-100 kg./ha.

MEDŽIOJAMOS FAUNOS IŠTEKLIAI | Plungės r. gausiausiai išplitę graužikai: kiškiai, bebrai, ondatros, voverės. Stambiųjų kanopinių (briedžių, tauriųjų elnių ir danielių) yra žymiai mažiau nei smulkiųjų kanopinių (stirnių, šernų). Tuo tarpu plėšrūnų, lyginant su kanopiniais, taip pat mažiau. Graužikų, plėšrūnų ir žolėdžių paplitimui didelę įtaką daro žemėnaudos struktūra. Todėl Plungės r. dalyse (šiaurinė, kur daugiau miškų, daugiau yra ir kanopinių bei plėšrūnų ir atitinkamai mažiau graužikų. Labiau agrarinio požūriu įsavitose (mažesnio miškingumo) teritorijose santykis priešingas. Medžiojamos faunos išteklius 2016 m. Plungės r. sav. teritorijoje sudarė:

- 1191 vnt. stambiųjų kanopinių žinduolių (briedžiai, t. elniai, danieliai);
- 4248 vnt. smulkiųjų kanopinių žinduolių (stirnos, šernai);
- 283 vnt. smulkiųjų plėšrūnų žinduolių.

GAMTINIAI IŠTEKLIAI | Plungės r. gamtinių išteklių pagrindą sudaro gamtiniai ir kai kurie antropogeninės kilmės, ar tik antropogenizuoti kraštovaizdžio elementai (tvenkiniai, parkai ir pan.), bei jų deriniai:

- žėliniai ir želdiniai (įvairioms rekreacijos formoms tinkantys miškai, miško parkai, parkai);
- vandenstelkiniai (įvairioms rekreacijos formoms tinkantys ežerai, tvenkiniai, vandentėkmės);
- geomorfologinės struktūros (kalvos, daubos, gūburiai, slėniai, šlaitai ir kiti reljefo komponentai);
- estetiškai vertingi kraštovaizdžio kompleksai, kuriuos formuoja skirtingo raiškumo minėtų kraštovaizdžio komponentų deriniai.

Potencialios rekreacinės naudos (įvairioms rekreacijos rūšims tinkamos teritorijos) Plungės r. siekia 41,2 tūkst. ha. arba 37,32% rajono teritorijos.

Vandenių plotas rajone sudaro nemažą jo teritorijos dalį, 3,19%, o rajono miškingumas siekia 34,13%

APIBENDRINIMAS | Plungės r. išsiskiria didele saugomų teritorijų tipų gausa. Svarbiausi Plungės r. gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ir tinkami rekreacinei veiklai ežerai, tinkami įvairioms rekreacijos rūšims miškai bei ypač vaizdingas vidutiniškai stipriai agrariškai įsavitas kraštovaizdis.

1.2.3 SUSISIEKIMO SISTEMA

KELIAI | Per Plungės r. praeina transeuropinio tinklo kelias E272 „Klaipėda–Palanga–Telšiai–Šiauliai–Panevėžys–Vilnius“. Šis kelias yra viena iš svarbiausių Europos kelių tinklo I A koridoriaus (Talinas–Ryga–Šiauliai–Tauragė–Kaliningradas) integracijos ašies. Šiuo keliu atliekami pagrindiniai keleivių ir krovinių pervežimai per šiaurinę Lietuvos teritoriją. Plungės r. krašto keliu Nr. 164 „Mažeikiai–Plungė–Tauragė“ sujungiamas su kitu Europos kelių tinklo koridoriumi IX B (Kijevas–Minskas–Vilnius–Klaipėda). Šie koridoriai formuoja pagrindines jungtis tarp didžiausių Lietuvos miestų bei užtikrina transportinius ryšius su vakarų ir rytų šalimis, o tai prisideda ir prie Plungės r. ekonominės plėtos.

Plungės r. yra 39 valstybinės reikšmės keliai, iš kurių 1 magistralinis, 3 krašto ir 35 rajoniniai keliai. Bendras valstybinės reikšmės kelių ilgis – 377 km.

Plungės r. sav. vietinės reikšmės kelių ilgis 2019 m. siekė apie 1 569 km., tai sudaro apie 79% viso rajono kelių tinklo (Pav. 60). Vietinės reikšmės keliai yra skirti užtikrinti susisiekimo poreikį pačiame mažiausiame lygmenyje.

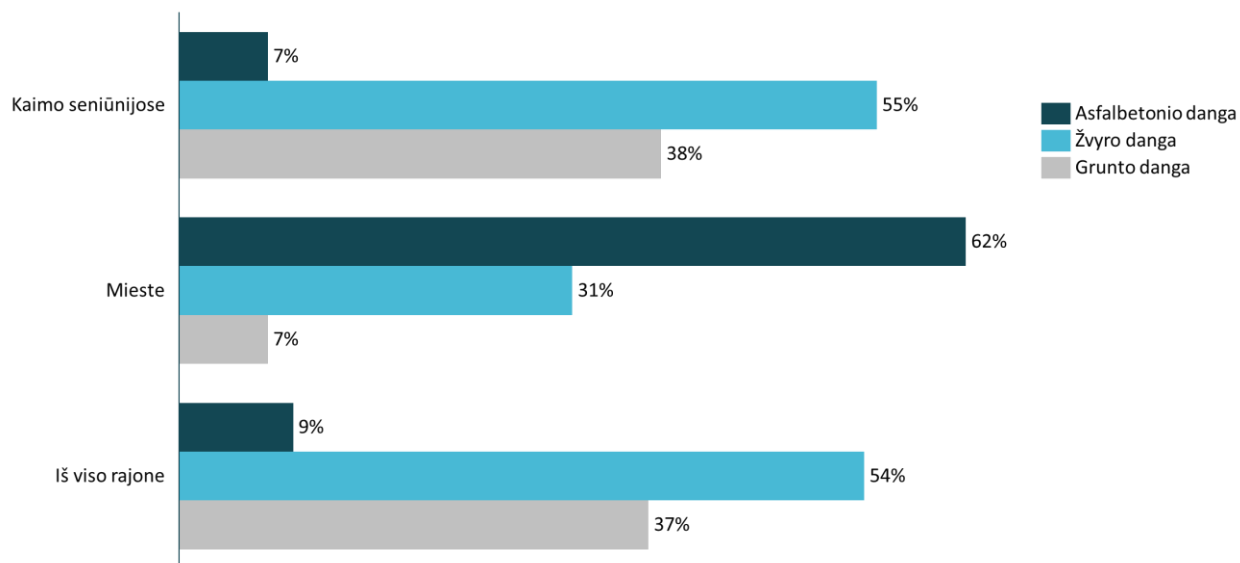

PAV. 60: PLUNGĖS R. KELIŲ TINKLO DANGŲ RODIKLIAI, 2015-2019 M., KM.

KELIŲ TIPAS	2015	2016	2017	2018	2019
Visi keliai	1898	1812	1952	1981	1945
Valstybinės reikšmės keliai	374	376	376	376	377
Vietinės reikšmės keliai	1525	1436	1576	1605	1569

Šaltinis: Statistikos departamentas

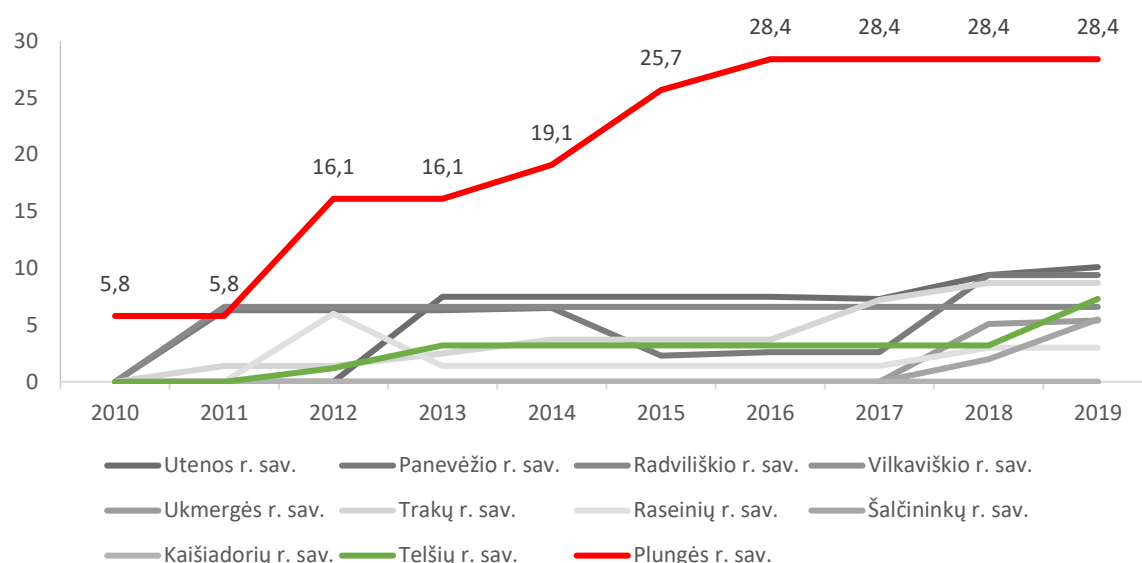
PAV. 61: KELIŲ ILGIO DALIS PAGAL DANGĄ, 2019 M., %

Šaltinis: Statistikos departamentas

DVIRAČIŲ TAKAI | Per pastaruosius keletą metų Plungės r. sav. teritorijoje esančių dviračių takų ilgis nuosekliai didėjo ir 2019 m. 28,4 km, kai tuo tarpu 2015 m. dviračių takų ilgis buvo 25,7 km, o 2010 m. tik 5,8 km. Lyginant su panašiomis savivaldybėmis, Plungės r. sav. turi maždaug trigubai daugiau dviračių takų, negu artimiausia kita savivaldybė (Pav. 62).

PAV. 62: DVIRAČIŲ TAKŲ ILGIS, 2010-2018 M., KM

Šaltinis: statistikos departamentas

GELEŽINKELIS | Per Plungės r. eina Europos transporto IX geležinkelių koridoriaus atšaka IX B – linija nuo valstybės sienos su Lenkija per Vilnių, Kaišiadoris, Šiaulius, Telšius į Klaipėdą, kurio bendras ilgis 412,4 km (Plungės rajone – 31,0 km).

Plungės r. kerta traukiniai vykstantys maršrutu Klaipėda – Radviliškis – Klaipėda, bei Vilnius – Klaipėda – Vilnius. Didžiausi Lietuvos miestai, kuriuos traukiniu galima pasiekti iš Plungės, yra Vilnius, Klaipėda ir Šiauliai. Plungės r. traukinys stoja 3 stotyse: Šateikių, Plungės miesto ir Tarvainių.

AUTOMOBILIZACIJOS LYGIS | Remiantis Lietuvos statistikos departamento duomenimis, kelių transporto priemonių registre įregistruotų ir turinčių galiojančią privalomąją techninę apžiūrą kelių transporto priemonių skaičius 2015-2019 m. laikotarpiu Plungės r. sav. ženkliai augo, ir 2019 m. siekė 17 043 automobilius, kuomet 2015 m. šis skaičius siekė 14 487.

Individualių lengvųjų automobilių skaičius tenkantis 1000 Plungės r. gyventojams pastaruosius keletą metų augo, ir 2019 m. pasiekė 517 aut./1000 gyventojų. 2015 m. šis skaičius siekė 408 aut./1000 gyv.

1.2.4 INŽINERINĖ INFRASTRUKTŪRA

VANDENTVARKA | Plungės r. sav. gyventojams, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugas teikia Plungės r. sav. įmonė UAB „Plungės vandenys“. Remiantis 2019 m. duomenimis, centralizuotomis geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugomis naudojosi 10 723 vartotojai ir 369 abonentai (įmonės, organizacijos, veiklą vykdančios fiziniai asmenys). Daugiabučiuose gyvena 58% vartotojų, kuriems centralizuotai tiekiamas vanduo ir surenkamos nuotekos, individualiuose namuose – 42%.

Plungės r. centralizuotą vandens tiekimo sistemą sudaro 35 vandenvietės, 53 arteziniai gręžiniai, 4 vandens pakėlimo stotys, 12 geriamo vandens gerinimo įrenginių, 11 vandens bokštų, 2 rezervuarai, 204 hidrantai ir 234,8 km vandens tinklų. Rajone eksploatuojamų gręžinių pajėgumas siekia apie 5 916 tūkst. m³ vandens per metus. 2019 m. buvo paruošta apie 1,5 mln. m³ geriamo vandens. Daugiausiai vandens yra išgaunama Plungės miesto vandenvietėje – virš 1 mln. m³, t.y. apie 80% nuo viso išgauto vandens rajone.

2019 m. per parą vidutiniškai buvo išgaunama 4 371,8 m³ vandens. Pastaraisiais metais išgaunamo vandens kiekis tendencingai auga, tam įtakos turėjo naujų vartotojų prisijungimai ir gamybinių įmonių veiklos apimčių didėjimas. 2019 metais geriamo vandens buvo realizuota apie 1,2 mln. m³.

Vandens suvartojimas pasiskirsto taip: 46,8% – gyventojams, 53,2% – įmonėms ir organizacijoms. Vienas aptarnaujamos teritorijos gyventojas savo namų ūkyje vidutiniškai suvartojo 52,1 litrus vandens per parą.

NUOTEKŲ TVARKYMAS | Plungės r. eksploatuojamos 83 nuotekų perpumpavimo stotys, 15 nuotekų valymo įrenginių ir 199,4 km nuotekų tinklų. Centralizuota nuotekų tvarkymo sistema yra įrengta Plungės mieste, Platelių, Aleksandravo, Kantaučių, Karklėnų, Milašaičių, Narvaišių, Stalgėnų, Žlibinų, Stanelių, Šateikių, Gegrėnų, Kulių, Alsėdžių ir Ž. Kalvarijos gyvenamosiose teritorijose. Stambiausia nuotekų surinkimo sistema yra išvystyta Plungės mieste, prie kurios yra prisijungę didžioji dalis miesto gyventojų. Teritorijose, kuriose nėra išplėtotą centralizuota nuotekų surinkimo sistema, gyventojai buitines nuotekas tvarko individualiai.

Didžiąją nuotekų tinklų dalį sudaro keramikiniai ir gelžbetoniniai vamzdynai, kurie pakloti prieš 30 ir daugiau metų. Dėl vamzdžių įlūžimų, įtrūkimų, nelanksčių sandūrų vamzdynai užsikemša, vyksta gruntinio vandens ir nuotekų infiltracija ir eksfiltracija. Šiuo metu infiltracija į nuotekų tinklus siekia daugiau nei 30% 2016 metais nuotekų tinklų avarinė tarnyba likvidavo 1363 kanalizacijos avariją (tinkluose – 699, daugiabučiuose – 664). Siekiant sumažinti infiltraciją, būtina nuolat vykdyti sudėvėjusių nuotekų tinklų atnaujinimą/renovaciją.

ELEKTROS ENERGIJOS TIEKIMAS | Plungės r. sav. elektros energiją gauna iš 330 kV ir 110 kV perdavimo tinklo per atitinkamos galios transformatorių pastotes. Plungės rajono savivaldybėje yra įrengta apie 45,76 km 330 kV elektros linijų ir apie 39,79 km 110 kV.

ŠILUMOS TIEKIMAS | Plungės r. pagrindinis centralizuotos šilumos tiekėjas yra UAB „Plungės šilumos tinklai“, kuris teikia šilumą Plungės miesto ir rajono gyventojams. UAB „Plungės šilumos tinklai“ ne tik gamina šiluminę energiją, bet ir superka ją iš nepriklausomo šilumos gamintojo UAB „Plungės bioenergija“. Centralizuota šiluma vartotojams teikiama iš 14 katilinių, kuriose instaliuota apie 38,77 MW galia. Biokuras šilumos gamyboje sudaro apie 89%, gamtinės dujos apie 9% viso sunaudojamo kuro. Techniniai šilumos nuostoliai centralizuotoje šilumos tiekimo sistemoje sudaro apie 16%.

DUJOTIEKIS | Gamtinės dujos Plungės miestui tiekiamos iš Plungės dujų skirstymo stoties (DSS), kuriai nustatyta 200 m sanitarinė apsaugos zona. Nuo DSS vidutinio spaudimo dujotiekiu tiekiamos dujos Plungės miestui ir jo prieigoms. Dujofikuotose teritorijose sudarytos visos galimybės jas naudoti pramonės technologijai, patalpų šildymui ir pan.

Gamtines dujas šilumos gamybai naudoja centralizuotos šilumos tiekėjas UAB „Plungės šilumos tinklai“ ir individualūs gyvenamieji namai bei smulkios įstaigos, organizacijos. Esama dujotiekio schema leidžia dujofikuoti naujus objektus tiek iš vidutinio slėgio, tiek iš mažo slėgio dujotiekio. Dujų skirstymo tinklų techninis stovis geras.

Plungės r. yra įrengta apie 24 km magistralinio dujotiekio tinklų ir apie 89 km skirstomojo dujotiekio tinklų.

TELEKOMUNIKACIJOS IR RYŠIAI | Ryšių infrastruktūrai priskiriama paštas ir telekomunikacijos. Telekomunikacijų infrastruktūra Lietuvoje yra pakankamai išplėtotą ir apima visą Lietuvos plotą. Lietuvos pašto tinklas yra vertinamas kaip plačiausias ir gerai veikiantis, o kartu apimantis įvairias paslaugas.

Stambiausios telekomunikacijų įmonės Lietuvoje yra Telia Lietuva AB, UAB Tele2, UAB „Bitė GSM“. Šios įmonės savo veiklą vykdo bei telekomunikacijų ir ryšių paslaugas teikia ir Plungės r. sav. gyventojams. Pagrindinis viešojo fiksuoto telefoninio ryšio operatorius Plungės r. yra Telia Lietuva AB, kurio veikimo laukas apima visą savivaldybės teritoriją.

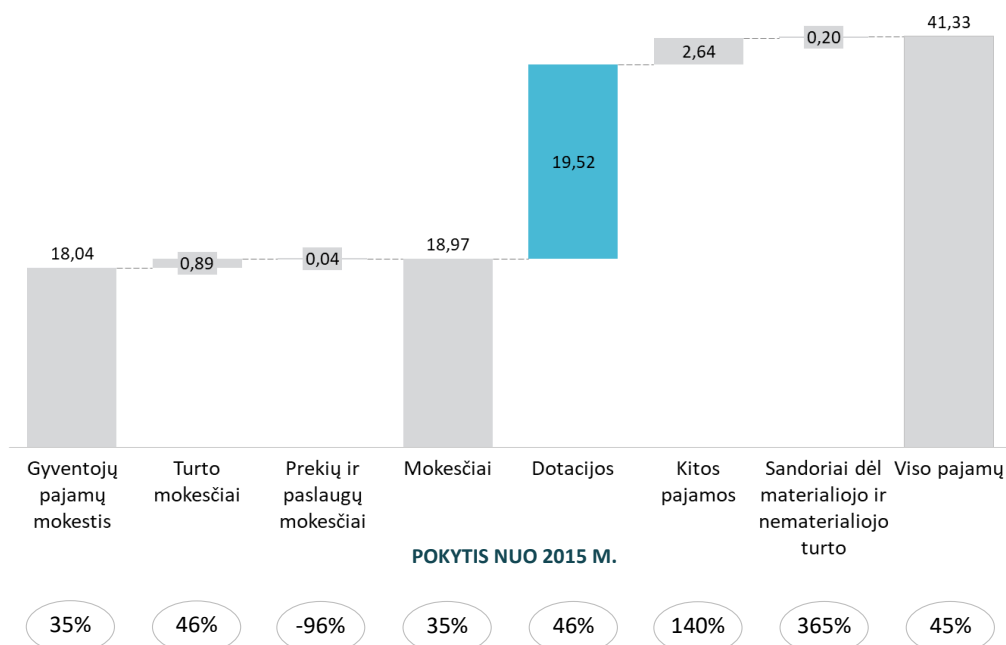
Mobilaus ryšio paslaugas mieste ir rajone teikia trys pagrindiniai operatoriai: UAB „Bitė GSM“, UAB „Telia“ ir UAB „Tele2“. Mobiliojo ryšio bokštai savo darbiniu lauku padengia visą Savivaldybės teritoriją. Plungės r. sav. mobilaus ryšio laukas yra stiprus ir patikimas.

ATLIEKŲ TVARKYMAS | Plungės r. sav. komunalinių atliekų tvarkymo sistema apima komunalinių atliekų surinkimo, išvežimo, rūšiavimo, naudojimo ir šalinimo paslaugas visiems Savivaldybės teritorijoje esantiems komunalinių atliekų turėtojams. Plungės r. komunalinių atliekų tvarkymo sistema yra Telšių regiono atliekų tvarkymo sistemos dalis. Savivaldybė yra viena iš keturių UAB Telšių regiono atliekų tvarkymo centro akcininkių.

1.3 FINANSINIŲ IŠTEKLIŲ ANALIZĖ

PAJAMOS | 2019 m. iš viso Savivaldybės biudžetą sudarė 41,4 mln. Eur pajamų. Didžiausią dalį – 47% – sudarė dotacijos, pažymėtos mėlynai, dar 45% sudarė iš mokesčių gautos pajamos. (Pav. 63)

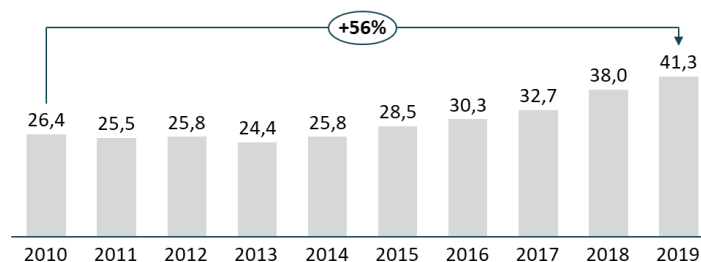
PAV. 63: SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS PAGAL SRITĮ, 2019 M., MLN. EUR

Šaltinis: statistikos departamentas

Pav. 64 parodo, kaip keitėsi Savivaldybės pajamos 2010-2019 m. laikotarpiu. Biudžetas nuo 2010 m. per metus vidutiniškai augo 5,1% ir per šį laikotarpį padidėjo 56%, neatsižvelgiant į infliaciją. Statistikos departamento duomenimis, vartotojų kainų pokytis 2010-2019 m. laikotarpiu buvo 17,7%. Atsižvelgiant į infliaciją šiuo laikotarpiu, realus biudžeto augimas buvo 32,8%.

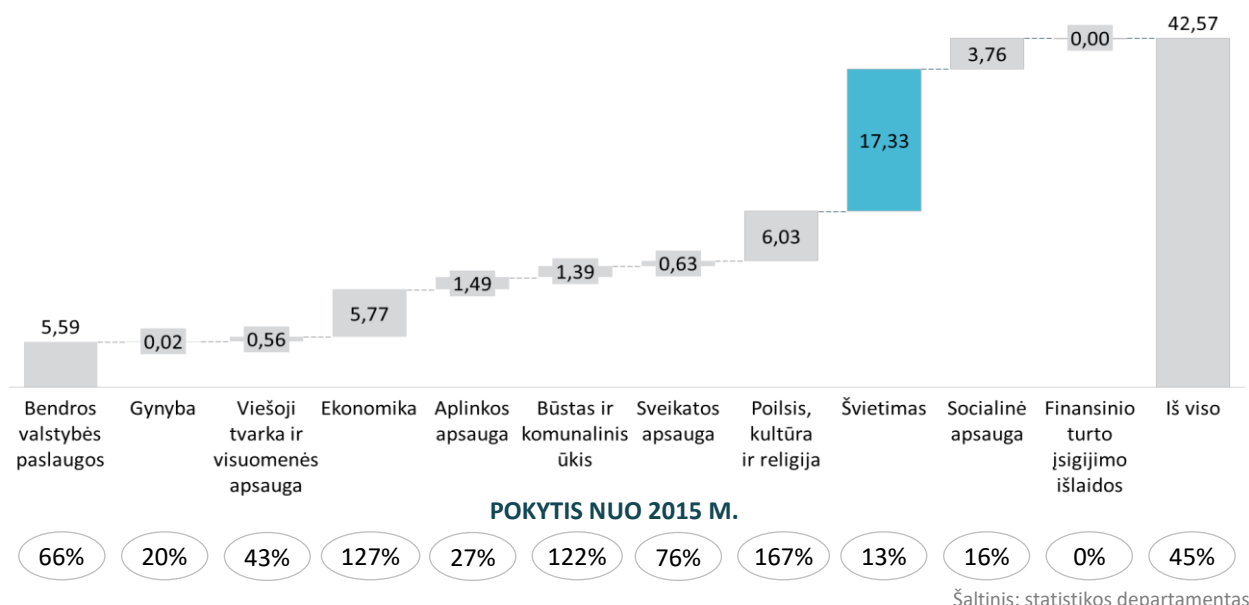
PAV. 64: SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO PAJAMOS, 2010-2019 M., MLN. EUR

Šaltinis: Statistikos departamentas

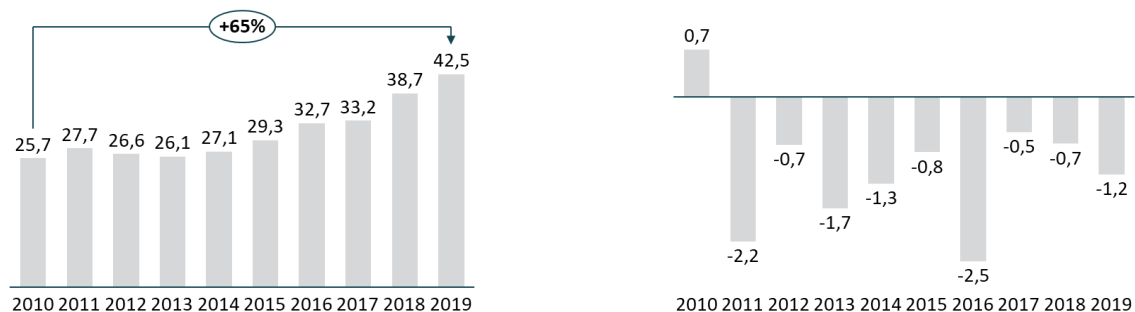
IŠLAIDOS | 2019 m. Savivaldybės išlaidos pateikiamos Pav. 65. 2019 m. išlaidos sudarė 42,57 mln. Eur. Didžiausią dalį sudarė švietimas – 41% iš visų išlaidų, poilsis, kultūra ir religija – 14% ir ekonomika – 14%.

PAV. 65: SAVIVALDYBĖS IŠLAIDOS PAGAL SRITĮ, 2019 M., MLN. EUR

Pav. 66 kairėje pusėje parodo, kaip Savivaldybės išlaidos keitėsi 2010-2019 m. laikotarpiu. Neatsižvelgiant į infliaciją, Savivaldybės išlaidos per metus vidutiniškai augo 5,7% ir šiuo laikotarpiu padidėjo 65%. Atsižvelgiant į infliaciją, realus biudžeto augimas buvo 40,3%.

PAV. 66: SAVIVALDYBĖS BIUDŽETO IŠLAIDOS IR PERTEKLIUS, 2010-2019 M., MLN. EUR

BIUDŽETO PERTEKLIUS | Pav. 66 dešinėje pusėje parodo Savivaldybės kasmetinį biudžeto perteklių / deficitą. Visu laikotarpiu, išskyrus 2010 m., Savivaldybė turėjo biudžeto deficitą, kuris sudarė vidutiniškai apie 4% pajamų. Nuo 2017 m. biudžeto deficitas stabiliai didėjo ir 2019 m. siekė 1,2 mln. Eur arba 3% pajamų. Pagal biudžeto deficito dalį palyginus su pajamomis, Savivaldybė rikiuojasi 45 vietoje tarp Lietuvos savivaldybių.

1.4 URBANISTINĖS PLĖTROS/VIEŠŲJŲ ERDVIŲ VYSTYMOSI GAIRIŲ ĮVERTINIMAS

Teritorijų planavimas ir savivaldybės teritorijos bendrojo plano sprendinių įgyvendinimas yra savarankiška savivaldybės funkcija. Įgyvendindama šias funkcijas Plungės r. sav. rengia Savivaldybės bendrąjį planą, specialiuosius planus, detaliuosius planus ir įgyvendina jų sprendinius. Plungės r. bendrasis planas

(patvirtintas 2008 m. liepos 24 d. sprendimu Nr. T1-139), vykstant sparčiai plėtrai, keičiantis ekonominei ir socialinei situacijai, buvo koreguojamas 2018 m. Atnaujinto bendrojo plano tiksluose kalbama apie žemės naudojimo nuostatų atnaujinimą, kraštovaizdžio savitumui svarbių ypatybių vystymą ir apsaugą, suplanuoti perspektyvių gyvenamųjų vietovių įtaką funkcinį ir erdvinį vystymų kryptims, patikslinti urbanizuojamų teritorijų plotų išdėstymą ir kitas temas. Šiuo metu galiojančioje bendrojo plano redakcijoje funkcinis zonavimas reglamentuotas tiek, kiek tai svarbu tokio mastelio savivaldybės rajono plėtros dokumentui.

Remiantis galiojančia Bendrojo plano redakcija, kuriame yra nustatoma Plungės r. sav. urbanistinio karkaso struktūra ir jos vystymo tendencijos, nusakytos aukštesnio lygmens teritorijų planavimo dokumentų – Lietuvos Respublikos teritorijos bendrojo plano ir Telšių apskrities teritorijos bendrojo plano. Lietuvos Respublikos bendrajame plane numatyta, kad urbanistinį karkasą sudaro atraminis gyvenamųjų vietovių tinklas – įvairaus lygmens urbanistiniai centrai, kitos gyvenamosios vietovės, urbanistinės integracijos ašys, kurios parodo tam tikroje teritorijoje esančius ryšius ir jungtis tarp urbanistinių centrų. Plungės r. sav. teritorijoje yra išskirta:

- III lygmens a kategorijos lokalinis centras – esamas palaikomas – Plungės miestas;
- I-ojo lygmens 1A kategorijos – metropolinė urbanistinės integracijos ašis;
- II-ojo lygmens regioninės urbanistinės integracijos ašys (jungiančios pagrindinius lokalius centrus, prijungiant juos prie aukštesnio lygmens urbanistinės integracijos ašių);
- Urbanistinio karkaso plėtros koncentracijos arealo ruožas.

Taip pat, šiuo metu (2020 m. gruodžio mėn.) yra pradėtos Plungės miesto bendrojo plano keitimo procedūros.

2. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS SSGG ANALIZĖ

2. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS SSGG ANALIZĖ

Atlikus vidinių ir išorinių veiksnių analizę, nustatytos esminės Plungės r. sav. stiprybės ir silpnybės, priklausančios nuo vidaus veiksnių, bei galimybės ir grėsmės, priklausančios nuo išorinių veiksnių.

LENT. 1: PLUNGĖS R. SAV. SSGG ANALIZĖ

STIPRIOSIOS PUSĖS	SILPNOSIOS PUSĖS
<ul style="list-style-type: none"> Patogi rajono geografinė padėtis Lietuvoje; geras susisiekimas su kitais miestais automobiliu ir geležinkeliais; Išskirtiniai gamtiniai sąlygos – didelė saugomų teritorijų tipų gausa. Svarbiausi Plungės r. gamtiniai rekreaciniai veiksniai yra švarūs ir tinkami rekreacinei veiklai: ežerai, miškai, vaizdingas vidutiniškai stipriai agrariškai įsavintas kraštovaizdis; Aukštas kultūros, meninių renginių lygis ir didelė jų pasiūla; išlaikytos unikalios rajono tradicijos; Gera išvystyti turizmo produktai: Piligrimų turizmas; aktyvaus poilsio turizmas, kaimo turizmas, kultūrinis turizmas; Kokybiškos sveikatos priežiūros paslaugos ir aukštas jų prieinamumas. Šie veiksniai prisideda prie ilgėjančios vidutinės gyventojų gyvenimo trukmės ir žemesnio mirtingumo⁹; Pakankamai plačios įsidarbinimo galimybės – aukšta darbo vietų pasiūla pramonės sektoriuje, turintiems profesinį išsilavinimą; Plungės miestas – pramonės ir gamybos centras apskrityje; Plungės r. sav. – saugi savivaldybė, mažėjantis ir pastoviai žemas nusikaltimų skaičius, lyginant su panašiomis savivaldybėmis ir šalies vidurkiu; Aukštas švietimo paslaugų prieinamumas, stipri Plungės technologijų ir verslo mokykla; Pakankamai efektyvus švietimo įstaigų tinklas ir lėšų panaudojimas: 1 mokiniui tenkanti mokyklos ploto dalis ir vidutinis moksleivių skaičius klasėje atitinka šalies vidurkį; Orientacija ir parama smulkiam ir vidutiniam verslui – Savivaldybės SVV rėmimo priemonė, veikia stiprios asocijuotos verslo struktūros; 	<ul style="list-style-type: none"> Kelių, gatvių ir šaligatvių infrastruktūra; Nepakankamai aiškus Plungės r. įvaizdžio pozicionavimas / informacijos sklaida apie kultūrinius / gamtinius objektus Lietuvoje bei užsienyje; Nepakankamai išvystytas (nepakankamai įvairus) apgyvendinimo ir maitinimo infrastruktūros tinklas; turizmo srityje pagrindinis iššūkis – užsienio turistų skaičiaus ir turistų, kurie praleistų nakvynes, skaičiaus didinimas; Ribota laisvalaikio paslaugų ir aktyvių pramogų pasiūla; Į rajono savivaldą ir iniciatyvas neįsitraukusi vidurinė karta (35-60 metų gyventojai); Augantis mokinių, neišlaikiusių matematikos egzamino / surinkusių žemą balų skaičių, skaičius; dėl to augantis mokinių skaičius, kurie negaus valstybės finansuojamos vietos aukštesiose mokymo įstaigose; Augantis socialinės rizikos šeimų skaičių ir jose augančių vaikų skaičių – šios tendencijos yra priešingos nei šalyje ar panašaus dydžio savivaldybėse; Žemas tiesioginių užsienio ir materialių investicijų skaičius rajone; Vidutinis darbo užmokestis ženkliai mažesnis nei Lietuvos vidurkis; Augantis eismo įvykių skaičius, dideli sužeistų ir žuvusių kelių eismo įvykiuose asmenų skaičiai; Vėluojanti ugdymo įstaigų skaitmenizacija; Kvalifikuotų specialistų trūkumas (mokytojų, gydytojų, psichologų, psichiatrų, inžinerinės pramonės, švietimo pagalbos specialistų trūkumas);

⁹ Remiantis gyventojų nuomonės tyrimu, atliktu 2020 m. rugsėjį, sveikatos priežiūros įstaigų prieinamumas identifiкуotas tarp tobulintinių sričių, tačiau tyrimo rezultatai, tikėtina, paveikti 2020 m. epidemiologinės situacijos dėl COVID-19 pandemijos.

STIPRIOSIOS PUSĖS	SILPNOSIOS PUSĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Stiprus žemės ūkio sektorius, išvystyta logistika, didelis veikiančių žemės ūkio įmonių skaičius; • Gerai išvystyta rajono infrastruktūra: geležinkelis, transporto mazgas, 330kW elektra, dujotiekis, švarus vanduo; • Išplėtotas dviračių takų tinklas apie Platelių ežerą; • Kryptingas atliekų tvarkymo sistemos veiklos palaikymas ir naujų paslaugų tiekimas šioje srityje. 	<ul style="list-style-type: none"> • Darbo vietų trūkumas paslaugų sektoriuje; • Aukštos nekilnojamo turto kainos, žema gyvenamųjų būstų pasiūla; • Nepakankamas tarpinstitucinis bendradarbiavimas ir integruotų kompleksinių paslaugų pasiūla (pvz., pirminė – antrinė sveikatos priežiūra; policija – Užimtumo tarnyba; švietimo įstaigos – sveikatos priežiūra – vaikų psichiatrijos paslaugos); • Didelis šešėlis privačių paslaugų rinkoje; • Nepakankamai išvystyta moderni infrastruktūra: elektromobilių krovimo vietos, parkavimosi vietos; • Autobusų parko maršrutai nepatenkina dirbančiųjų poreikių; jungiamojo transporto stoka nuo Plungės stoties iki Nacionalinio parko (Šaltojo karo muziejaus).
GALIMYBĖS	GRĖSMĖS
<ul style="list-style-type: none"> • Didesnis nuotolis nuo didžiųjų šalies miestų, lemiantis didesnį apgyvendinimo paslaugų pasiūlos ir kokybės poreikį; • Platesnis atsinaujinančių išteklių panaudojimas – vėjo jėgainių plėtra; ES lėšų pritraukimas aplinkos ir infrastruktūros gerinimui; • Paslaugų skaitmenizacija aptarnavimo, paslaugų, viešojo valdymo sektoriuose; • Bendradarbiavimas su Lietuvos ir užsienio miestais-partneriais vystant įvairias paslaugų kokybės gerinimo / įvairovės didinimo iniciatyvas; • Kompensacijų verslui būsto nekilnojamo turto plėtrai skyrimas, taip sumažinant būsto kainas ir pritraukiant jaunas šeimas bei kvalifikuotus specialistus; • Pramoninės teritorijos išplėtimas, siekiant pritraukti daugiau pramonės specializacijos įmonių; • Investuotojų pritraukimas, steigiant pramonės parką ar kito darinio ekonomines zonas; • Plungės jūros pakrančių įveiklinimas padidintų Plungės miesto patrauklumą; • Platelių kurortinės teritorijos statuso siekimas. 	<ul style="list-style-type: none"> • Vidinė ir išorinė gyventojų migracija; • Mažėjantis gyventojų skaičius, įskaitant mokyklinio amžiaus vaikų skaičiaus mažėjimą; • Senstanti visuomenė – didėjantis gyventojų medianinis amžius, vaikų / jaunimo ir darbingo amžiaus gyventojų dalies mažėjimas; • Šalies ir rajono politikos nestabilumas; • Šalies urbanizacija, lemianti didesnes investicijas į didžiuosius šalies miestus; • Plungės priskyrimas prie lokalaus centro Lietuvos Respublikos teritorijos Bendrajame plane (projektas); • Nuotolis nuo tankiausiai apgyvendintų bei didžiausių gyventojų skaičių turinčių miestų, galintis riboti vidinio turizmo srautus vienos dienos išvykoms; • Didelė konkurencija investicijų ir specialistų pritraukime su Telšiais, Mažeikiais ir Klaipėda; • Žmonių trūkumas gali privesti prie nepatrauklumo verslo plėtrai ir darbo jėgos stygiaus; • Aukštos nekilnojamo turto kainos gali trukdyti pritraukti jaunas šeimas, kvalifikuotus specialistus, kurie nori turėti nuosavą turtą.

3. PLUNGĖS RAJONO VIZIJA 2030 M.

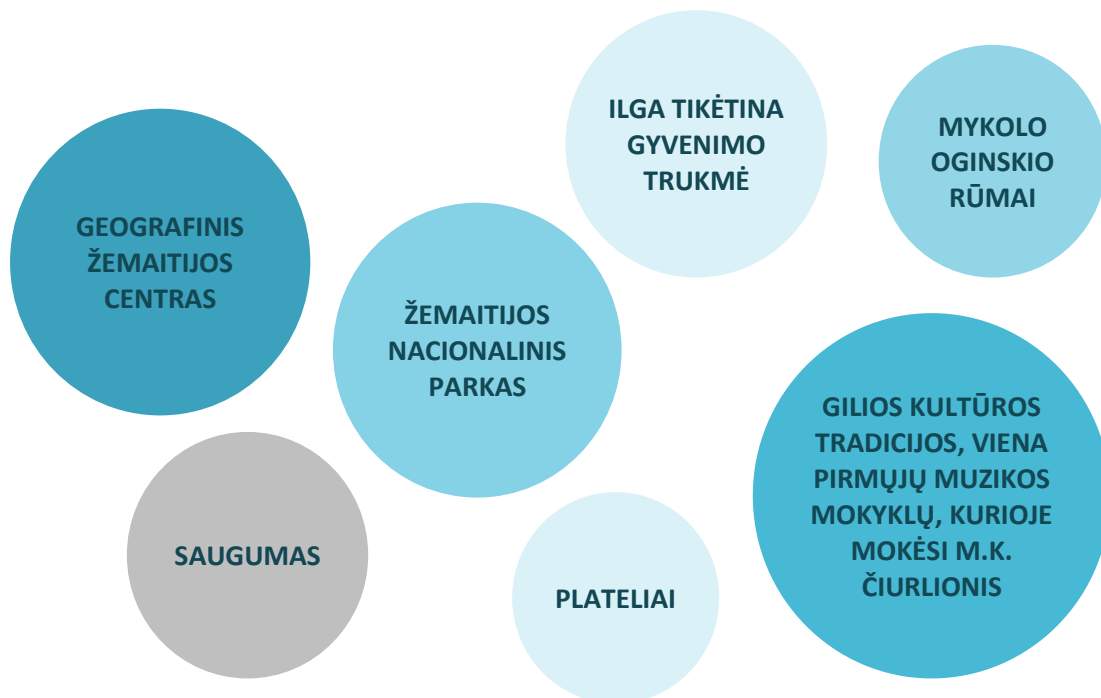
3. PLUNGĖS RAJONO VIZIJA 2030 M.

Savivaldybės strateginės plėtros vizijos formuluotė turėtų atskleisti savivaldybės išskirtinumą ir sutelkti ateities iššūkiams – norimai būklei pasiekti. Plungės r. sav. vizija kartu su strategijos rengimo darbo grupėmis buvo formuluojama, atsižvelgiant į analizės bei gyventojų nuomonės apklausos metu identifikuotus Plungės r. išskirtinumus bei bendruomenės narių ir Savivaldybės administracijos darbuotojų lūkesčius ateičiai – ateities ambiciją.

PLUNGĖS R. SAV. IŠSKIRTINUMAS | Remiantis analizės rezultatais ir darbo grupių diskusijomis, Plungės r. sav. iš kitų savivaldybių labiausiai išsiskiria:

- Aktyvia pramonės veikla: Plungės r. sav. veikia net keliolika gamyklų;
- Unikalia gamta: didelė dalis Savivaldybės ploto yra Žemaitijos nacionaliniame parke;
- Geografinė lokacija: Plungės r. yra geografiniame Žemaitijos centre;
- Plateliais – vienu pagrindinių turistų traukos objektu Plungės r. sav. ir bendrame Lietuvos kontekste;
- Giliomis kultūros tradicijomis ir turtinga istorija: čia buvo įsteigta viena pirmųjų muzikos mokyklų, kurioje mokėsi M.K. Čiurlionis, čia stovi ir Mykolo Oginskio rūmai;
- Saugumu: palyginus su kitais panašaus dydžio rajonais, Plungės r. yra mažiau nusikalstamumo;
- Ilga tikėtina gyventojų gyvenimo trukmė, viršijančia Lietuvos vidurkį.

PAV. 67: PLUNGĖS R. IŠSKIRTINUMAI

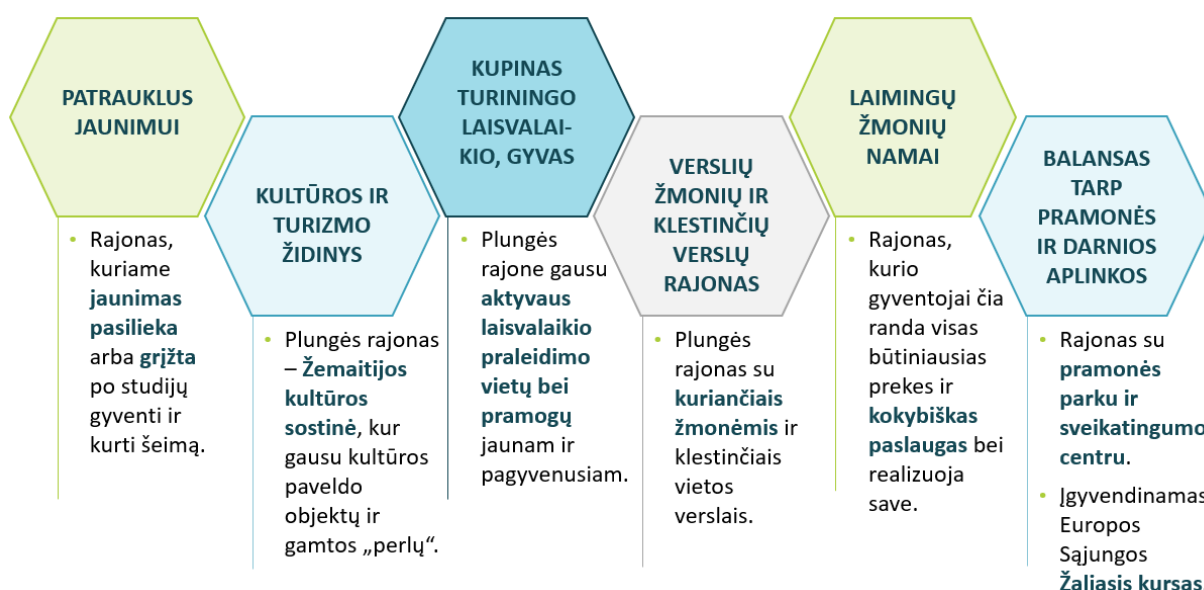

PLUNGĖS R. SAV. ATEITIES AMBICIJOS | Atsižvelgiant į analizės rezultatus, gyventojų išsakytus lūkesčius gyventojų nuomonės apklausoje bei į Europos bei Lietuvos raidos tendencijas, išskirti Savivaldybės raidos tikslai ateinantiems 10-15 metų:

- Plungės r. sav. turėtų tapti patraukli jaunimui ir jaunoms šeimoms kurtis;
- Plungės r. sav. turėtų tapti kultūros ir turizmo židiniu, Žemaitijos kultūros sostine;
- Vieta, galinti pasiūlyti turiningo laisvalaikio ir aktyvaus poilsio pramogų gausą tiek jaunam, tiek pagyvenusiam;
- Verslių žmonių ir klestinčių verslų rajonas;
- Laimingų žmonių namai. Plungės r. sav. – rajonas, kurio gyventojai čia randa ir gauna kokybiškas bei prieinamas paslaugas, turi galimybę realizuoti save ir prasmingai leisti laisvalaikį.
- Balansas tarp pramonės ir darnios aplinkos, balansas tarp darbinės profesinės veiklos ir laisvalaikio.

Pagrindinės temos, kurios sieja ir apibendrina aptartus siekiamus ateities paveikslus, įvardintos paveiksle žemiau.

PAV. 68: PLUNGĖS RAJONO AMBICIJOS

PLUNGĖS R. SAV. VIZIJA 2030 M. | Plungės r. sav. ambicijos ateičiai apima gana skirtingas temas ir yra nukreiptos į skirtingas tikslines grupes, todėl vizijos formuluotė turi ne tik atskleisti Plungės r. savitumą, unikalumą, bet tuo pačiu būti ir gana įtrauki, suderinanti savyje skirtingas strateginės plėtros kryptis. Pasirinkta Plungės r. sav. vizija 2030 m.:

Plungės r. sav. vizija 2030 m. – darnaus veiklumo parkas.

- **Darnaus** – užtikrinantis darną tarp kartų, istorijos ir ambicingos ateities, tarp ekonominio vystymosi ir aplinkosaugos, ugdantis visuomenės sąmoningumą priimant tvirus sprendimus pramonės, ekonomikos ir finansų, judumo, švietimo ir visose kitose srityse.
- **Veiklumo** – gyvas rajonas su veikliais ir aktyviais gyventojais; klestinčios pramonės ir gyventojų verslumą ugdantis rajonas; atviras naujovėms ir idėjoms bei greitai jas adaptuojantis rajonas; augantis rajonas, kokybiškas.
- **Parkas** – tai visą apimanti oazė, kurioje kiekvienas ras sau vietą. Plungės r., kaip visą apimantis parkas, reiškia tiek žalios gamtos ir sveikatinimo parką, kupiną turiningų laisvalaikio praleidimo būdų; tiek inovacijų ir industrijų parką, su klestinčiais verslais ir kuriančiais žmonėmis; tiek švietimo ir kultūros parką, puoselėjantį galias krašto tradicijas.

A woman with long brown hair, wearing a brown and black plaid coat, stands in the lower right foreground, holding a camera up to her eye to take a photograph. She is facing away from the camera, looking towards a large, ancient tree with a thick, moss-covered trunk. The ground is covered in fallen yellow and orange autumn leaves. In the background, a row of tall, slender trees with vibrant yellow foliage stretches across the frame. To the left, a white, ornate building with arched windows is partially visible through the trees. The sky is a clear, pale blue. A dark blue, semi-transparent banner with a slight 3D effect is positioned in the center of the image, containing white text and green quotation marks.

“ Plungės rajonas 2030 m. – Darnaus veiklumo parkas ”

4. PLĖTROS PRIORITETAI

Kokybiškų viešųjų paslaugų parkas

Inovacijų, verslo ir pramonės parkas

Gamtos parkas

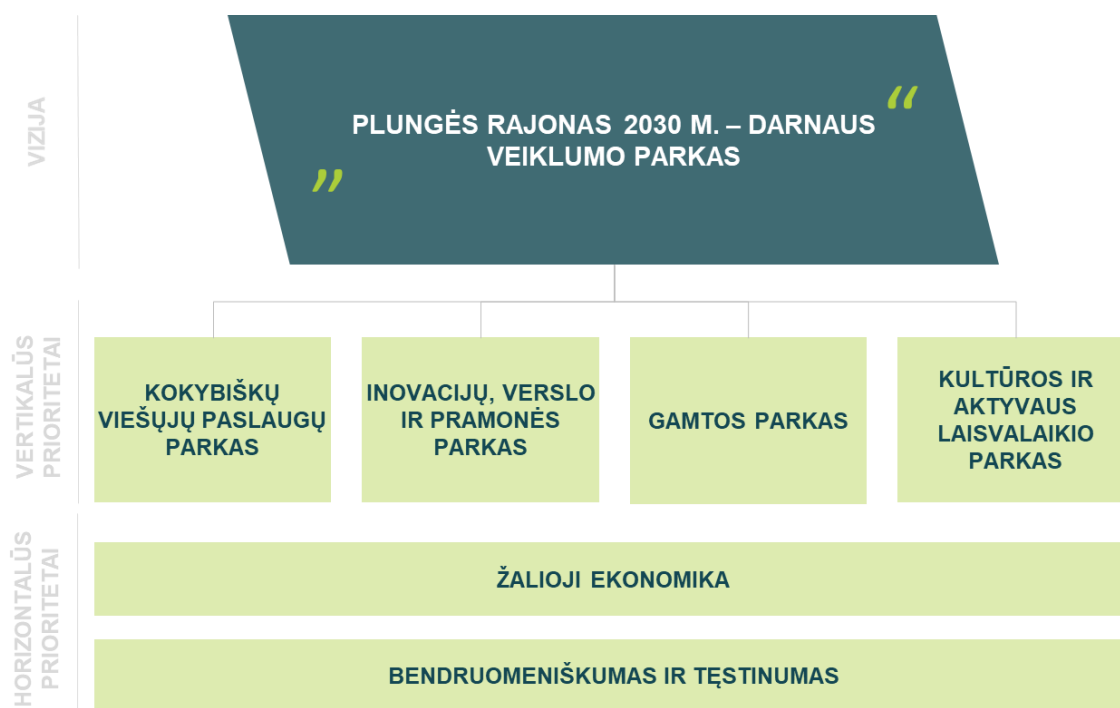
Kultūros ir aktyvaus laisvalaikio parkas

4. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PLĖTROS PRIORITETAI

Siekiant įgyvendinti Plungės r. sav. viziją 2030 m., įvardinti keturi vertikalūs veiklos prioritetai ir du horizontalūs prioritetai (vizijos įgyvendinimo esminiai principai ir vertybės):

PAV. 69: PRIORITETAI

I prioritetas: Kokybiškų viešųjų paslaugų parkas

- Efektyvi ir kokybiškai veikianti sveikatos priežiūros sistema;
- Inovatyvi ir ateities ekonomikos poreikius atitinkanti švietimo sistema;
- Aktyvi, pilietiška visuomenė;
- Užtikrinanti gyventojų saugumą;
- Į klientą besiorientuojanti, visiems prieinamos ir kokybiškos administracinės ir viešosios paslaugos.

II prioritetas: Inovacijų, verslo ir pramonės parkas

- Dėmesys miesto ir kaimiškų vietovių gyventojų verslumo skatinimui;
- Patraukli darbo vietų kūrimui ir verslo plėtrai;
- Dėmesys darbuotojų kvalifikacijos kėlimo / keitimo galimybėms;
- Skatinanti žiedinę ekonomiką ir trumpąsias maisto grandines.

III prioritetas: Gamtos parkas

- Įveiklinanti gamtos objektų išteklius ir plėtojanti infrastruktūrą aplink juos;
- Sauganti gamtos vertybes;
- Užtikrinanti aukštą paviršinių vandens telkinių ir oro kokybę.

IV prioritetas: Kultūros ir aktyvaus laisvalaikio parkas:

- Plėtojanti aktyvaus laisvalaikio, maitinimo ir apgyvendinimo paslaugų įvairovę ir infrastruktūrą;
- Puoselėjanti krašto tradicijas – kuriančių žmonių rajonas;
- Atpažįstama, turinti unikalų įvaizdį šalies turizmo sektoriuje.

Horizontalus prioritetas: žaliaji ekonomika

- Siekiant geresnės gyvenimo kokybės šiandienos ir ateities rajono gyventojams, sprendimai visose srityse priimami prioretizuojant darnumą ir tvarumą. Plungės r. sav. siekia ugdyti visuomenės sąmoningumą, priimant tvarius sprendimus pramonės, ekonomikos ir finansų, judumo, švietimo ir visose kitose srityse bei modernizuojant viešąsias paslaugas.

Horizontalus prioritetas: bendruomeniškumas ir tęstinumas

- Siekiama ugdyti Plungės rajono visuomenės narių aktyvų dalyvavimą ekonominiame ir socialiniame Plungės rajono gyvenime, skatinant juos įsitraukti į bendruomenių, nevyriausybinių organizacijų ir pelno nesiekiančių organizacijų veiklą. Siekiant išsaugoti ir stiprinti Plungės rajono identitetą, dedamos pastangos tausoti, atkurti ir įveiklinti Plungės rajone esančius gamtos ir kultūros objektus, tęsiant pradėtas iniciatyvas ir projektus.

5. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5. PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS PRIORITETAI, TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

5.1 PRIORITETAI IR TIKSLAI

Toliau lentelėje nurodomi Plungės r. sav. 2021-2030 m. prioritetams įgyvendinti numatyti tikslai.

LENT. 2: PRIORITETAI IR TIKSLAI

1. Kokybiškų viešųjų paslaugų parkas	1.1.	Stiprinti gyventojų sveikatą, užtikrinti sveikatos priežiūros (gydymo) prieinamumą bei kokybę.
	1.2.	Diegti inovacijas švietimo įstaigose, atliepiančias ateities ekonomikos poreikius, gerinti švietimo paslaugų kokybę ir užtikrinti prieinamumą.
	1.3.	Skatinti jaunimo politikos įgyvendinimą.
	1.4.	Gerinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę.
	1.5.	Kurti saugesnę socialinę aplinką ir mažinti socialinę atskirtį.
	1.6.	Skatinti draugišką aplinkai transporto priemonių naudojimą.
	1.7.	Užtikrinti eismo saugumą ir mažinti eismo įvykių skaičių rajone.
	1.8.	Plėsti ir modernizuoti komunalinio ūkio, atliekų tvarkymo, vandentvarkos ir šilumos tiekimo sistemas.
	1.9.	Užtikrinti efektyvų Plungės r. sav. turto valdymą.
2. Inovacijų, verslo ir pramonės parkas	2.1.	Skatinti gyventojų verslumą ir užimtumą, sudaryti palankias sąlygas verslui ir pramonei Plungės r. sav.
	2.2.	Užtikrinti rinkos poreikius atitinkančių darbuotojų pasiūlą.
	2.3.	Skatinti inovatyvių /aukštesnės pridėtinės vertės darbo vietų kūrimą, sudaryti patrauklias sąlygas rajone dirbti nuotoliniu būdu (angl. <i>workation</i>).
	2.4.	Išvystyti trumpąsias maisto grandines.
3. Gamtos parkas	3.1.	Siekti tvarios pramonės bei efektyvaus energijos išteklių naudojimo.
	3.2.	Vykdyti atsinaujinančių energijos šaltinių plėtrą.
	3.3.	Puoselėti Plungės r. sav. aplinką ir užtikrinti tinkamą gamtos vertybių apsaugą.

	3.4.	Gerinti paviršinių vandens telkinių ir oro kokybę.
4. Kultūros ir aktyvaus laisvalaikio parkas	4.1.	Užtikrinti vietos gyventojams bei svečiams kokybiškų laisvalaikio paslaugų pasiūlą, skatinti aktyvią gyvenseną.
	4.2.	Didinti Plungės rajono turistinį patrauklumą bei turistinių paslaugų kokybę ir įvairovę.
	4.3.	Kelti rajono kaip regiono kultūros puoselėtojo lygį, plečiant kultūrinių objektų, renginių bei kūrybiškumo didinimo formų įvairovę ir išskirtinumą.
	4.4.	Kurti Plungės rajono kaip Žemaitijos kultūros ir subalansuoto turizmo lyderio įvaizdį, kurti atpažįstamą Plungės r. identitetą.

5.1.1 PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

Prioritetų įgyvendinimo rodikliai parodo Plungės r. sav. SPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos. Lent. 3 pateikti prioritetų įgyvendinimo kriterijai.

LENT. 3: PRIORITETŲ ĮGYVENDINIMO KRITERIJAI

EIL. NR.	RODIKLIS	ŠALTINIS
1.	Gyventojų skaičiaus pokytis (%)	Lietuvos statistikos departamentas (toliau – LSD)
2.	Vidutinis darbo užmokestis (Eur)	LSD
3.	1 000 gyventojų tenka natūralios kaitos (vnt.)	LSD
4.	Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė (metais)	LSD
5.	Patrauklumo gyventi Plungės r. sav. vertinimas	Gyventojų apklausa

5.2 UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

5.2.1 I-OJO PRIORITETO UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

I-ajame prioritete iš viso numatyti 9 tikslai ir 34 uždaviniai. Jų suvestinė pateikiame lentelėje apačioje.

LENT. 4: I-OJO PRIORITETO: KOKYBIŠKŲ VIEŠŲJŲ PASLAUGŲ PARKAS UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
1.1. Stiprinti gyventojų sveikatą, užtikrinti sveikatos priežiūros (gydymo) prieinamumą bei kokybę	Bendrojo gyventojų sergamumo, tenkančio 1000-ii gyventojų (asm.), mažėjimas (palyginti su ataskaitiniais metais) (%)	1.1.1. Pritraukti jaunos, aukštos kvalifikacijos specialistus į sveikatos priežiūros įstaigas	Pritrauktų jaunų, aukštos kvalifikacijos specialistų į sveikatos priežiūros įstaigas skaičius (vnt.)
	Išvengiamas mirtingumas (%)	1.1.2. Sukurti visuomenės sveikatinimo ir prevencijos paslaugų tinklą (sistemą) Plungės r. sav.	Gyventojų, dalyvavusių sveikatinimo programose, skaičius (vnt.)
	Suaugusiųjų gyventojų dalis, kurie savo sveikatą vertina kaip gerą ir labai gerą	1.1.3. Mažinti priklausomybių turinčių asmenų skaičių, vykdant priklausomybių mažinimo programą	Priklausomybių mažinimo programose dalyvaujančių dalyvių skaičius (vnt.)
			Pasveikusių nuo priklausomybių asmenų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
			Suaugusiųjų, kurie per paskutinius 12 mėn. bent kartą vartojo narkotinių ar psichotropinių medžiagų be gydytojo paskyrimo, dalis (%)
		1.1.4. Stiprinti gyventojų psichikos sveikatą	Suaugusiųjų, kurie jaučiasi laimingi ir labai laimingi, dalis (%)
			Suteiktų psichiatrinių ar psichologinių paslaugų skaičius (vnt.)
1.2. Diegti inovacijas švietimo įstaigose, atliepiančias ateities ekonomikos poreikius, gerinti švietimo paslaugų kokybę ir užtikrinti prieinamumą	Valstybinių brandos egzaminų (VBE) rodiklis ir vieta šalies savivaldybių kontekste	1.2.1. Pritraukti aukštos kvalifikacijos specialistus į švietimo įstaigas	Švietimo įstaigose dirbančių pedagogų, turinčių universitetinį išsilavinimą ir kvalifikacinę kategoriją, dalis (%)
	Mokinių, baigusių 12 bendrojo ugdymo programos klasių ir tais pačiais metais tęsiančių mokslą universitete ar kolegijoje, dalis (%)	1.2.2. Diegti naujas interaktyvias technologijas ir skaitmenines mokymosi platformas ugdymo procese	Įrangos vienetų skaičius, tenkantis 100-ai mokinių (%)
	Nacionaliniai mokinių pasiekimo patikrinimų rezultatai	1.2.3. Didinti formalaus ugdymo tarpdiscipliniškumą ir socialinių partnerių įtraukimą	Edukacinių veiklų, surengtų su socialiniais partneriais, skaičius per metus (vnt.)
	Bendrojo ugdymo absolventų, turinčių profesinį išsilavinimą, dalis (%)	1.2.4. Ugdymo ir kitų mokyklos aplinkų modernizavimas, pritaikant šiuolaikines inžinerines technologijas	Sutvarkytų sanitarinių mazgų ir valgyklų, kurios netenkina reikalavimų, skaičius (vnt.) Atitinkančių higienos reikalavimus ugdymo įstaigų dalis (%)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		1.2.5. Didinti ikimokyklinio ugdymo prieinamumą	3-6 metų amžiaus vaikų dalis lankanti ikimokyklinio ugdymo įstaigas (%)
			Grupių dalis, kuriose vaikų skaičius neviršija Sveikatos apsaugos ministro įsakymu nustatytų higienos normų (%)
		1.2.6. Vykdyti kokybiško įtraukiojo ugdymo plėtrą švietimo įstaigose, stiprinti mokinių emocinę sveikatą	Mokyklinio amžiaus vaikų, kurie per paskutinius du mėnesius patyrė patyčias, dalis (%)
		1.2.7. Kurti STEAM bazes švietimo įstaigose	Pamokų, vedamų STEAM bazėse, dalis (%)
			Mokinių, užėmusių prizines vietas šalies ir tarptautiniuose konkursuose (STEAM srityse) skaičius, tenkantis 10 000 gyv. (vnt.)
		1.2.8. Vykdyti neformaliojo švietimo sistemos plėtrą, skatinant mokymąsi visą gyvenimą	Gyventojų, dalyvaujančių neformaliojo ugdymo veiklose, dalis (%)
			Besimokančių visą gyvenimą 24-65 m. gyventojų dalis (%)
1.3. Skatinti jaunimo politikos įgyvendinimą	Jaunimo užimtumo lygio augimas (%)	1.3.1. Didinti galimybes jaunimui dalyvauti jaunimo organizacijų ir savanoriškoje veikloje	Finansuotų jaunimo organizacijų projektų skaičius (vnt.); jaunimo organizacijų skaičius (vnt.)
			Savanorių, dalyvaujančių savanoriškos tarnybos projekte, skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
1.4. Gerinti administracinių ir viešųjų paslaugų kokybę	Augantis gyventojų pasitenkinimo gyvenimu Plungės rajone lygis (% gyventojai, gyvenimą Plungės rajone vertinantys 8 balais ir daugiau)	1.4.1. Modernizuoti ir skaitmenizuoti savivaldybės administracines ir viešąsias paslaugas	Administracinių paslaugų skaitmenizavimo ir modernizavimo projektai (vnt.)
	Administracinių ir viešųjų paslaugų kokybės vertinimas		Skaitmenizuotų (el. būdu teikiamų) administracinių paslaugų dalis (%)
1.5. Kurti saugesnę socialinę aplinką, mažinant socialinę atskirtį	Gyventojų dalis mananti, kad Plungės r. yra užtikrinama lygybė ir vienodas paslaugų prieinamumas (%)	1.5.1. Plėsti socialinių paslaugų infrastruktūros tinklą, atitinkantį gyventojų socialinius poreikius	Sukurtų paslaugų gavėjų vietų skaičius (vnt.)
	Socialinių paslaugų poreikio tenkinimas (%)		Šeimų, kurių socialinių paslaugų poreikiai buvo patenkinti, dalis (%)
	Socialinio saugumo indeksas (balais)		
	Skurdo rizika ar socialinę atskirtį patiriančių asmenų dalis (%)	1.5.2. Plėsti socialinių paslaugų pasiūlą ir gerinti kokybę	Paslaugų poreikio tenkinimo dalis pagal paslaugų grupę
		1.5.3. Subalansuoti socialinio būsto paklausą ir pasiūlą	Vidutinis laukimo socialinio būsto nuomos sąrašuose laikas (metai)
			Suteiktų paslaugų nuo pateiktų prašymų dalis (%)
		1.5.4. Užtikrinti viešųjų erdvių universalų dizainą	Žmonėms su negalia, tėvams su vežimėliais ir senjorams pritaikytų viešųjų erdvių ir paslaugų dalis (%)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
			Pastatų, pritaikytų asmenims su negalia, dalis (%)
			Viešojo transporto, pritaikyto asmenims su negalia, dalis (%)
1.6. Skatinti draugišką aplinkai transporto priemonių naudojimą	Gyventojų, kurie renkasi alternatyvius keliavimo būdus, dalies augimas, lyginant su atskaitiniu laikotarpiu (%)	1.6.1. Plėsti elektromobilių stotelių tinklą	Įrengtos elektromobilių įkrovimo stotelės (vnt.)
		1.6.2. Didinti viešojo transporto draugiškumą aplinkai, patogumą ir patrauklumą gyventojams	Gyventojų, besinaudojančių viešojo transporto paslaugomis, dalis (%)
		1.6.3. Atnaujinti ir plėsti dviračių ir pėsčiųjų takus	Įrengti ir rekonstruoti šaligatviai bei dviračių takai (km.)
		1.6.4. Pakeisti savivaldybės administracijos ir jai pavaldžių įstaigų naudojamą transportą į netaršų transportą	Netaršių savivaldybės ir jai pavaldžių įstaigų transporto priemonių dalis (%)
		1.6.5. Vykdyti skatinimo naudotis draugiškomis aplinkai transporto priemonėmis programas	Įrengtos dviračių ir paspirtukų saugojimo vietos (vnt.), įgyvendintų programų skaičius per metus (vnt.)
1.7. Užtikrinti eismo saugumą ir mažinti eismo įvykių skaičių rajone	Mažėjantis kelių eismo įvykiuose sužeistųjų ir žuvusiųjų skaičius, tenkantis tūkst. gyventojų (%)	1.7.1. Įdiegti išmaniąsias eismo saugumo sistemas	Įdiegtų išmanių eismo saugumo sistemų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		1.7.2. Atnaujinti kelio dangą probleminėse kelio vietose	Kelių su asfaltuota kelio danga dalis (%)
		1.7.3. Įdiegti energiją tausojantį gatvių apšvietimą	Gatvių su energija tausojančių apšvietimu dalis (%)
		1.7.4. Užtikrinti pėsčiųjų saugumą	Autoįvykiuose nukentėjusių pėsčiųjų skaičius (vnt.)
1.8. Plėsti ir modernizuoti komunalinio ūkio, atliekų tvarkymo, vandentvarkos ir šilumos tiekimo sistemas	Komunalinio ūkio, atliekų tvarkymo, vandentvarkos ir šilumos tiekimo sistemų modernizacijos projektų skaičius (vnt.)	1.8.1 Didinti gyventojų dalį, kuriems tiekama centralizuoto vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo paslauga	Gyventojų, kuriems tiekama centralizuota vandens tiekimo ir/ar nuotekų tvarkymo paslauga, dalis (%)
	Gyventojų, apklausoje paminėjusių atliekų tvarkymą kaip probleminę sritį, skaičius (vnt.)	1.8.2. Įdiegti bioskaidžių atliekų surinkimo iš daugiabučių sistemą	Surinktų bioskaidžių atliekų dalis nuo mišrių atliekų (%)
		1.8.3. Plėsti ir modernizuoti geriamojo vandens gerinimo įrenginių tinklą	Patiekto vandens, atitinkančio HN 24:2017 reikalavimus, dalis (%)
		1.8.4. Komunalinio ūkio, atliekų tvarkymo, vandentvarkos ir šilumos tiekimo sistemų skaitmenizacija	Įgyvendintų skaitmenizacijos projektų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
1.9. Užtikrinti efektyvų savivaldybės turto valdymą	Savivaldybės nekilnojamojo turto išlaikymo sąnaudų, tenkančių vienam kv.m., mažėjimas (%)	1.9.1. Optimizuoti savivaldybės nekilnojamojo turto apimtį	Apleistų ir nenaudojamų savivaldybės turto kvadratinų metrų dalis (%)
		1.9.2. Identifikuoti bešeimininkį turtą bei įteisinti nuosavybę	Bešeimininkio turto objektų skaičius (vnt.) / įteisintos nuosavybės dalis % nuo visų identifikuotų bešeimininkio turto objektų
		1.9.3. Aprūpinti jaunos specialistus gyvenamuoju būstu	Jaunų specialistų, aprūpintų būstu, dalis (%)

5.2.2 II-OJO PRIORITETO UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

II-ajame prioritete iš viso numatyti 4 tikslai ir 14 uždavinių. Jų suvestinė pateikiame lentelėje apačioje.

LENT. 5: II-OJO PRIORITETO: INOVACIJŲ, VERSLO IR PRAMONĖS PARKAS UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
2.1. Skatinti gyventojų verslumą ir užimtumą bei sudaryti verslui ir pramonei palankias sąlygas Plungės r. savivaldybėje	Užimtumo lygis (%) (2019 m. - 70,6%)	2.1.1. Ugdyti moksleivių verslumo kompetencijas ir gebėjimus	Jaunų žmonių (iki 29 m.) įsteigtų verslų skaičius (vnt.)
	Gyvybingos ekonomikos indeksas (balai) (reikšmė 2019 m. - 2,4)		Verslumą skatinančių ilgalaikių (>1 metai) iniciatyvų, sudarančių galimybes jaunimui sukومercinti savo idėjas, organizavimas (vnt.)
	Veikiančių SVV skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (vnt.)	2.1.2. Sudaryti tinkamas sąlygas verslo kūrimuisi, tobulinti verslo paramos sistemas įvairiam verslui, įskaitant žemės ūkį	Verslo paramos sistemomis pasinaudojusių gyventojų skaičius (vnt.)
		2.1.3. Pritaikyti savivaldybės valdomus viešuosius pastatus smulkiųjų verslų vystymui kaimiškose vietovėse, numatant dalies išlaidų pastatų išlaikymui kompensavimą	Pritaikytų smulkiajam verslui kaimiškose vietovėse viešųjų pastatų skaičius (vnt.)
		2.1.4. Sutvarkyti veikiančios Plungės miesto pramoninės dalies infrastruktūrą	Pramonės srityje veikiančių įmonių skaičius (%)
		2.1.5. Suformuoti ir pritaikyti valstybinius žemės sklypus naujų investuotojų pritraukimui	Suformuotų ir paruoštų investuotojams sklypų skaičius (vnt.)
		2.1.6. Sukurti verslo konsultavimo ir informavimo sistemą Plungės rajone	Naujų verslo subjektų skaičius (vnt.)
2.2. Užtikrinti rinkos poreikius atitinkančių darbuotojų pasiūlą	Nedarbo lygis (%)	2.2.1. Užtikrinti specialistų, atitinkančių Žemaitijos regiono įmonių poreikius,	Profesinio mokymo įstaigas baigusiu mokinių įsidarbinimo dalis (%)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		rengimą profesinio mokymo įstaigoje, operatyviai reaguojant į rinkos poreikius	
		2.2.2. Tobulinti pameistrystės programas ir didinti jose dalyvaujančių asmenų skaičių	Pameistrystės programose sudalyvavusių gyventojų skaičius (vnt.)
		2.2.3. Tobulinti karjeros planavimo ir profesinio orientavimo sistemos veiklą	Karjeros planavimo ir profesinio orientavimo sistemomis pasinaudojusių moksleivių dalis (%)
2.3. Skatinti inovatyvių / aukštesnės pridėtinės vertės darbo vietų kūrimą, sudaryti patrauklias sąlygas rajone dirbti nuotoliniu būdu („workation“)	Gyventojų dalis, dirbanti nuotoliniu būdu (%)	2.3.1. Įsteigti ir vystyti pramonės parką	Sukurtų darbo vietų skaičius (vnt.)
	Naujų inovatyvių ir aukštos pridėtinės vertės įmonių skaičius (vnt.)	2.3.2. Spartaus interneto ryšio plėtra rajone (Kuliai, Plateliai, Ž. Kalvarija, Alsėdžiai ir pan.)	Gyventojų, turinčių prieigą prie spartaus interneto ryšio, dalis (%)
2.4. Išvystyti trumpąsias maisto grandines.	Viešosiose įstaigose teikiamo maisto dalis tiekama vietinių gamintojų/įmonių/ūkių (%)	2.4.1. Sudaryti sąlygas ir paskatas kurtis trumposioms maisto grandinėms	Įmonės, kurios dalyvauja trumposiose maisto grandinėse (vnt.); viešųjų įstaigų dalis, kuriose teikiami vietiniai produktai (%)
		2.4.2. Šviesti gyventojus apie trumpųjų maisto grandinių esminius principus ir naudą	Gyventojų, kurie teikia prioritetą vietinei produkcijai, dalis (%)
		2.4.3. Skatinti smulkųjį ekologinį ūkininkavimą, suformuojant šiuose ūkiuose pagaminamos produkcijos realizavimo tinklą	Smulkiu ekologiniu ūkininkavimu užsiimančių ūkininkų skaičius (vnt.)

5.2.3 III-OJO PRIORITETO UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

III-iajame prioritete iš viso numatyti 4 tikslai ir 15 uždavinių. Jų suvestinė pateikiame lentelėje apačioje.

LENT. 6: III-OJO PRIORITETO: GAMTOS PARKAS UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
3.1. Siekti tvarios pramonės bei efektyvaus energijos išteklių naudojimo	Savivaldybių gerovės indeksas (balai) (2019 m. - 3,2)	3.1.1. Kurti energetiškai autonominius pastatus	Energetiškai autonominių pastatų dalis (%)
	Perdirbtų / panaudotų komunalinių atliekų dalis (%)	3.1.2. Skatinti investicijas į netaršią pramonę, ypač žiedinės ekonomikos įmones	Investicijų į netaršią pramonę per metus suma, tenkanti 1 000 gyv. (Eur)
	Individualių lengvųjų automobilių skaičius, tenkantis 1 000 gyventojų (vnt.) (2019 m. - 517)	3.1.3. Didinti viešųjų pastatų energinį naudingumą	Pastatų, kuriems bent per vieną klasę padidintas energetinis efektyvumas, skaičius (vnt.)
3.2. Vykdyti atsinaujinančių energijos šaltinių plėtrą	Atsinaujinančių energijos šaltinių pagamintos energijos dalis (%)	3.2.1. Plėtoti saulės energijos gamybos pajėgumus, įrengiant saulės elektrines ant viešųjų pastatų	Viešųjų pastatų skaičius su saulės elektrinėmis (vnt.)
		3.2.2. Vystyti vėjo energetiką	Vėjo jėgainių skaičius Plungės rajone (vnt.)
		3.2.3. Skatinti elektros gamybą, panaudojant iš atliekų susidarančias dujas	Pagamintos energijos kiekis iš atliekų susidarančių dujų (kWh)
3.3. Puoselėti Plungės r. savivaldybės aplinką ir užtikrinti tinkamą gamtos vertybių apsaugą	Gyventojų pasitenkinimas gamtos objektų sutvarkymu ir infrastruktūra	3.3.1. Įveikinti esamus gamtos objektus	ŽNP lankytojų skaičiaus augimas (%)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
	Gyventojų pasitenkinimas gyvenamąja aplinka	3.3.2. Tvarkyti (puoselėti) Plungės r. kraštovaizdį	Finansavimo, skirto Plungės r. kraštovaizdžio tvarkymui, dydis (Eur)
		3.3.3. Skatinti gamtos vertybių tvarkymą privačiomis lėšomis	Privačiomis lėšomis sutvarkytų gamtos vertybių dalis nuo visų vertybių (%)
		3.3.4. Sudaryti tvarkytinų ir prižiūrėtinų gamtinių objektų prioritetų sąrašą, jį suderinti su suinteresuotais asmenimis, užtikrinti svarbiausių objektų tvarkymo finansavimą	Sutvarkytų gamtinių objektų dalis iš prioritetų sąrašo dalis (%)
		3.3.5. Sukurti biomasės tvarkymo infrastruktūrą ŽNP	Sukurta biomasės tvarkymo infrastruktūra
3.4. Gerinti paviršinių vandens telkinių ir oro kokybę	Teršalų, išmestų į aplinkos orą iš stacionarių taršos šaltinių, kiekis (tonos)	3.4.1. Pertvarkyti paviršinio lietaus nuotekų sistemą, atnaujinant/jrengiant lietaus nuotekų valymo įrenginius	Išvalyto surinkto paviršinio vandens dalis nuo viso surinkto paviršinio vandens (%)
	Maudaviečių, kuriose nebuvo viršyti užterštumo rodikliai, dalis nuo tirtų (%)	3.4.2. Pagerinti svarbiausių Plungės rajono vandens telkinių vandens kokybę	Svarbiausių vandens telkinių (Plungės jūra, Platelių ežeras, Minijos upė, vandens telkinių prie pramonės zonų) vandens kokybės rodikliai (-)
		3.4.3. Sukurti ir įdiegti maudymosi vietų vandens kokybės stebėseną ir įrengti reikalingą infrastruktūrą	Maudaviečių, kuriose vykdoma vandens kokybės stebėseną, dalis (%)
			Maudyklų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		3.4.4. Pagerinti oro kokybę tankiai apgyvendintose teritorijose	Europinių kvapo vienetų skaičius (vnt.)
			Oro užterštumas kietosiomis dalelėmis, azoto ir sieros junginiais (vnt.)

5.2.4 IV-OJO PRIORITETO UŽDAVINIAI IR ĮGYVENDINIMO VERTINIMO KRITERIJAI

IV-ajame prioritete iš viso numatyti 4 tikslai ir 22 uždaviniai. Jų suvestinė pateikiame lentelėje apačioje.

LENT. 7: IV-OJO PRIORITETO: KULTŪROS IR AKTYVAUS LAISVALAIKIO PARKAS UŽDAVINIAI IR RODIKLIAI

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
4.1. Užtikrinti vietos gyventojams bei svečiams kokybišką laisvalaikio paslaugų pasiūlą ir skatinti aktyvią gyvenseną	Plungės rajono gyventojų ir turistų pasitenkinimo lygio Plungės rajono laisvalaikio paslaugų pasiūla augimas (gyventojų ir turistų, savo pasitenkinimo Plungės rajono lygį įvertinusių 8 ir daugiau balų, dalis nuo visų gyventojų ir turistų einamaisiais metais, palyginti su praeitais metais, matuojama kasmet (%))	4.1.1. Didinti laisvalaikio veiklų spektrą	Naujai suformuotų laisvalaikio paslaugų, erdvių skaičius (vnt.)
		4.1.2. Įveikinti turimą infrastruktūrą ir laisvalaikio vietas	Įgyvendintų renginių/projektų/veiklų skaičius strateginėse vietose (aktyvaus poilsio ir pramogų zona, Babrungo slėnio estrada ir kt.) (vnt.) Dienų, kai vyksta renginiai strateginėse vietose, skaičius (% nuo visų dienų metuose)
		4.1.3. Sutvarkyti ir plėsti sporto infrastruktūrą, siekiant gerinti sportinius pasiekimus	Renovuotų ir naujai įrengtų sporto infrastruktūros objektų skaičius (vnt.)
		4.1.4. Vykdyti vandens sporto veiklų plėtrą	Naujai įrengtų vandens sporto bazių skaičius (vnt.)
4.2. Didinti Plungės rajono turistinį patrauklumą bei turistinių paslaugų kokybę ir įvairovę	Turistų Plungės rajone skaičiaus augimas (turistų Plungės rajone skaičius einamaisiais metais, palyginti su praeitais metais, matuojama kasmet, %)	4.2.1. Plėtoti Sakralinį turizmą (Žemaičių Kalvarijos šventovė) bei didinti tradicinių kultūros renginių žinomumą ir populiarumą	Sakralinio turizmo objektų lankytojų skaičius (vnt.)
	Interesantų turizmo informacijos centruose skaičius sezono metu (gegužės-rugpjūčio mėn.), palyginti su bendru metiniu interesantų skaičiumi (%)	4.2.2. Sudaryti sąlygas apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų plėtrai, išlaikant orientaciją į paslaugų kokybę ir vietos autentiškumą	Apgyvendinimo ir maitinimo paslaugas teikiančių objektų skaičius, tenkantis vienam turistui (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		4.2.3. Skatinti konferencinio turizmo vystymą Plungės rajone	Konferencijų, vykusių Plungės rajone, dalyvių, skaičius (vnt.)
		4.2.4. Sukurti stabilų finansinį instrumentą turizmo infrastruktūros priežiūrai ir plėtrai	Igyvendintų projektų, kuriems finansavimas skirtas iš "Pagalvės mokesčio", skaičius (vnt.)
		4.2.5. Stiprinti Plungės rajono turizmo rinkodarą e-rinkodaros priemonėmis	Turizmo informacijos centro internetinės svetainės naudotojų skaičius (vnt.)
		4.2.6. Skatinti verslą investuoti į turizmo sektorių (Plungės gamtos/ turistinių išteklių panaudojimas versle)	Privačių investicijų į Plungės rajono turizmo sektorių dydis (Eur)
4.3. Kelti rajono kaip regiono kultūros puoselėtojo lygį, plečiant kultūrinių objektų, renginių bei kūrybiškumo didinimo formų įvairovę ir išskirtinumą	Kultūrinių renginių skaičiaus augimas, lyginant su praeitais metais, matuojama kasmet (%).	4.3.1. Užtikrinti kokybiškai, profesionaliai veikiančių ir materialiai aprūpintų meno grupių skaičių rajone	Aktyvių meno kolektyvų skaičius Plungės rajone (vnt.)
	Gyventojų dalis, dalyvavusi kultūros renginiuose per numatytą laikotarpį (%)	4.3.2. Identifikuoti prioritetinius kultūros renginius ir projektus, užtikrinti renginių pasiūlą įvairioms tikslinėms grupėms bei finansavimą	Kultūros renginių dalyvių skaičius per metus (vnt.)
	Kultūros paslaugų kokybės vertinimas (gyventojų apklausa)	4.3.3. Skatinti profesionalių meno kolektyvų atsiradimą ir profesionalių menininkų atvykimą nuolatiniam darbui	Įkurtų profesionalių meno kolektyvų skaičius (vnt.)
			Atvykusių profesionalių menininkų kūrėjų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		4.3.4. Sudaryti palankias sąlygas kokybiškam, profesionaliam, nuolat kintančius gyventojų poreikius atliepiančiam kultūriniam ugdymui	Aktyvių / įgyvendintų kultūrinių, edukacinių ir meno programų / projektų skaičius (vnt.)
		4.3.5. Plėtoti tarptautinį kultūrinį bendradarbiavimą, paremtą vietos tradicijų ir vietos kūrėjų veiklos pristatymu, tiesioginiais įvairių bendruomenių ryšiais	Tarptautinių kultūrinių projektų / programų skaičius (vnt.)
		4.3.6. Šiuolaikinių techninių galimybių ir informacinių technologijų diegimas bei pritaikymas kultūrinėje veikloje	Gyventojų, pasinaudojusių elektroninėmis kultūros paslaugomis, dalis (%)
			Įgyvendintų technologinio atnaujinimo projektų skaičius (vnt.)
4.4. Kurti Plungės rajono kaip Žemaitijos kultūros ir subalansuoto turizmo lyderio įvaizdį, kurti atpažįstamą Plungės r. identitetą	Gyventojai ir turistai, vertinantys, kad Plungės rajonas turi suformuotą turizmo lyderio įvaizdį, lyginant su atskaitiniais metais (% nuo apklaustųjų)	4.4.1. Didinti Plungės r. žinomumą turizmo prioritetinėse rinkose	Atvykstančių turistų augimas iš tikslinių rinkų (%)
		4.4.2. Skatinti subalansuoto turizmo iniciatyvas	Turistų skaičius apgyvendinimo įstaigose (vnt.)
		4.4.3. Vystyti Platelių kaip kurortinę vietovę	Turizmo paslaugų teikėjų prie Platelių ežero skaičius (vnt.)
		4.4.4. Kurti paslaugų paketus, įtraukiant Plungės rajone vykstančius kultūrinius renginius	Siūlomų skirtingų paslaugų paketų skaičius (vnt.)

TIKSLAS	RODIKLIS	UŽDAVINYS	RODIKLIS
		4.4.5. Stiprinti Mykolo Oginskio rūmų kompleksą kaip svarbiausią Plungės kraštą reprezentuojančią vietą	Vykdomų edukacinių / reprezentacinių paslaugų skaičiaus augimas (%)
			Lankytojų skaičius Oginskio rūmų komplekse (vnt.)
		4.4.6. Rajono vardą garsinančių asmenų (pvz. Jono Smilgevičiaus, Stanislovo Narutavičiaus, Gabrieliaus Narutavičiaus, kt.) įamžinimas	Rajono vardą garsinančių asmenų įamžinimo projektų skaičius (vnt.)

5.3 SVARBIAUSI INVESTICINIAI PROJEKTAI

Pagal Vyriausybės rekomendaciją, strateginiame plėtros plane vietoj priemonių plano gali būti numatomi svarbiausi investiciniai projektai, ateinančiam dešimtmečiui. Šie projektai suskirstyti į 2 kategorijas:

- I. Rengiami/patvirtinti investiciniai projektai – tai projektai, kuriems jau yra suplanuotos investicijos ir kurie yra planuojami įgyvendinti vidutinės trukmės laikotarpyje. Šie projektai pateikiami pirmoje Lent. 8 dalyje
- II. Ilgosios perspektyvos potencialūs investiciniai projektai ir projektų programos – tai projektai arba projektų programos, kuriems dar nėra numatytos investicijos ir kurių apimtys dar nėra suformuotos, bet kurie potencialiai galėtų derėti su SPP. Šie projektai pateikiami antroje Lent. 8 dalyje

LENT. 8: RENGiami/PATVIRTINTI INVESTICINIAI PROJEKTAI

EIL. NR.	RENGIAMAS INVESTICINIS PROJEKTAS	ĮGYVENDINAMAS TIKSLAS
1.	Bendradarystės centro „Spiečius“ sukūrimas, palaikymas ir plėtra	2.1.
2.	Plungės rajono savivaldybės gatvių apšvietimo modernizavimas	1.7.
3.	Kompostavimo aikštelių įrengimas ŽNP (tik iš tvarkomų Natura2000 teritorijų gautos biomasės)	3.4.
4.	Plungės pramonės parko įkūrimas	2.3.
5.	Institucinės globos pertvarka, investicijos į infrastruktūrą. Numatyti 3 grupinio gyvenimo namai ir jų pritaikymas bendruomenei	1.5.
6.	Užpelkių telmologinio draustinio hidrologinio režimo atstatymas	3.3.
7.	Platelių dvaro parko želdynų tvarkymas	3.3.
Eil. Nr.	POTENCIALUS INVESTICINIS PROJEKTAS/PROJEKTŲ PROGRAMA	ĮGYVENDINAMAS TIKSLAS
8.	Energetinis gydymo pastatų atnaujinimas (saulės jėgainių parkas Plungės ligoninės teritorijoje, rekuperacinė vėdinimo sistema)	1.1.
9.	Didesnių mokyklinių autobusų įsigijimas	1.2.
10.	Sporto bazių plėtra ir daigafunkcinių erdvių, skirtų fizinio aktyvumo skatinimui, sukūrimas	1.2.
11.	Modulinės sporto salės prie Plungės Senamiesčio ir Ryto mokyklų įrengimas	1.2.

12.	Gabių vaikų akademijos steigimas (Saulės gimnazija), laboratorijų bendrabutyje įrengimas	1.2.
13.	Gamtos mokyklos įsteigimas ŽNP (buvusiame kariniame miestelyje)	1.2.
14.	Paslaugų centro įkūrimas vaikams, kuriems yra nustatytas neįgalumo lygis, ir vaikams, turintiems įvairiapusių raidos sutrikimų	1.5.
15.	Plungės miesto darnaus judumo plano priemonių įgyvendinimas: sukurti nemokamą ekologišką viešojo transporto sistemą, aplinkai draugišką 5 žemagrindžių elektra varomų miesto autobusų įsigijimas, kt.	1.6.
16.	Elektromobilių parko Plungės rajono savivaldybei pavaldžiose įstaigose su įkrovimo stotelėmis plėtra ir elektromobilių mainų sistemos savivaldybės įstaigose įdiegimas	1.6.
17.	Plungė-Plateliai, Plateliai-Telšiai, Plateliai-Kretinga, Plungė-Milašaičiai dviračių takų įrengimas	1.6.
18.	Biokuro katilo Žemaičių Kalvarijoje pakeitimas	1.8.
19.	Nuotolinio šilumos apskaitos ir karšto vandens skaitiklių prietaisų nuskaitymo ir nuotolinio šilumos punktų valdymo Plungės šilumos ūkyje priemonių diegimas	1.8.
20.	Vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija	1.8.
21.	Nuotolinių geriamojo vandens apskaitos prietaisų įrengimas	1.8.
22.	Savivaldybės įmonių vieningos informacinės valdymo ir aptarnavimo sistemos diegimas	1.8.
23.	Savivaldybei priklausančių pastatų materialinės techninės bazės atnaujinimas	1.9.
24.	Geležinkelio atkarpų atnaujinimas ir plėtra Plungės miesto pramoninėje dalyje	2.1.
25.	Pramoninės dalies Lentpjūvės, Stoties, Kučinsko gatvių rekonstrukcija ir atnaujinimas, Pramonės prospekto statymas / plėtra	2.1.
26.	Workation gyvenvietės kūrimas, regiono „darbostogų“ centrų ir „išmanių“ kaimų rajone kūrimas	2.3.

27.	Viešosios paskirties pastatų energetinis atnaujinimas	3.1.
28.	Aktyvaus poilsio parko su aktyvioms pramogoms pritaikyta infrastruktūra kūrimas	3.1.
29.	Pažintinių takų įrengimas / plėtra Plungės rajone (pvz., Reiskių tyras)	3.1.
30.	Saulės ir vėjo jėgainių parkų įrengimas	3.2.
31.	Lietaus nuotekų infrastruktūros plėtra ir rekonstrukcija	3.4.
32.	Plungės nuotekų valyklos dumblo aikštelių stoginės įrengimas su kvapų šalinimo įranga	3.4.
33.	Irkavimo bazės rekonstrukcija / sutvarkymas	4.1.
34.	Dengto futbolo maniežo įrengimas	4.1.
35.	Senamiesčio aikštės rekonstrukcija ir pritaikymas miestiečiams bei miesto svečiams	4.2.
36.	Savivaldybės kultūros įstaigų rekonstrukcija ir kapitalinis remontas; savivaldybės kultūros įstaigų materialinės bazės atnaujinimas (baldai, inventorių, apšvietimo, garso ir scenos įranga);	4.2.
37.	Pagrindinių muzikos instrumentų, kurių kokybė atitinka Europinius ir pasaulio muzikos standartus, įsigijimas	4.3.
38.	Mykolo Oginskio rūmų pastatų komplekso sutvarkymas ir pritaikymas visuomenės poreikiams	4.5.

6. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKA

6. STRATEGINIO PLĖTROS PLANO ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKA

6.1 SPP ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS TVARKOS PASKIRTIS

Strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo stebėseną yra atskiras veiklos valdymo etapas, kurio tikslas – rinkti ir analizuoti informaciją apie strateginio planavimo dokumentų įgyvendinimo rezultatus ir laiku priimti sprendimus dėl veiklos valdymo tobulinimo. Stebėseną apibrėžiama kaip nuolatinis ir sistemingas informacijos apie vertinimo kriterijų reikšmių pasiekimą rinkimas ir analizė siekiant pateikti informaciją apie tikslų pasiekimą einamuoju metu.

Plungės r. sav. 2021-2030 metų SPP nustatomi ilgojo laikotarpio strateginiai prioritetai, tikslai ir uždaviniai. Siekiant įvertinti pasiektus rezultatus turi būti reguliariai vykdoma SPP įgyvendinimo stebėseną. SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarka sudaro sąlygas kontroliuoti SPP vykdymą, vertinti SPP įgyvendinimo poveikį rajono plėtrai ir prireikus jį papildyti ar koreguoti.

SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarka – sisteminis aplinkos kokybinių ir kiekybinių pokyčių fiksavimo, vertinimo ir pasiūlymų dėl patvirtinto strateginio plėtros plano įgyvendinimo procesas, apimantis rodiklių sistemą, remiantis kuriuo periodiškai (kiekvienais metais) rengiama SPP įgyvendinimo ataskaita. Vertinant SPP įgyvendinimą naudojami reprezentatyvūs rodikliai, apibrėžti kiekvienam strateginiam tikslui ir/ar uždaviniui. Įgyvendinant SPP taip pat stebimos rizikos, galinčios turėti įtakos sėkmingam SPP įgyvendinimui, ir planuojami jų įtakos mažinimo veiksmai.

Siekdama įvykdyti SPP įvardintas strategines kryptis, pasiekti užsibrėžtų tikslų ir taip artėti prie vizijos įgyvendinimo, Plungės rajono savivaldybės administracija kasmet vertins ir kontroliuos pasiektą pažangą. Remiantis surinkta informacija, bus nustatomos probleminės tobulintinos veiklos sritys. Jei vertinimo procese bus identifikuojami nauji išorės veiksniai arba stipriai pasikeis ekonominė, politinė, socialinė aplinka ar kitos esminės strategijos prielaidos, gali būti tobulinamas SPP, koreguojamos siekiamos rodiklių reikšmės.

SPP stebėsenos tvarka skirta Plungės r. sav. administracijos darbuotojams, atsakingiems už strateginių planų rengimą ir jų įgyvendinimą.

Ši SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarka apibrėžia:

- SPP įgyvendinimo stebėsenos institucinę struktūrą;
- Kasmetinį SPP įgyvendinimo stebėsenos procesą;
- SPP įgyvendinimo rodiklių sistemą.

SPP stebėsenos tvarka tvirtinama Plungės r. sav. tarybos sprendimu. SPP stebėsenos tvarka parengta, siekiant užtikrinti Plungės r. sav. 2021-2030 metų strateginio plėtros plano įgyvendinimą.

6.2 PLUNGĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS SPP ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

SPP įgyvendinimo priežiūros institucinę struktūrą sudaro trys lygmenys: politinis, administracinis ir visuomeninis.

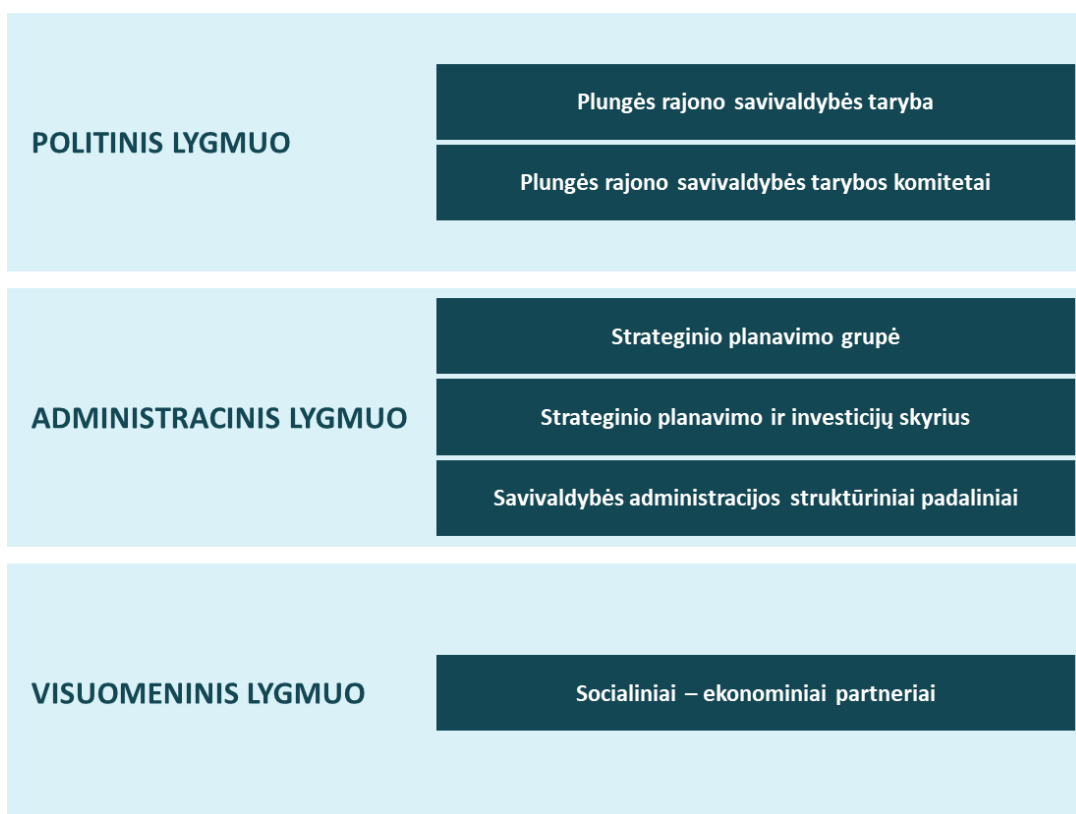
Institucinės struktūros aprašymas pateikiamas Lent. 9, institucinės struktūros schema pateikiama Pav. 70.

LENT. 9: INSTITUCINĖ STRUKTŪRA

NR.	INSTITUCIJA	PAGRINDINIAI UŽDAVINIAI ĮGYVENDINANT SPP
POLITINIS LYGMUO		
1.	Plungės r. sav. taryba	Tvirtina metines SPP įgyvendinimo ataskaitas, SPP koregavimus ir Savivaldybės metinį biudžetą.
2.	Plungės r. sav. tarybos komitetai	Svarsto metines SPP įgyvendinimo ataskaitas ir pasiūlymus dėl SPP koregavimo.
ADMINISTRACINIS LYGMUO		
3.	Strateginio planavimo grupė	Strateginio planavimo grupė suformuojama iš Savivaldybės administracijos padalinių vadovų. Grupė svarsto SPP įgyvendinimo metinę ataskaitą administraciniu lygmeniu, teikia pasiūlymus dėl SPP koregavimo ar papildymo bei kitais klausimais, susijusiais su strategine plėtra.
4.	Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyrius	<p>Surenka informaciją apie SPP įgyvendinimo būklę iš Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių/kitų SPP nurodytų vykdytojų, ją sistemina ir rengia SPP įgyvendinimo ataskaitą.</p> <p>Organizuoja SPP įgyvendinimo ataskaitos pristatymą Savivaldybės tarybai, socialiniams – ekonominiais partneriams, visuomenei.</p> <p>Surenka pasiūlymus dėl SPP koregavimo ar papildymo, teikia juos svarstyti Strateginio planavimo grupei, Savivaldybės tarybos komitetams bei tvirtinti Savivaldybės tarybai.</p> <p>Organizuoja Plungės r. sav. trejų metų strateginio veiklos plano rengimą, remiantis SPP.</p>
5.	Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių darbuotojai, atsakingi už SPP dalių įgyvendinimo stebėseną	Teikia Strateginio planavimo ir investicijų skyriui informaciją apie struktūriniams padaliniams priskirtų vykdyti SPP dalių įgyvendinimą bei pasiūlymus dėl SPP koregavimo ar papildymo.
VISUOMENINIS LYGMUO		
6.	Socialiniai - ekonominiai partneriai	Dalyvauja pristatant SPP įgyvendinimo metines ataskaitas, teikia informaciją apie SPP įgyvendinimą, teikia pasiūlymus dėl SPP nuostatų koregavimo ar papildymo. Potencialių socialinių partnerių nebaigtinis sąrašas: bendruomenės ir jų pirmininkai, pramonininkai, Žemaitijos nacionalinis parkas, seniūnaičiai ir kiti.

PAV. 70: SPP ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS INSTITUCINĖS STRUKTŪROS SCHEMA

6.3 ĮGYVENDINIMO STEBĖSENOS PROCESAS

Plungės r. sav. 2021-2030 metų strateginį plėtros planą Savivaldybė įgyvendina jo uždavinius atitinkančias priemones įtraukiant į Plungės r. sav. trejų metų strateginį veiklos planą (toliau – SVP). SVP numato savivaldybės veiklą ateinantiems trejiems metams ir yra rengiamas kasmet.

Siekiant užtikrinti sklandų SPP ir SVP rengimą, įgyvendinimą ir stebėseną, Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių bei Savivaldybės biudžetinių įstaigų veiklos nuostatuose atsispindi strateginio planavimo funkcija, kiekviename departamente/skyriuje yra paskiriami darbuotojai, atsakingi už strateginį planavimą, bei nustatoma asmeninė darbuotojų atsakomybė už SPP ir SVP dalių įgyvendinimą.

Kad būtų užtikrintas visuomeninio, viešojo ir privataus sektoriaus bendradarbiavimas, galimybės konkretizuoti SPP numatytų veiksmų vykdytojų atsakomybę ir patikslinti veiksmų įgyvendinimo apimtį, reikalingas lėšas, finansavimo šaltinius, SPP įgyvendinimas koordinuojamas su socialiniais-ekonominiais partneriais (visuomeniniame lygmenyje) ir ekspertų grupe (administraciniame lygmenyje).

Kasmet parengiama ir apsvaustoma SPP įgyvendinimo ataskaita. Rengiant SPP įgyvendinimo metinę ataskaitą, surenkama informacija iš visų SPP nurodytų vykdytojų. Šioje ataskaitoje daugiausia dėmesio skiriama pasiektų rezultatų poveikiui (naudai, žalai) atskiriems sektoriams ir sritims, tikslinėms grupėms, savivaldybės bendruomenei, nurodomos įgyvendinimo problemos ir jas lėmusios priežastys, taip pat pateikiami pasiūlymai, kaip spręsti iškilusias problemas. Atsižvelgiant į rezultatus, papildomos ir keičiamos SPP bei SVP vykdomos programos.

Išsamūs SPP įgyvendinimo proceso vykdymo terminai pateikiami Pav. 71.

PAV. 71: SPP ĮGYVENDINIMO PROCESO VYKDYMO TERMINAI

Procedūra	1 metai										2 metai	
	Kovas	Balandis	Gegužė	Birželis	Liepa	Rugpjūtis	Rugsėjis	Spalis	Lapkritis	Gruodis	Sausis	Vasaris
1. SPP įgyvendinimo metinių rezultatų aptarimas												
2. SPP peržiūrėjimas, keitimas/papildymas												
3. Plungės rajono savivaldybės trejų metų SVP sudarymas, įvertinant SPP												
4. Savivaldybės biudžeto sudarymas												

Įgyvendinimo proceso procedūrų aprašymai ir jų vykdytojai:

1. **SPP įgyvendinimo metinių rezultatų aptarimas** – SPP įgyvendinimo metinės ataskaitos rengiamos kasmet ir pristatomos Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo grupei, Savivaldybės tarybai, socialiniams – ekonominiams partneriams bei visuomenei. SPP įgyvendinimo metinė ataskaita skelbiama Savivaldybės interneto tinklalapyje www.plunge.lt.

Vykdytojas – Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.

2. **SPP peržiūrėjimas, keitimas/papildymas** – išnagrinėjus SPP įgyvendinimo rezultatus, užfiksuotus kasmetinėje SPP įgyvendinimo ataskaitoje, bei Savivaldybės tarybos narių, Administracijos padalinių, socialinių – ekonominių partnerių ir kitų subjektų raštu pateiktus pasiūlymus dėl SPP keitimo/papildymo, svarstoma reikiamybė keisti/papildyti SPP. Atsiradus pagrįstam poreikiui, SPP gali būti keičiamas/papildomas nepriklausomai nuo metų periodo.

Vykdytojas - Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.

3. **Plungės r. sav. trejų metų SVP sudarymas, įvertinant SPP** – SPP veiksmai ateinantiems trejiems metams paskirstomi pagal vykdytojus (Savivaldybės administracijos padalinius) ir įtraukiami į Savivaldybės trejų metų strateginį veiklos planą. Kasmet Savivaldybės struktūriniai padaliniai parengia SVP dalis, kurias į bendrą visumą sujungia Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.

Vykdytojas – Strateginio planavimo ir investicijų skyrius.

4. **Savivaldybės biudžeto sudarymas** – Savivaldybės biudžetas sudaromas pagal SVP programas.

Vykdytojas – Finansų ir biudžeto skyrius.

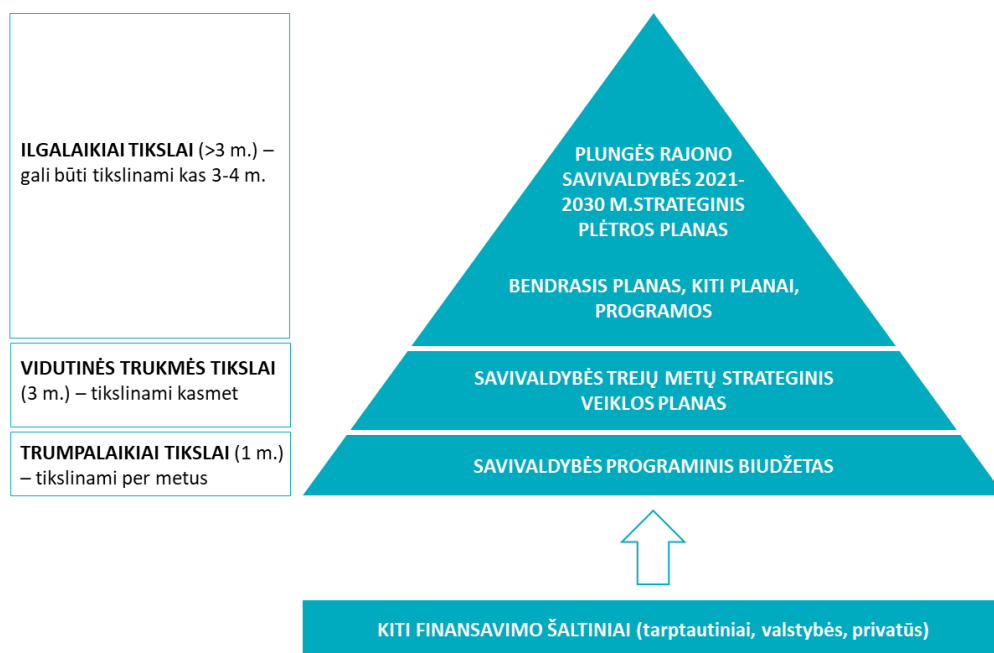
Atsižvelgus į praėjusio laikotarpio SPP veiksmų įgyvendinimo ir atitinkamų rodiklių siekimo rezultatus, taip pat įvertinus kintančią Plungės r. aplinką, kiekvienais metais SPP yra peržiūrimas ir įvertinamas jo aktualumas bei veiksmingumas. Esant poreikiui, SPP koreguojamas (keičiami prioritetai, tikslai, uždaviniai, priemonės ir/ar priemonių įgyvendinimo rodikliai), tačiau rajono vizija gali keistis tik iš esmės tikslinant arba rengiant naują SPP.

Pasiūlymus dėl SPP pakeitimo ar papildymo gali teikti Savivaldybės tarybos nariai, Savivaldybės administracijos ir jos struktūrinių padalinių vadovai, socialiniai-ekonominiai partneriai bei kiti suinteresuoti fiziniai ar juridiniai asmenys.

Pasiūlymai dėl SPP pakeitimo ir papildymo pateikiami raštu Strateginio planavimo ir investicijų skyriui iki einamų metų birželio 1 d. Pateikti pasiūlymai apsvarstomi Strateginio planavimo grupėje bei Savivaldybės tarybos komitetuose. SPP pakeitimus ir papildymus tvirtina Savivaldybės taryba.

Savivaldybėje rengiami strateginio planavimo dokumentai yra tarpusavyje susiję. Dokumentai klasifikuojami į ilgalaikius, vidutinės trukmės bei trumpalaikius. Savivaldybėje rengiamų planų schema pateikiama Pav. 72.

PAV. 72: SAVIVALDYBĖJE RENGIAMŲ PLANŲ SCHEMA

6.4 ĮGYVENDINIMO RODIKLIŲ STEBĖSENA

SPP įgyvendinimo stebėsenos tvarkoje numatyta trijų lygių kiekybinių ir kokybinių rodiklių sistema, kurios pagrindu vertinamas SPP įgyvendinimas ir poveikis rajonui. Rodiklių sistemos lygiai:

- Prioritetų rodikliai yra pirmojo lygmens, jie parodo SPP įgyvendinimo poveikį savivaldybės raidai ir artėjimą prie vizijos;
- Tikslų rodikliai yra antrojo lygmens. Jie sudaryti remiantis efekto vertinimo kriterijais ir rodo ilgalaikius SPP įgyvendinimo rezultatus;
- Uždavinių rodikliai yra trečiojo lygmens. Jie padeda įvertinti SPP uždavinių įgyvendinimo rezultatus.

Visų lygių kiekybinių ir kokybinių rodiklių sąrašas pateikiamas šio dokumento 5.2. skyriuje. Sudarant sąrašą atsižvelgta į kiekvieno rodiklio prieinamumą (fizine, laiko ir piniginių sąnaudų prasme) ir prasingumą (rodiklio teikiamą informaciją). Siekiama, kad parinkti rodikliai kokybiškai atspindėtų socialinius, ekonominius ir aplinkos pokyčius Plungės r. bei leistų įvertinti šių pokyčių kryptį ir / ar apimtį. Siekiant efektyviau matuoti SPP įgyvendinimo poveikį rajonui, taip pat nustatytos siektinos rodiklių reikšmės 2030 m. Siektinos reikšmės nustatytos atsižvelgiant į atitinkamo rodiklio istorinius duomenis ir tendencijas, planuojamus veiksmus ir pokyčius SPP bei paties rodiklio specifiką.

SPP įgyvendinimas yra vertinamas kasmet, rengiant tarpines ataskaitas. Pasibaigus SPP įgyvendinimo laikotarpiui rengiama galutinė ataskaita.

Savivaldybės administracijos struktūrinių padalinių darbuotojai, atsakingi už SPP dalių įgyvendinimo stebėseną, Savivaldybės administracijos Strateginio planavimo ir investicijų skyriui kasmet pateikia duomenis apie faktines rodiklių reikšmes. Taip pat, Strateginio planavimo ir investicijų skyrius nereguliuo nei kas du metus atlieka gyventojų nuomonės tyrimą. Tuomet Strateginio planavimo ir investicijų skyrius parengia metinę SPP įgyvendinimo ataskaitą ir ją teikia Strateginio planavimo grupės ir Plungės r. sav. tarybos komitetui svarstyti. SPP įgyvendinimo ataskaitą tvirtina Plungės r. sav. taryba.

Atsižvelgus į rodiklių pasiekimo rezultatus, esant poreikiui, gali būti inicijuojamas SPP koregavimas. Atsižvelgus į SPP koregavimus ir besikeičiančią rajono aplinką, SPP stebėsenos tvarka gali būti tikslinama, koreguojant rodiklių sąrašą ir/ar nustatytas siektinas reikšmes. Rodiklių sistema keičiama įtraukiant naujus, išbraukiant esamus rodiklius ir/ar tikslinant siektinas reikšmes.

\ PRIEDŲ SĄRAŠAS

**PRIEDAS NR. 1. DARBO GRUPIŲ IR STRATEGINIO
PLANAVIMO KOMISIJOS SUDĖTIS**

PRIEDAS NR. 2. PIRMOJO ETAPŲ ATASKAITA

PRIEDAS NR. 3. GYVENTOJŲ APKLAUSOS REZULTATAI

**PRIEDAS NR. 4. OFICIALIŲ INFORMACIJOS ŠALTINIŲ
DUOMENŲ ANALIZĖS SKYDELIS**

PRIEDAS NR. 5. ANTROJO ETAPŲ ATASKAITA